

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 11 ฉบับที่ 6 มิถุนายน 2509

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 11 ฉบับที่ 6 มิถุนายน 2509

วารสารรายเดือนของบริการสวัสดิการ ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.

คณะกรรมการดำเนินงาน

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ. ประธาน
นายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ. รองประธาน
นายไสรจ สุจริตกุล รองเลขาธิการ ก.พ. รองประธาน
ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้ากอง สำนักงาน ก.พ. กรรมการ

ระเบียบการบอกรับ

คำนำรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท ส่งเงินล่วงหน้าไปยัง
“ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ในพระบรม
มหาราชวัง พระนคร” ส่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน
หรือบอกรับทางโทรศัพท์ ๒๗๖๓๒ ได้

วารสารข้าราชการ

ที่ปรึกษา เลขาธิการ ก.พ.
รองเลขาธิการ ก.พ.
ผู้จัดการ พันตรี อรรถ วิชัยกุล
ผู้ช่วยผู้จัดการ นายจิระพงษ์ สีวาชะวิโรจน์
บรรณาธิการ นายสมคิด เจริญกุล
กองบรรณาธิการ นายสายบัว พุ่มแดง
นางนิศยา มาศะวิสุทธิ
นายชาญชัย อิงภากรณ์
นายอุศล บุญประกอบ

สารบัญ

ข่าว	หน้า	ภาษาอังกฤษ	หน้า
อะไรใหม่ในเดือนนี้	3	บทสนทนาภาษาอังกฤษ... ..	25
สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก	9	คำคู่ (Homophones)	36
ข่าวสอบข้าราชการ	11	กฎหมาย ระเบียบ	
วิชาการ		พ.ร.บ. เครื่องราชอิสริยาภรณ์เจ็ดจอมเกล้า (๑)	
ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน	13	พ.ร.ฎ. กำหนดการเรียกชื่อปริญญาฯ ... (๒)	
ปัญหาการพัฒนาสังคมชนบท	29	พ.ร.ฎ. ว่าด้วยครุฑวิทยฐานะและเข็มวิทยฐานะ (๔)	
ระบบจำแนกตำแหน่ง	45	พ.ร.ฎ. ตั้งอำเภอพญาไท (๕)	
เอกสารเรื่องการจัดแนกตำแหน่ง	52	ระเบียบและ น.ว. ต่าง ๆ (๖)	
ความรู้ในการสอบ		ปกิณกะ	
แนวการสอบวิชาบริหารรัฐกิจ	20	ถ้อยแถลง	2
ตอบปัญหา		ความประพฤติกของสังคม	41
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	62	เกล็ด...วินัย	44
ปัญหาคลัง	72	เฉลยสอบเขาวินและความรู้รอบตัว	77
		สอบเขาวินและความรู้รอบตัว... ..	78

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๗๒ ถนนบำรุงเมือง คอนวัดสระเกศ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐

นายสิทธิชัย ปริกัมศีล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘

ตัวอย่าง

ในวงราชการไทยเราขณะนี้ มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันมากถึงเรื่อง “คนล้นงาน” “งานล้นคน” และ “การใช้คนไม่เหมาะกับงาน” ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐบาลกำลังดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องนี้อยู่แล้วอย่างรีบเร่ง อย่างไรก็ตามก็มีข่าวที่น่าสนใจเกิดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ในวงราชการต่างประเทศ กล่าวคือนายหลุยส์ บลูเบน ชาวปารีส ข้าราชการฝรั่งเศส ตำแหน่งหัวหน้ากองบริหารสวัสดิการสังคม ได้ยื่นฟ้องรัฐบาลฝรั่งเศสเป็นจำเลย ต่อศาล ในข้อหาว่ารัฐบาลไม่ได้มอบหมายให้เขาทำงานอะไรเลย นับตั้งแต่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองดังกล่าวมาถึง ๖ ปีเต็มในอัตราเงินเดือนๆ ละ ๖๐๐ ฟรังก์ หรือ ๓,๐๐๐ บาท

หัวหน้ากองตัวอย่างที่มานี้ได้แถลงต่อศาลว่า เมื่อไม่มีงานให้ทำเขาเคยร้องเรียนต่อรัฐบาลหลายครั้งหลายหนแล้วให้ยุบตำแหน่งนั้นเสีย แต่รัฐบาลก็ทำเฉยไม่ยอมยุบหรือย้ายให้เขาไปนั่งเก้าอี้ในตำแหน่งใหม่คงให้อยู่ที่เดิม ผลที่ได้รับเนื่องจากไม่มีงานทำก็คือทำให้เขาจะเป็นโรคเส้นประสาทตาย คำฟ้องของเขาบรรยายต่อไปว่า ถ้ารัฐบาลไม่มีงานให้ทำสมกับเงินเดือนที่จ่ายให้ ก็ขอให้ออกคำสั่งปลดเขาออกจากราชการและจ่ายบำเหน็จบำนาญมาให้เสร็จเรื่องไปเสียที เพื่อตนจะได้ไปหางานทำที่อื่นต่อไป ข่าวนี้มีได้แจ้งไว้ว่าลงเอยกันอย่างไร แต่เนื่องจากเห็นว่าแปลกแหวกแนวดี จึงขอถือโอกาสนำเอามาเสนอไว้เป็นข้อคิดกันดูเล่น

โดยที่วารสารข้าราชการมีนโยบายที่จะลงพิมพ์บทความเกี่ยวกับเรื่องระบบข้าราชการพลเรือนของประเทศต่างๆ ทุกประเทศเท่าที่สามารถทำได้ เพราะจะทำให้สมาชิกมีโอกาสทราบและศึกษาการบริหารงานบุคคลเปรียบเทียบได้อย่างกว้างขวาง ในฉบับนี้เราขอเสนอ “ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน” ประเทศที่นักวิชาการบริหารงานบุคคลยกย่องว่าเป็นต้นตำรับของระบบข้าราชการพลเรือน ซึ่งเรียบเรียงโดย เจียน ชีระวิทย์ ร.บ. (เกียรตินิยม) น.บ., น.บ.ท., M.A. (Harvard) ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของประเทศทางตะวันออกไกล และเป็นอาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องนี้จะจบใน ๓-๔ ฉบับ เพราะผู้เขียนพยายามจะหยิบยกเพียงสาระสำคัญมากว่าเท่านั้น และเราหวังว่า “ปัญหาการพัฒนาสังคมชนบท” โดยสนิท สมักรการ ช.บ., M.A. Sociology & Anthropology (Michigan State University) แห่งกรมสหกรณ์ที่ดิน คงจะมีประโยชน์และเป็นข้อคิดในการพัฒนาประเทศซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอยู่ในระยะนี้บ้างตามสมควร

ปกวารสารข้าราชการฉบับนี้ : สีสุมพู—กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

บรรณาธิการ

อะไรใหม่ ในเดือนนี้

กฎหมาย

มีกฎหมายที่น่าสนใจประกาศใช้ ดังนี้ :—

๑. พ.ร.บ. เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยเพิ่มจำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าให้สูงขึ้น เพื่อสมดุลงับจำนวนประชากรและข้าราชการที่เพิ่มขึ้น

๒. พ.ร.ฎ. กำหนดการเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อสำหรับปริญญาในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๘

๓. พ.ร.ฎ. ว่าด้วยกฎวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยกำหนดสีตามคณะศิลปศาสตร์ คือ สีส้ม

๔. พ.ร.ฎ. ตั้งอำเภอพญาไท พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมีเขตการปกครอง คือ ตำบลเพชรบุรี ตำบลทุ่งพญาไท ตำบลถนนพญาไท ตำบลมักกะสัน ตำบลสามเสนใน ตำบลบางกะปิ ตำบลห้วยขวาง

(รายละเอียดอยู่บนหน้าพิเศษกลางเล่ม)

ระเบียบ

มีระเบียบและน.ว. ต่างๆ ประกาศใช้ดังนี้ :—

๑. สำนักนายกรัฐมนตรีให้ยกเลิกการปฏิบัติตามหนังสือกรมตรวจราชการแผ่นดิน ที่ ว. ๔๔๔๘/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๒ เรื่องรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เพราะกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ได้รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแบบ สร. ๐๑ และ สร. ๐๒ ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ สร. ๐๑๐๗/ว. ๑๐๐ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ อยู่เป็นประจำแล้ว

๒. คำขวัญปีข้าวสากของกระทรวงเกษตร

(รายละเอียดอยู่บนหน้าพิเศษกลางเล่ม)

บุคคล

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงาน ก.พ.

เลื่อน ร.อ. ผจก ศันติเฉลิม ร.น. รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากองคลัง ขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองคลัง ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๐๘

รับโอน

นายมนทนา เผือกผ่อง อาจารย์โท วิทยาลัยวิชาการศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิทยากรโท กองวิชาการและสอบได้

นายวิลาส สิงหวิสัย อาจารย์โท วิทยาลัยวิชาการศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิทยากรเอก กองวิชาการและสอบได้

ตั้งแต่วันที่ ๑๖ เม.ย. ๐๘

สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ออก เกษเขววิน บุญเข็ญติ หัวหน้าแผนกสถิติ และรวบรวม สำนักงานเลขานุการ ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุนับราชการนาน ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ถึงแก่กรรม นายชิน ชัยประภา นักสถิติพิเศษ ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๒ เม.ย. ๐๘

สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ

วิบูลย์ น.ส. ประภาศรี อนุภาณุจน์ นักวิทยาศาสตร์โท แผนกตรวจทางเคมี กองวิเคราะห์ยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกนโยบายและส่งเสริมการวิจัย กองประมวลและประสานงาน ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถึงแก่กรรม นายขรรค์ วัฒนศิริกุล อาจารย์เอก คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวาย เมื่อวันที่ ๒๒ เม.ย. ๐๘

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แต่งตั้ง

นายเวียง เชื้อโพธิ์หัก ดำรงตำแหน่งอาจารย์โท คณะประมง

นายสืบสิน แยมสนรัตน์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์โท คณะประมง

ตั้งแต่วันที่ ๒๐ เม.ย. ๐๘

นายชัยวัฒน์ คนจริง ดำรงตำแหน่งอาจารย์โท คณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

นายประดิษฐ์ ขาสมบัติ ดำรงตำแหน่งอาจารย์โท คณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ตั้งแต่วันที่ ๒๒ เม.ย. ๐๘

กระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

เลื่อนชั้น นายชุมพล ทองอร่าม ผู้ช่วยคลังจังหวัดศรี จ.ว. สตูล ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรง

ตำแหน่งผู้ช่วยคลังจังหวัดโท จ.ว. ชัยภูมิ ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กรมศุลกากร

แต่งตั้ง

นายประพันธ์ เนตรนพรัตน์ วิทยาการโท กองวิชาการ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกพิธีการ สำนักงานเลขานุการกรม

นายประสิทธิ์ ไวยิ่ง ผู้ช่วยนายด่านศุลกากรโท ด่านศุลกากรอรัญญประเทศ จ.ว. ปราจีนบุรี ดำรงตำแหน่ง วิทยาการโท กองวิชาการ

นายสันต์ จันทรมณี หัวหน้าแผนกพัสดุ กองคลัง ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกประมวลรหัส กองประมวลสถิติ

นายเสริม แสงสว่าง หัวหน้าแผนกประมวลรหัส กองประมวลสถิติ ดำรงตำแหน่งสารวัตรศุลกากรโท กองตรวจสินค้าทางอากาศยาน

ส.ท. กมล บุญประเกษ สารวัตรศุลกากรโท กองตรวจสินค้าทางอากาศยาน ดำรงตำแหน่งนายด่านศุลกากรโท ด่านศุลกากรกระบี่ จ.ว. ระนอง

นายวิธาน ไชยเพิ่ม นายด่านศุลกากรโท ด่านศุลกากรกระบี่ จ.ว. ระนอง ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกพัสดุ กองคลัง

นายจำเริญ ชื่นประดิษฐ์ นายตรวจศุลกากรตรี กองตรวจสินค้าขาออก ดำรงตำแหน่งนายตรวจศุลกากรตรี กองตรวจสินค้าทางไปรษณีย์

ส.ท. บุญเกียรติ ถวิลหวัง นายตรวจศุลกากรตรี กองตรวจสินค้าทางไปรษณีย์ ดำรงตำแหน่งนายตรวจศุลกากรตรี กองตรวจสินค้าขาออก

๒ ๕ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พ.ค. ๐๘

กระทรวงเกษตร

กรมกสิกรรม

แต่งตั้ง

นายวรศักดิ์ ภักดี ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนก
ส่งเสริมพืชผัก กองส่งเสริมและเผยแพร่

นายชลอ จัดแจ้ง ดำรงตำแหน่งนักกสิกรรมโท
กองส่งเสริมและเผยแพร่

ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กรมประมง

แต่งตั้ง นายสำราญ ดำรงรัตน์ หัวหน้าแผนก
ส่งเสริม กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ดำรงตำแหน่งหัวหน้า
แผนกทดลอง และเพาะเลี้ยง กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ตั้งแต่วันที่ ๘ พ.ค. ๐๘

กรมปศุสัตว์

รับโอน นางสุนิจิต กองทน สัตวแพทย์โท แผนก
โรคติดต่ออันตราย กองควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นายสัตวแพทย์โท (หน่วยผลิตวัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย)
กองวัคซีนและเซรัม ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

แต่งตั้ง นายประสิทธิ์ ถนอมคุณ นายสัตวแพทย์
โท สถานีผสมเทียมกลาง (ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีผสมเทียม
จังหวัดสระบุรี) ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์โท สถานีผสม
เทียมกลาง (ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีผสมเทียมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กระทรวงคมนาคม

กรมการขนส่งทางบก

แต่งตั้ง

นายประกอบ เอี่ยมคิลางค์ ขนส่งจังหวัดโท
จ.ว. ชุมพร ดำรงตำแหน่งขนส่งจังหวัดโท จ.ว. เพชรบูรณ์

นายประจิดดี เทศประสิทธิ์ ขนส่งจังหวัดโท
จ.ว. ชลบุรี ดำรงตำแหน่งขนส่งจังหวัดโท จ.ว. ชุมพร

นายสลด สุวรรณรอด หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่
สำนักงานเลขานุการกรม ดำรงตำแหน่งขนส่งจังหวัดโท
จ.ว. ชลบุรี

ตั้งแต่วันที่ ๕ พ.ค. ๐๘

กรมเจ้าท่า

เลื่อน นาวาโท พิสิษฐ สุนะธรรม นายช่าง
ตรวจเรือชั้น ๑ กองตรวจเรือ ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายช่างใหญ่ ตั้งแต่วันที่ ๑๐
พ.ค. ๐๘

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

กรมชลประทาน

แต่งตั้ง

นายชลอ รัตนแสน ดำรงตำแหน่งช่างพิเศษฝ่าย
เขื่อน ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มี.ค. ๐๘

นายพีระ วัฒนกานนท์ ดำรงตำแหน่งช่างพิเศษ
ชลประทานด้าน

นางกัญญรัตน์ สุทธิบุตร พนักงานการต่างประเทศ
โท สำนักงานเลขานุการกรม ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนก
ห้องสมุด กองแผนงาน

ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๐๘

ม.ล. ปิณฑน์ มาลากุล รองอธิบดี กรมชลประทาน
ทำหน้าที่รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา ตั้งแต่วันที่ ๑๘ เม.ย. ๐๘

ออก นายพจน์ บุญญาทิพย์ หัวหน้ากองแผนงาน
ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ เหตุรับราชการนาน
ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๐๘

กรมทางหลวง

เลื่อน นายประสิทธิ์ จันทระจาง นายช่างเอก
เขตการทางหลวงประจวบคีรีขันธ์ กองบำรุง ขึ้นเป็นชั้น
พิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายช่างพิเศษการทาง
ด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พ.ค. ๐๘

กรมสหกรณ์พาณิชย์และชนกิจ

แต่งตั้ง นายสุภาพ เสวตาสัย นักสหกรณ์โท
กองจัดตั้งและตรวจสอบสหกรณ์ชนกิจ ดำรงตำแหน่งนักสหกรณ์
โท ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

แต่งตั้ง
นายจรูญ ศิริรัตนานนท์ นายอำเภอบางระกำ
จ.ว. พิษณุโลก ดำรงตำแหน่งนายอำเภอวัดโบสถ์ จ.ว.
พิษณุโลก

นายไพโรจน์ นาคนคร นายอำเภอวัดโบสถ์ จ.ว.
พิษณุโลก ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบางระกำ จ.ว. พิษณุ
โลก

ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

นายณรงค์ ฬาราม ปลัดอำเภอโท อำเภอเทิง
จ.ว. เชียงราย ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอแม่ใจ
จ.ว. เชียงราย ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มี.ค. ๐๘

ร.ต. มานพ พรเรืองวงศ์ ประจำ จ.ว. นครราชสีมา
ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นโท จ.ว. อุทัยธานี

นายถนอม ทองดี ประจำกองอาสารักษาดินแดน
ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภออุบลนบุรี จ.ว. ประจวบ
คีรีขันธ์

ตั้งแต่วันที่ ๒๖ เม.ย. ๐๘

นายสมศักดิ์ พันธเสน ประจำ จ.ว. สงขลา ไป
ประจำกองฝึกอบรม

นายยศ ทองสุทธิ ปลัดอำเภอโท อำเภอสำโรง
ทาบ จ.ว. สุรินทร์ ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอ
กันทรลักษ์ จ.ว. ศรีสะเกษ

นายเหวี่ยง แก้วศรี ปลัดอำเภอโท อำเภอ
กันทรลักษ์ จ.ว. ศรีสะเกษ ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง อำเภอสนามชัย อำเภอพนมสารคาม
จ.ว. ฉะเชิงเทรา

นายบุญนาค เจริญศรี ปลัดอำเภอโท อำเภอภูเขียว
จ.ว. ชัยภูมิ ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอหนอง
จ.ว. ขอนแก่น

ร.ต. ทักษิณ มหาศิริพันธ์ุ จ่าจังหวัดโท จ.ว.
มหาสารคาม ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท ผู้เป็นหัวหน้า
ประจำกิ่งอำเภอสังขม อำเภอศรีเชียงใหม่ จ.ว. หนองคาย

นายดำรง ฤาตินิยม ปลัดอำเภอโท อำเภอเพ็ญ
จ.ว. อุดรธานี ดำรงตำแหน่งจ่าจังหวัดโท จ.ว. มหาสารคาม
นายเฉลิม เสนาไชย ปลัดอำเภอโท อำเภอวาริช
ภูมิ จ.ว. สกลนคร ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอ
เพ็ญ จ.ว. อุดรธานี

ร.ต. สมจิตต์ จุลพงษ์ ปลัดอำเภอโท อำเภอสะเมิง
จ.ว. เชียงใหม่ ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอวาริชภูมิ
จ.ว. สกลนคร

นายสัญญา ทิพนันท์ ปลัดอำเภอโท อำเภอพรพนา
นิคม จ.ว. สกลนคร ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอ
โพทะเล จ.ว. พิจิตร

นายทอง วัดแก้ว ปลัดอำเภอโท อำเภอโพทะเล
จ.ว. พิจิตร ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอวิเศษ
ไชยชาญ จ.ว. อ่างทอง

ว่าที่ ร.ต. ทรงศักดิ์ คุณอุดม ปลัดอำเภอโท อำเภอ
วิเศษไชยชาญ จ.ว. อ่างทอง ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท
อำเภอพรหมานิม จ.ว. สกลนคร

ร.อ. ศรีรัตน์ หริรักษ์ จำจังหวัดโท จ.ว. สุรินทร์
ไปประจำกองวิชาการ

นายบุญนาค สายสว่าง นายอำเภออุทุม จ.ว.
สุพรรณบุรี ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเมืองสมุทรสาคร
จ.ว. สมุทรสาคร

นายฉลอง ไชยวุฒิ นายอำเภอเมืองสมุทรสาคร
จ.ว. สมุทรสาคร ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเมืองอุทุม
จ.ว. สุพรรณบุรี

นายชลอ ชรรณศิริ นายอำเภอสุวรรณโลก จ.ว.
สุโขทัย ไปประจำกรมการปกครอง

นายวิเชียร วิมลศาสตร์ นายอำเภอบ้านด่านลาน
หอย ดำรงตำแหน่งนายอำเภอสุวรรณโลก จ.ว. สุโขทัย

นายสวัสดิ์ ส้องแก้ว นายอำเภออุ้มผาง จ.ว. ตาก
ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบ้านด่านลานหอย จ.ว. สุโขทัย

นายชุ่ม ลาภอนันต์ นายอำเภอพนสนิม จ.ว.
ชลบุรี ดำรงตำแหน่งนายอำเภอพนสนิม จ.ว. ชลบุรี

นายจำนง ยังเทียน ประจำ จ.ว. ชลบุรี ดำรง
ตำแหน่งนายอำเภอพนสนิม จ.ว. ชลบุรี

นายอำนาจ สุวรรณपाल ประจำ จ.ว. ชัยนาท
ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบางปะหัน จ.ว. พระนครศรีอยุธยา

นายสิทธิเดช นรัตถรักษา นายอำเภอพนมสารคาม
จ.ว. ฉะเชิงเทรา ดำรงตำแหน่งนายอำเภอห่มสัค จ.ว.
เพชรบูรณ์

นายปรีชา กาญจนานนท์ นายอำเภอห่มสัค จ.ว.
เพชรบูรณ์ ดำรงตำแหน่งนายอำเภอพนมสารคาม จ.ว.
ฉะเชิงเทรา

นายกิตติ อภิบาล นายอำเภอโพทะเล จ.ว. พิจิตร
ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จ.ว. สมุทร
สงคราม

ตั้งแต่วันที่ ๒ พ.ค. ๐๕

เรืออากาศเอก สมศักดิ์ โสมภา ปลัดอำเภอโท
อำเภอแม่สรวย จ.ว. เชียงราย ไปประจำ จ.ว. เชียงราย
ตั้งแต่วันที่ ๓ พ.ค. ๐๕

นายเฉลิม ชรรณวิหาร ปลัดอำเภอโท ผู้เป็น
หัวหน้าประจำกิ่งอำเภอพนม อำเภอคีรีรัฐนิคม จ.ว. สุราษฎร์
ธานี ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอบางกรวย จ.ว.
นนทบุรี

นายประกอบ ดุลยไพรี ปลัดอำเภอโท อำเภอทอง
จ.ว. แพร่ ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท ผู้เป็นหัวหน้า
ประจำกิ่งอำเภอพนม อำเภอคีรีรัฐนิคม จ.ว. สุราษฎร์ธานี

นายบุญส่ง วงษ์กอบศิลป์ ปลัดอำเภอโท อำเภอ
แม่ทา จ.ว. ลำพูน ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอ
อุทุม จ.ว. สุพรรณบุรี

นายอ่วม เอี่ยมอรุณ ปลัดอำเภอโท อำเภออุทุม
จ.ว. สุพรรณบุรี ไปประจำ จ.ว. สุพรรณบุรี

นายวิชัย นิ่มนวด ปลัดอำเภอโท อำเภอบ้านตาก
จ.ว. ตาก ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอบ้านแพ้ว
จ.ว. สมุทรสาคร

ตั้งแต่วันที่ ๔ พ.ค. ๐๕

นายบุญปลูก สุขสงี่ยม ปลัดอำเภอโท อำเภอ
ลาดบัวหลวง จ.ว. พระนครศรีอยุธยา ดำรงตำแหน่งปลัด
อำเภอโท อำเภอวังน้อย จ.ว. พระนครศรีอยุธยา ตั้ง
แต่วันที่ ๕ พ.ค. ๐๕

กรมประชาสัมพันธ์

แต่งตั้ง นายวรรณ หาญณรงค์ ดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสงเคราะห์ ตั้งแต่วันที่ ๒๕
มิ.ค. ๐๕

กรมอัยการ

แต่งตั้ง
นายสหัส ยศธำรง อัยการจังหวัดผู้ช่วย จ.ว.
พิษณุโลก ดำรงตำแหน่งอัยการ จ.ว. บุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่
๑ เม.ย. ๐๕

นายชิต สมานชาติ อัยการ จ.ว. บุรีรัมย์ ดำรง
ตำแหน่งอัยการ จ.ว. อุบลราชธานี

นายเกียรติ ชีวะเกตุ อัยการประจำกรม กองคดี
ดำรงตำแหน่งอัยการประจำกรม กองอัยการ

นายทวี นารุงปรีชา อัยการประจำกรม กองคดี
ดำรงตำแหน่งอัยการประจำกรม กองอัยการ

นายอำนาจ สุตะบุตร อัยการประจำกรม กองคดี
ดำรงตำแหน่งประจำกรม กองวิชาการ

นายเอื้อ จารุจินดา อัยการประจำกรม กองวิชาการ
ดำรงตำแหน่งอัยการประจำกรม กองคดี

ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

งาน) ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรอง
ศาสตราจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา

นางธิดา วงศ์สายัณห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชา
ภาษาฝรั่งเศส (หัวหน้าแผนกวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส)
ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา

นายสนอง สิงห์พันธุ์ ศึกษานิเทศก์เอก ขึ้นเป็น
ชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย
ครูนครราชสีมา

ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พ.ค. ๐๘

กระทรวงศึกษาธิการ

กรมการฝึกหัดครู

เลื่อน น.ส. เฟื่องฟุ้ง เกวี่ตราฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทยาลัยการศึกษา (หัวหน้าแผนกวิชาฝึกสอนและฝึก

กระทรวงเศรษฐการ

กรมการค้าต่างประเทศ

แต่งตั้ง นายสมพร เทพสิทธิ์า ดำรงตำแหน่ง
เศรษฐกรพิเศษ ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๐๘ □

พิมพ์ใหม่อีกแล้ว

“ประมวลปัญหาและทางปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน”

(แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๐๘)

รวบรวมโดย

ประวิณ ณ นคร

ปกแข็งราคาเล่มละ ๕๐ บาท ตามเดิม

ต่างจังหวัดเพิ่มค่าส่งเล่มละ ๕ บาท

พิมพ์เสร็จแล้ว จำนวนจำกัด

รีบสั่งซื้อด่วนไปที่ผู้จัดการสวัสดิการ ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. ในพระบรมมหาราชวัง พระนคร

ส่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน

สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก

โดย ชาลี เลี่ยมกระสินธุ์

เอเชีย

เวียดนาม สหรัฐทั้งระบอบเปิดบริเวณใกล้เมืองฮานอยอย่างหนัก ถนนสายสำคัญ ทางรถไฟและสะพานที่ไปสู่ฮานอย นครหลวงของเวียดนามเหนือถูกตัดขาดหมด แม้เวียดนามเหนือจะถลำเล็งโดยอาศัยเรือเป็นพาหนะ ก็ถูกเครื่องบินไอพ่นของสหรัฐจมเรือในแม่น้ำเสียหลายร้อยลำ

กองทหารฝ่ายรัฐบาลเวียดนามใต้กับฝ่ายต่อต้านรัฐบาลในเมืองดานัง เปิดฉากการระดมยิงกันเมื่อ ๒๐ พ.ค. ๐๕ เหตุการณ์ได้ทวีความร้ายแรงขึ้นเป็นลำดับ และฝ่ายกบฏได้ยอมจำนน เมื่อ ๒๓ พ.ค. ๐๕

จีนคอมมิวนิสต์ ... เครื่องบินมิก ๑๗ ของจีนคอมมิวนิสต์ถูกเครื่องบินสหรัฐยิงตกห่างจากพรมแดน ๒๕ ไมล์ เมื่อ ๑๓ พ.ค. ๐๕ จีนคอมมิวนิสต์กล่าวหาว่าเป็นการขู่โทสะ และเตือนว่า กองทัพก๊กจีนคอมมิวนิสต์พร้อมที่จะทำสงครามกับสหรัฐ

นายจู เอนโล นายกรัฐมนตรีจีนคอมมิวนิสต์แสดงความชื่นชมยินดีที่การทดลองระเบิดปรมาณูครั้งที่ ๓ ของจีนคอมมิวนิสต์ เมื่อ ๕ พ.ค. ๐๕ เป็นผลสำเร็จ และประกาศว่าจะทำให้สหรัฐกับโซเวียตไม่สามารถผูกขาดการมีอาวุธปรมาณูได้ตามลำพัง

อิรัก เกิดการสู้รบรุนแรงระหว่างทหารรัฐบาลอิรักกับชนเผ่าเคิร์ดที่เป็นกบฏ เมื่อ ๑๒ พ.ค. ๐๕ ในบริเวณหุบเขาใกล้พรมแดนอิหร่าน ขณะนี้ ชนเผ่าเคิร์ดกำลังเจรจาเพื่อหาทางยุติสงครามกลางเมืองโดยผ่านคนกลาง สงครามนี้ได้ดำเนินมาเป็นเวลา ๕ ปีแล้ว

แอฟริกา

ประเทศในกลุ่มแอฟริกาที่เป็นภาคีสมาชิกองค์การสหประชาชาติส่งญัตติแจกจ่ายไปยังประเทศภาคีอื่นๆ ของสหประชาชาติ เรียกร้องให้มีการใช้กำลังทหารเพื่อปราบปรามรัฐบาลกบฏของโรดีเซีย และให้ทุกประเทศตัดสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับรัฐบาลโรดีเซียและให้อังกฤษทำการปิดล้อมโดยสิ้นเชิง แต่อังกฤษไม่สนับสนุนญัตติของกลุ่มประเทศแอฟริกา เพราะเห็นว่า เป็นการไม่ฉลาดรอบคอบ

ออสเตรเลีย

นายแฮสติก รัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลียแถลงในสภาผู้แทนว่า การที่จีนคอมมิวนิสต์ทดลองระเบิดปรมาณูครั้งที่ ๓ เมื่อ ๕ พ.ค. ๐๕ นั้น เป็นการหักล้างสนธิสัญญาออสเตรเลียซึ่งห้ามการทดลองระเบิดปรมาณูในอากาศ โดยบักกิ้งไม่สนใจความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ในโลก ประเทศที่ประหวังจีนคอมมิวนิสต์ในเรื่องนี้มี ออสเตรเลีย, สหรัฐ, อังกฤษ, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, ญี่ปุ่น และอินเดีย

ยุโรป

อังกฤษ สหประชาชาติชาวเรืออังกฤษประมาณ 60,000 คน นักหยุดงานตั้งแต่ ๑๕ พ.ค. ๐๕ ชาวเรือนักหยุดงานครั้งนี้เป็นครั้งแรกในระยะเวลาเกือบ ๕๐ ปี เพื่อขอค่าจ้างเพิ่มและขอทำงานเพียงสัปดาห์ละ ๔๐ ชั่วโมง แต่นายจ้างไม่ยินยอม เมื่อตกลงกันไม่ได้ เรือของอังกฤษราว ๒,๕๐๐ ลำจะจอดนิ่งอยู่กับที่ เมื่อ ๒๓ พ.ค. ได้มีการประกาศภาวะฉุกเฉินในบริเตน เพื่อให้อำนาจเต็มที่แก่รัฐบาลที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาการขนส่งสินค้าสำคัญ ๆ ในระหว่างการพักหยุดงานนี้

ฝรั่งเศส.....สหภาพแรงงานใหญ่ของฝรั่งเศส ๓ แห่งนัดหยุดงานทั่วประเทศ เป็นผลให้คนงานประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน ผลงานเมื่อ ๑๖ พ.ค. ๐๕ ในกรุงปารีสไม่มีขนมปังจำหน่าย ไม่มีหนังสือพิมพ์ ไม่มีการส่งวิทยุและโทรทัศน์ การล่าเหยียดขนส่งหยุดชงักทั้งสิ้น
ฝรั่งเศสและไนจีเรียกลับมีสัมพันธภาพทางการทูตกันใหม่อีก หลังจากตัดสินใจกันมา ๕ ปีแล้ว การที่ไนจีเรียตัดสินใจตัดสัมพันธ์กับฝรั่งเศสครั้งนั้น เนื่องจากฝรั่งเศสทดลองระเบิดปรมาณูในทะเลทราย

อเมริกา

กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกาไม่เห็นชอบด้วยกับคำแนะนำของวงการบางแห่งในสหรัฐที่จะให้สหรัฐประกาศสงครามกับคอมมิวนิสต์

FOR THE SYMPTOMATIC TREATMENT
OF NASAL CONGESTION
IN CORYZA AND ALLERGIC RHINITIS

แก้หวัด คัดจมูก หักหวัดไหล
ใส่จมูกอยู่ได้หา

บริษัท อูเยอเกลส์ จำกัด ๔๐ ถนนพหลโยธิน พ.ศ. ๒๕๐๖

ท่านที่เป็นโรค

ริดสีดวงทวาร

...ใช้...

อัลไคส์-อะนาล

ยาบรรเทาอาการโรคริดสีดวง

“ตามแนวใหม่” ของโรงงาน

เฮย์เดน แห่งเยอรมัน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจริญเภสัช สะพานหัน

ผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียว

ข้อสอบข้าราชการ

ข้อสอบคัดเลือก

ทราบว่า มีส่วนราชการจะเปิดสอบคัดเลือกบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

๑. กรมประชาสงเคราะห์
 - ก. ปริญญาทางแพทยศาสตร์ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นโท อันดับ ๒
 - ข. ปริญญาทางกลกรรมและสัตวบาล ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒
 - ค. ปริญญาทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๒๐ อัตรา ปริญญาทางรัฐศาสตร์ แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหาร ๒ อัตรา ปริญญาทางรัฐศาสตร์ แผนกวิชาการปกครอง สาขาบริหาร หรือปริญญาทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๑ อัตรา ปริญญาทางเศรษฐศาสตร์ หรือทางพาณิชยศาสตร์ ๑ อัตรา ปริญญาทางเศรษฐศาสตร์ หรือทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๑ อัตรา ปริญญาทางการบัญชี ๑ อัตรา ปริญญาทางอักษรศาสตร์ ๑ อัตรา รวม ๒๗ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒
 - ง. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาวิจิตรศิลป์ ๑ อัตรา แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ๑ อัตรา แผนกวิชาบัญชี ๑ อัตรา แผนกวิชาช่างยนต์ ๑ อัตรา แผนกวิชาช่างไม้และก่อสร้าง ๑ อัตรา แผนกวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม ๑ อัตรา แผนกวิชาช่างโลหะ ๑ อัตรา แผนกวิชาวิจิตรศิลป์ (เขียน) ๑ อัตรา แผนกวิชาหัตถกรรม ๑ อัตรา รวม ๙ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑
 - จ. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม ๒๖ อัตรา แผนกพาณิชยการ ๙ อัตรา แผนกพาณิชยการหรือเลขานุการ ๕ อัตรา แผนกช่างสำรวจ ๕ อัตรา แผนกช่างไม้และก่อสร้าง ๑ อัตรา ประกาศนียบัตรประโยคครูประถม หรือประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถม ๑ อัตรา รวม ๔๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒
 - ฉ. ประกาศนียบัตรวิชาผู้ช่วยพยาบาล ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๑
๒. กรมทะเบียนการค้า
 - ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกเลขานุการ รวม ๓ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒
๓. กรมการพัฒนาชุมชน
 - ก. ปริญญาทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๓ อัตรา ปริญญาทางเศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ (สถิติ) หรือทาง

วิทยาศาสตร์ สาขาคณิตศาสตร์ ๓ อัตรา ปริญาทางเศรษฐศาสตร์ ๑ อัตรา ปริญาทางรัฐศาสตร์ ๑ อัตรา ปริญาทางเศรษฐศาสตร์ สาขาการคลัง หรือทางพาณิชย์ศาสตร์ ๑ อัตรา รวม ๘ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒

ข. อนุปริญาทางเคหเศรษฐศาสตร์ หรือประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาหัตถกรรม หรือแผนกวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ๑ อัตรา ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาเลขานุการ ๑ อัตรา แผนกวิชาช่างสำรวจ ๑ อัตรา แผนกวิชาช่างเครื่องยนต์ ๑ อัตรา รวม ๔ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑

ค. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกช่างไม้และช่างก่อสร้าง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างไม้ปลูกสร้าง หรือแผนกช่างไม้กรุดันท์ ๒๐๑ อัตรา ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างก่อสร้าง ๑๐ อัตรา แผนกช่างสำรวจ ๖ อัตรา แผนกช่างไฟฟ้า ๑ อัตรา รวม ๒๑๘ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒

๔. กรมศุลกากร

ก. ปริญาทางเภสัชศาสตร์ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒

ข. ปริญาทางพาณิชย์ศาสตร์ ๒ อัตรา ปริญาทางเศรษฐศาสตร์ ๒ อัตรา ปริญาทางวิศวกรรมศาสตร์ แผนกวิศวกรรมไฟฟ้า ๑ อัตรา แผนกวิศวกรรมเครื่องกล ๑ อัตรา รวม ๖ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒

ค. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างวิทยุ ๔ อัตรา แผนกวิชาช่างไฟฟ้า ๑ อัตรา รวม ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑

ง. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกช่างกล เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒ รวม ๒๘ อัตรา

๕. กรมอนามัย

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ แผนกพาณิชย์การ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ รวม ๑๐ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒ □

จันติเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์ จันติเป็นตบะของผู้พากเพียร
จันติเป็นกำลังของนักพรต จันตินำประโยชน์สุขมาให้

พุทธศาสนสุภาษิต

ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน*

โดย
เจียน วีระวิทย์

การแสวงหามโนทัศน์การเข้ารับราชการอย่างมีระเบียบแบบแผนโดยคำนึงถึงสติปัญญา ไม่ใช่ความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้มีอำนาจนั้น ชาวจีนได้ใช้ความพยายามมาเป็นเวลายาวนานกว่า ๒,๐๐๐ ปีแล้ว นับว่ามีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานที่สุดในโลกตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ระบบข้าราชการพลเรือนของจีนไม่เพียงแต่เก่าแก่เท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อการจัดระเบียบการปกครองของนานาประเทศทั่วโลกด้วย¹

โดยที่ระบบข้าราชการพลเรือนของจีนมีรากฝังลึก และมีอิทธิพลกว้างขวางดังกล่าวนี้เอง ทำให้ชาวจีนมีความภูมิใจเกี่ยวกับความงามในวัฒนธรรมด้านนี้ของตนอย่างมาก จนถึงกับ ดร. ชุนยัตเซิน บิดาแห่งสาธารณรัฐจีน แม้จะได้ชื่อว่าเป็นนักต่อต้านประเพณีเก่าชั้หนึ่ง ก็ยังเอาไปเป็นหลักแบ่งแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของจีนออกเป็น ๕ สาขา คือ อำนาจการสอบแข่งขัน และอำนาจตรวจตราควบคุมเพิ่มจากอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ตามที่นิยมแบ่งแยกกันอยู่ในประเทศอื่น ๆ เกือบทั่วโลก ด้วยเหตุนั้นก็วิชาการตะวันตกจึงให้ความสนใจในระบบข้าราชการพลเรือนของจีนเป็นอย่างมาก แต่สำหรับประเทศไทยเรานั้น ข้อเขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่เป็นภาษาไทยรู้สึกจะหายาก จึงเข้าใจว่าข้อเขียนที่ไม่พิสดารเกินไป แม้ผู้เขียนจะขาดความสนุกไปบ้าง แต่ก็คงมีประโยชน์ต่อผู้อ่านมากกว่า บทความเรื่องนี้จะพิจารณาปัญหาที่สำคัญ ๒ ประการ คือ วิถีทางเข้ารับราชการ และการแต่งตั้งและการเลื่อนชั้นของ

* บทความเรื่องนี้ เดิมที่ร่างขึ้นประกอบคำบรรยายในส่วนของวิชาอารยธรรมตะวันออก ฟุตโน้ตที่ทำไว้จึงไม่สมบูรณ์

¹ ดูรายละเอียดใน Teng Ssu-yu, "The Chinese Influence on the Western Examination System", *Harvard Journal of Asiatic Studies*, vol. VII, no. 4 (Sept. 1943), pp. 268-312

และ ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน (จู กว๋อ หวุน กวัน จื้อตุ๋) โดย จังจินเจียน (พิมพ์ที่บริษัทการพิมพ์ข่าวสารแห่งประเทศไทย ไทเป ๑๙๕๕) หน้า ๗-๘

ข้าราชการพลเรือนของจีนในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่การที่จะเข้าใจเรื่องดังกล่าวได้ จะต้องมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบอบการปกครองของจีน ในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการไว้พอเป็นสังเขป

ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองของจีน

นักประวัติศาสตร์ยอมรับกันว่า แหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดในเอเชียตะวันออกอยู่แถบลุ่มแม่น้ำเหลือง (หวงเหอ) มีตำนานนิยายมากมายที่กล่าวถึงวีรบุรุษผู้สร้างอารยธรรมขึ้นในสังคมจีนที่ลุ่มน้ำเหลืองอยู่แถบลุ่มแม่น้ำเหลืองทั้งสิ้น นักวิชาการสมัยใหม่ยังไม่ยอมรับเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของจีนก่อนหน้าสมัยราชวงศ์ซัง (๑๗๖๖ - ๑๑๒๒ ก่อน ค.ศ. ?) ว่าเป็นประวัติศาสตร์จีนอันเชื่อถือได้

อย่างไรก็ตาม พอจะสรุปได้ว่า สมัยราชวงศ์ซัง และก่อนหน้านั้นสังคมชาวจีนแม้ในแหล่งที่มีอารยธรรมสูงสุดก็ยังไม่มีการจัดระบบการปกครองอย่างมีระเบียบ การสถาปนาราชวงศ์โจว (๑๑๒๒ - ๒๒๑ ก่อน ค.ศ.) เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์จีน ในด้านเศรษฐกิจ ได้เปลี่ยนจากการเลี้ยงสัตว์เป็นหลักมาเป็นการเกษตรเป็นหลัก ในด้านสังคมก็เปลี่ยนจากสังคมวงศ์ตระกูล มาเป็นสังคมศักดินา ในด้านการเมือง ได้เปลี่ยนจากการบุชาธรรมชาติดั้งเดิมอย่างว่า เป็นของศักดิ์สิทธิ์ตามที่อาจเรียกว่า ระบบ เทวราชปไตยมาเป็นระบบอภิชนาธิปไตย ผู้ก้าวขึ้นไปสู่ความเป็นผู้นำ มีกำลังทางทหารและเศรษฐกิจเหนือผู้อื่น นำเอาที่ดินและทรัพย์สินที่ยึดได้มาแบ่งปันกัน ในบรรดาตระกูลเดียวกันและญาติมิตรที่สนิท พวกนี้เอาที่ดินไปทำการเพาะปลูก โดยอาศัยแรงทาสที่เลี้ยงไว้ สังคมแบบนี้มีการแบ่งชั้นกันอย่างเคร่งครัดฐานะของพวกนี้คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง บุตรของผู้มีอภิสิทธิ์น้อย ก็สืบอภิสิทธิ์น้อย บุตรผู้มีอำนาจมาก ก็ได้อำนาจมาก บังคับกันไปเป็นชั้น ๆ ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดปกครองสังคมจีนในอาณาบริเวณที่เจริญที่สุดในสมัยราชวงศ์ซัง และโจว เรียกกันว่ากษัตริย์ หรือหวง

แต่สมัยนั้น กษัตริย์มิได้ควบคุมอาณาจักรของตนอย่างมีระเบียบแบบแผนที่แน่นอน กล่าวคือ ชอบใจใครจะให้ที่ดินและอำนาจปกครองคนในดินไหนก็ได้ตามอำเภอใจ และโดยปกติคำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นใหญ่ ไม่คำนึงถึงความเหมาะสมในด้านการงานและคุณสมบัติโดยไม่มีแบบแผนในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการแต่ประการใด ฉะนั้น บุคคลที่รับใช้กษัตริย์ในสมัยนั้นเราจึงไม่เรียกว่า เป็นข้าราชการตามความหมายที่เราจะกล่าวในเรื่องนี้

ตั้งแต่ฉินฉื่อหวง (ปฐมจักรพรรดิแห่งจีน) ได้ประกาศตั้งตนเป็นจักรพรรดิองค์แรกของจีนเป็นต้นมา (๒๒๑ ก่อน ค.ศ.) วรรณคดีเกี่ยวกับการปกครองประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปมากทั้งในด้านทฤษฎีและทางปฏิบัติ ในทางทฤษฎี พระมหาจักรพรรดิเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับสวรรค์ ตามคำสอนของขงจื๊อ (ขงจื๊อ) และ ม่อจื๊อ ในทางปฏิบัติ พระองค์ถือเอาคำสอนเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาการปกครองเพื่อสนับสนุนอำนาจของตน ตั้งแต่ต้นเป็นต้นมาจนกระทั่งสิ้นสุดการปกครองตามระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (ค.ศ.๑๙๑๑) ประมุขของรัฐกับราชการบริหารของประเทศได้แบ่งแยกอำนาจกันเป็นส่วนสัดส่วนตลอดมาเป็นหลัก

การแต่งตั้งข้าราชการเพื่อปฏิบัติงานเหล่านั้นก็มีระเบียบแบบแผนพอสมควร โดยมีลักษณะที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มาดำรงตำแหน่งได้รับแต่งตั้งนั้นมิได้เป็นไปในฐานะญาติมิตร หรือความสัมพันธ์ชอบอย่างใด แต่เป็นไปตามลักษณะการงานในหน้าที่ด้วย ประการที่สอง ข้าราชการได้รับการแต่งตั้งอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้ได้รับแต่งตั้งกับความเหมาะสมในหน้าที่การงานนั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจมีวิธีการกำหนดคุณสมบัติโดยมีการคัดเลือก สอบแข่งขัน เป็นต้น และประการที่สาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มาดำรงตำแหน่งกับข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นเป็นไปตามชั้นของการบังคับบัญชา ข้าราชการผู้น้อยจะต้องเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามข้าราชการชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับ ลักษณะดังกล่าวนี้แหละเป็นแก่นของระบบข้าราชการตามความหมายของบทความเรื่องนี้ ทั้งนี้ เห็นได้ชัดจากการพิจารณาถึงการแบ่งราชการบริหารออกเป็นส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง ระบบราชการบริหารส่วนกลางนั้นได้วิวัฒนาการมาแต่สมัยราชวงศ์ฉิน (๒๒๑-๒๐๖ ก่อน ค.ศ.) ก่อนหน้านั้นแม้จะมีชนนางในสำนักษัตริย์ทำหน้าที่ทำนองเดียวกับองค์การบริหารส่วนกลางตั้งในสมัยหลังอยู่บ้าง ก็มีลักษณะเป็นการปกครองแบบครอบครัวมากกว่า ราชวงศ์ฉินได้ปฏิวัติสังคมจีนจากระบบครอบครัวมาเป็นระบบประเทศ งานด้านบริหารจึงทวีปริมาณและซับซ้อนยิ่งขึ้น องค์การบริหารส่วนกลางได้จัดตั้งขึ้นมีโครงสร้างอันอาจถือได้ว่าเป็นรากฐานของราชการบริหารในสมัยปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนกลางในสมัยราชวงศ์ฉินและต่อเนื่องมาถึงสมัยราชวงศ์ฮั่น (๒๐๖ ก่อน ค.ศ.-ค.ศ. ๒๒๐) ได้แก่องค์การที่อยู่ในความบังคับบัญชาของมุขมนตรีทั้งสาม หรือ “ซันกุง” (Three Lords) และรัฐมนตรีทั้งเก้า หรือ “จิวซิน” (Nine Ministers) มุขมนตรีทั้งสาม ได้แก่ ประธานมุขมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี

(เชิงเชิง) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ไต้่วย) และราชเลขาธิการ (ยู่สือต้าฟุ) รัฐมนตรีทั้งเก้า ได้แก่ รัฐมนตรีพิชการ รัฐมนตรียุติธรรม และอื่น ๆ รัฐมนตรีแต่ละคนมีสำนักงานของตนเอง อันประกอบด้วยข้าราชการกลุ่มหนึ่งโดยแยกออกเป็นกรมต่าง ๆ รัฐมนตรีเหล่านี้มีส่วนร่วมในการออกความเห็นและตัดสินใจปัญหาที่สำคัญ ๆ ของชาติอย่างมาก

องค์การบริหารส่วนกลางเหล่านี้ ถูกดัดแปลงแก้ไขไปตามยุคตามสมัยต่าง ๆ ความคิดที่จะแบ่งแยกอำนาจบริหารเป็นอิสระจากการควบคุมของกษัตริย์ผู้สืบราชสมบัติโดยกำเนิดและไม่มีหลักประกันความสามารถนั้นได้มีอยู่แล้วในหลักการปกครองของจีน อย่างไรก็ตาม ไม่มีใครตั้งกฎเกณฑ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น ฝ่ายบริหารจะมีอำนาจอิสระจากพระมหากษัตริย์มากเท่าไร ย่อมเป็นไปตามอำเภอใจของพระมหากษัตริย์เป็นส่วนใหญ่

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนภูมิภาคในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงชื่อและข้อปลีกย่อยมากกว่าด้านหลักการ หลักการในการรวมอำนาจการบังคับบัญชาอยู่ส่วนกลาง และแบ่งอำนาจจากส่วนกลางให้ส่วนท้องถิ่นบริหารนั้นเริ่มปฏิบัติในรัฐจีน ตั้งแต่ครั้งเมื่อยังมิได้รวบรวมประเทศจีนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในปี ๓๕๐ ก่อน ค.ศ. รัฐมนตรีซึ่งหยางแห่งรัฐฉินได้แบ่งราชการบริหารในรัฐฉินออกเป็น ๓๓ อำเภอ (เลี่ยน) แต่ละอำเภอแต่งตั้งนายอำเภอ (เลี่ยนลิ่ง) ไปประจำแห่งละหนึ่งคน ส่วนในเขตมณฑลทหารที่สำคัญก็จัดการปกครองเป็นหน่วยเรียกว่า มณฑล (จัน) หลังจากฉินฉื่อหวงได้รวบรวมประเทศจีนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว หลักการจัดตั้งอำเภอและมณฑลก็ได้ขยายไปทั่วทั้งประเทศ ในแต่ละอำเภอ นอกจากจะมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายพลเรือนแล้ว ยังแต่งตั้งผู้บัญชาการฝ่ายทหารประจำอำเภอ (เลี่ยนยู่) อีกคนหนึ่ง แต่ละมณฑลแต่งตั้งผู้ว่าราชการมณฑล (จันโล่ว) หนึ่งคน และแม่ทัพมณฑล (จันยู่) หนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการฝ่ายพลเรือนและราชการฝ่ายทหารตามลำดับ นอกจากนั้น ยังแต่งตั้งผู้ตรวจตราควบคุมไปประจำอีกหนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจราชการของข้าราชการในส่วนภูมิภาค หลักการนี้ ได้ใช้ปฏิบัติเป็นรากฐานของราชการบริหารส่วนภูมิภาคของจีนตลอดมา

กล่าวโดยสรุปราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้จัดแบ่งตามหลักที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

(๑) แบ่งเป็นหน่วยเล็กและใหญ่โดยได้รับมอบหมายอำนาจในการปกครองจากรัฐบาลกลาง ไม่มีฐานะตั้งราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

(๒) รัฐบาลส่วนกลางพยายามรักษาอำนาจของตนไว้ให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง (ค.ศ. ๑๓๖๘—๑๙๑๑) ทั้งนี้ ก็ให้มีสำนักงานราชการบริหารส่วนภูมิภาคน้อยที่สุดอันเพียงพอแก่ความต้องการ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ส่งเสริมวัฒนธรรมและศีลธรรมของประชาชนเท่านั้น

(๓) รัฐบาลกลางได้ใช้ความพยายามควบคุมราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้ปฏิบัติตามราชการอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการส่งผู้ตรวจตราควบคุมไปทำการตรวจสอบราชการเป็นประจำ พวกเขานั้นในด้านจิตวิทยาทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสในรัฐบาลมากยิ่งขึ้น นับว่าได้ผลพอสมควร

ตามที่กล่าวแล้วจะเห็นว่า ราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีปริมาณมากมาย และมีความซับซ้อนมาก งานเหล่านี้เป็นต้นว่างานจัดการเกี่ยวกับการคมนาคม การชลประทาน การป้องกันราชอาณาจักร ย่อมต้องใช้ข้าราชการเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ชั่นถึงต้นสมัยราชวงศ์ชิง (๒๐๖ ก่อน ค.ศ. - ค.ศ. ๑๙๑๑) นั้น มีจำนวนข้าราชการเทียบกับจำนวนประชากรปรากฏว่าอยู่ในราว ๓ ถึง ๑๐ คนต่อประชากร ๓,๐๐๐ คน ในประวัติศาสตร์จีนปรากฏว่ากระทรวงข้าราชการนั้นเป็นกระทรวง ๓ ใน ๖ ที่จัดตั้งขึ้นในสมัยราชวงศ์ชั่นเป็นต้นมา นี่เป็นการแสดงออกซึ่งความใหญ่โตของระบบข้าราชการของจีนพวกนี้เป็นพวกที่แบ่งทรัพย์สินในท้องพระคลังมากที่สุดในการบวรการจ่ายทั้งหลายของรัฐ และพวกนี้ถือได้ว่ามีฐานะสำคัญยิ่งในระบบการปกครอง และเป็นกลุ่มอภิสิทธิ์ทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมืองของสังคม

ก. ฐานะอันสำคัญของข้าราชการ การปกครองสังคมจีนในอดีตนั้นกล่าวโดยทั่วไปแล้วเป็นการปกครองโดยข้าราชการ ข้าราชการเป็นผู้ใช้อำนาจเด็ดขาด จะมีพระมหา

² สำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับระบบการตรวจตราควบคุมของจีนนั้น ดูใน วิจารณ์การปกครองของจีน โดย เขียน ชีววิทย์ (พิมพ์ที่โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๘) หน้า ๕๒-๕๖, ๒๗๘-๒๘๔

จักรพรรดิใช้อำนาจน้อยอย่างเด็ดขาดกัณ้อยรัชสมัย และโดยมากก็เป็นรัชสมัยที่เพิ่งจะก้าวขึ้นมาสู่อำนาจของราชวงศ์ใหม่ ๆ ส่วนมากแล้วบำเพ็ญตนเป็นประมุขของประเทศแต่ไม่ได้ปกครองอำนาจปกครองที่แท้จริงส่วนมากตกอยู่ในกำมือของผู้ที่ปกครอง แต่มิได้เป็นประมุข พระมหากิจพรรดิเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดแต่ในนาม

โดยเหตุที่ข้าราชการมีบทบาทที่สำคัญดังกล่าวนี้เอง จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าความรุ่งเรืองหรือความเสื่อมโทรมของแต่ละรัชสมัยก็มักจะเป็นผลกรรมโดยตรงของข้าราชการในสมัยนั้น ๆ มากกว่าเป็นการกระทำของพระมหากิจพรรดิตามที่ประวัติศาสตร์ชอบอ้างถึง ข้อนั้นเห็นได้จากประวัติศาสตร์ว่า ในยามที่ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ความสามารถพอควรแล้ว สิ่งปรากฏให้เห็นในสังคม ก็คือ ความมั่งคั่งของสังคม ประชาชนมีความสุขและประเทศตั้งอยู่ในความสงบ ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากข้าราชการอับด้วยผู้เห็นแก่ตัว ทุจริต คดโกง ความอหังการ และความเสื่อมโทรมของราชวงศ์ย่อมกลักรายมาถึง บางทีพระมหากษัตริย์ก็ตกเป็นเหยื่อของข้าราชการที่ไม่ตั้งอยู่ในสัจจธรรม โดยเอนเอียงไปเข้าข้างฝ่ายธรรมในเมื่อฝ่ายนั้นมีความพยายามในการประจบประแจงมากกว่า จะเห็นว่าในประวัติศาสตร์มีการต่อสู้กันระหว่างพวกขุนนางข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถฝ่ายหนึ่ง กับผู้ที่สนิทชิดชอบกับพระมหากิจพรรดิอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อพระมหากิจพรรดิเข้าไปพัวพันอยู่ด้วยก็มักถึงซึ่งความเสื่อมโทรมของระบบการปกครองโดยทั่วไป เพราะเมื่อขุนนางในพระราชสำนักเกิดแตกแยกย่อมมีผลกระทบกระเทือนถึงระบบข้าราชการทั่วไปอย่างน้อยในด้านจิตวิทยา และนั่นเป็นการเริ่มต้นของการสิ้นสุดของราชวงศ์นั้น ๆ พิจารณาในอีกแง่หนึ่ง การจลาจล การกบฏ หรือการปฏิวัตินั้น อาจจะมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจข้าราชการคนใดคนหนึ่งหรือคณะใดคณะหนึ่ง แล้วขยายความคิดไปจนถึงการโค่นล้มราชบัลลังก์ก็ได้

ข. ในด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากข้าราชการได้รับเงินเดือนสูง ในสมัยเริ่มแรกของการพัฒนาระบบข้าราชการนั้นข้าราชการส่วนมากได้มาจากราชที่ดิน ในสมัยต่อมา เนื่องจากเศรษฐกิจและสังคมขยายตัวประกอบกับการสืบทอดแข่งขันเข้ารับราชการ โดยถือเอาความรู้ความสามารถเป็นหลักได้ทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ชนชั้นอื่น ๆ อาจเข้ามารับตำแหน่งข้าราชการได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อบุคคลเหล่านั้นเข้ารับราชการแล้วก็ชอบที่จะขยายอำนาจในทางเศรษฐกิจของตนในทางเป็นเจ้าของที่ดินมีขนาดเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าการเป็นเจ้าของที่ดินนั้นไม่ต้องไปลงทุนลงแรงประกอบธุรกิจดังการประกอบอาชีพเป็นพ่อค้า ซึ่งข้าราชการกระทำไม่ได้ตามลักษณะของงานบังคับ การที่จะรักษาหรือขยายผลประโยชน์ของตนนั้นก็ง่ายโดยการช่วยกันวางมาตรการกีดกันอาชีพแขนงอื่นหรือส่งเสริมการกสิกรรม ฉะนั้น การที่พ่อค้าในสังคมจีนได้รับการเหยียดหยามนั้นอาจจะเป็นเพราะชนชั้นกษัตริย์อำนาจไม่มีโอกาสประกอบธุรกิจดังกล่าว เป็นสาเหตุหนึ่งก็ได้

ก. ในด้านการเมือง ดังได้กล่าวแล้วว่าข้าราชการเป็นเพียงผู้จัดการปกครอง แต่มิได้เป็นเจ้าของอำนาจปกครองหรือเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองชั้นสุดท้าย ผู้ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองชั้นสุดท้ายนั้น โดยมากได้อำนาจมาโดยการสืบทอดมา แต่เมื่อยึดอำนาจสูงสุดในการปกครองได้แล้วผู้เป็นรัฐบาลก็ต้องอาศัยข้าราชการนี้เองเป็นผู้รักษารัฐธรรมนูญของตนต่อไป การปกครองของข้าราชการจึงมีลักษณะเป็นสายสัมพันธ์เชื่อมโยงประชาชนกับพระมหากษัตริย์ หรืออีกนัยหนึ่งข้าราชการเป็นผู้ติดต่อระหว่างผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง ทางหนึ่งเป็นการเสนอคำสั่งของผู้ปกครองต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง อีกทางหนึ่งเป็นการรายงานความทุกข์สุขของผู้อยู่ใต้ปกครองต่อผู้ปกครอง หน้าที่อันนี้รวมถึงการติดต่อกับประชาชนด้วย การติดต่อกับประชาชนดังกล่าวโดยทั่วไปเป็นการติดต่อระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้อยู่ใต้อำนาจ ไม่มีฐานะเท่าเทียมกันดังความคิดในสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะข้าราชการมักจะถือว่าตนเป็นข้าของพระเจ้าอยู่หัวแต่มิได้เป็นข้าของประชาชน ความคิดเช่นนี้คงอยู่ตลอดสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์

ง. ในทางสังคม ข้าราชการแต่ดึกดำบรรพ์มาได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลชั้นพิเศษชั้นหนึ่งในสังคม ประชาชนเคารพเกรงกลัวข้าราชการ เพราะเหตุที่เขาเป็นข้าราชการมิได้เพราะคุณงามความดีของเขา ดังมีคำกล่าวว่า บุคคลใดที่ได้รับการศึกษาแต่ไม่มีตำแหน่งราชการ “แม้อูฐเมียพี่น้องก็ไม่เหลียวแล แต่เมื่อได้รับตำแหน่งสำคัญแล้ว แม้อูฐเมียพี่น้องก็ไม่กล้าแกล้ง เพราะยำเกรง” การที่ข้าราชการได้รับการยกย่องเช่นนี้ เป็นผลอันหนึ่งที่สืบเนื่องมาจากวิถีทางอันพิสดารที่ชาวจีนเข้ารับราชการ

(ยังมีต่อ)

แนวการสอบวิชาบริหารรัฐกิจ

เฉลิม สิงห์กุล

เนื่องจากกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๓ ข้อ ๕ ได้กำหนดไว้ว่า “การสอบคัดเลือก ให้เป็นไปตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี ตั้งกรรมการอย่างน้อย ๓ คน เป็นผู้ดำเนินการ ในการนี้จะตั้งตนเองเป็นกรรมการด้วยก็ได้” ก.พ. ท่านกำหนดของท่านใหม่ ยังนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอบคัดเลือกผู้ได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพไปจากเดิม

แต่เดิมนั้น สำหรับชั้นจัดทำให้ อ.ก.พ. กรมเป็นผู้กำหนดหลักสูตรเอง ชั้นตรีและชั้นโทให้ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนดหลักสูตรเอง อันเป็นผลทำให้เกิดการลักลั่นไม่ไต่ระดับกัน บางแห่งก็กำหนดวิชาที่สอบไว้สารพัด ต้องสอบกันอย่างหน้าดำคร่ำเครียดอยู่ถึง ๔-๕ วัน ผู้สอบที่ติดนิสัยเที่ยงกลางคืนก็ต้องงัดเดี๋ยวดู แม้กระทั่งลูกเมียก็อย่ามายุ่งเกี่ยว ฉะนั้นจะสอบ ฉะนั้นจะสอบ พูดแล้วก็ว่ายากจะสอบจอหงวน (สอบจอหงวนเป็นอย่างไรผมก็รู้อยู่ไม่แน่ชัด เขาเล่ามาว่าขบวนการสอบอะไร ๆ จะมายากเท่าสอบจอหงวนไม่ได้ เขาเล่ามายังงั้นผมก็ว่ายังงั้น) แต่บางแห่งท่านรวบรวมวิชาอะไรต่ออะไรท่านยกขบวนนำมาสอบรวมกับวิชาสามัญหมด ความรู้ทั่วไป ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เรียงความ วัฒนธรรม เฉพาะตำแหน่ง รวมอยู่ในสามัญทั้งนั้น ผู้สอบรออยู่เพียงครึ่งชั่วโมงท่านก็ประกาศผลไม้ออกมาว่าเสร็จแล้ว คนนั้นสอบได้ที่ท่านนั้น ท่านนี้ ได้อย่างนั้นอย่างนี้ ถ้าเป็นสอบแบบนั้นในมหาวิทยาลัยก็คงได้เกียรตินิยมอันดับดีมาก ก.พ. ท่านจึงได้กำหนดหลักสูตรวางแนวทางเอาไว้เสียใหม่ดังที่ได้บรรยายมาข้างต้น ไม่ใช่ อะไรหรอกครับ ทุกแห่งก็ส่วนราชการเหมือนกัน จะทำอะไรก็ควรจะทำให้เป็นแนวเดียวหรือระดับเดียวกันจึงจะดี

ทั้งนี้ เมื่อ ก.พ. กำหนดหลักสูตรชั้นแล้วดังนี้ บางวิชาก็เป็นวิชาใหม่ ผู้ที่จะสอบคัดเลือกตามหลักสูตรการสอบชั้นโทโดยเฉพาะผู้มีวุฒิทางช่างหรือเทคนิคคงจะยุ่งยากในการเตรียม

ตัวสอบวิชานี้ไม่น้อย กรรมการที่อายุมาก ๆ กังวลว่าจะออกกันอีกทำไมไม่เคยได้ร่ำเรียนกันมาก่อนเลย บ้างก็มาขอความเห็นหรือตัวอย่างจากผม ผมก็เห็นใจท่าน เพราะวิชาที่ว่านี้เป็นวิชาใหม่ เพิ่งจะมีการสอนในมหาวิทยาลัยและแพร่หลายในวงราชการไม่กี่ปีมานี้เอง บางแห่งจะหากรรมการที่ท่านเคยเรียนเคยศึกษามาสอบก็ยังไม่มี วิชาที่ว่านี้ ก็คือ “ความรู้เกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ” (การปกครองบังคับบัญชาและมนุษยสัมพันธ์) ให้เวลา ๓ ชั่วโมง คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ผมจึงขอให้แนวทางการออกข้อสอบ และการตอบคำถามด้วย อรรถาธิบายพอสังเขป จะให้ละเอียดลออนักก็แย่ เพราะผมเองก็มีโชนักวิทยาการ วิทยาการ และก็ไม่เคยเรียนวิชานี้มาก่อน เพียงแต่ได้รับการอบรมมาเล็ก ๆ น้อย ๆ พอเป็นเครื่องประดับสติปัญญาในฐานะ Supervisor เล็ก ๆ คนหนึ่ง จึงยากที่จะอธิบายให้ซาบซึ้งเหมือนกันว่ามันอะไรกันแน่ ก็ได้แต่สอบถามท่านผู้รู้หรือวิทยากรที่ได้ร่ำเรียนมาโดยเฉพาะ ก็พอได้ความว่า วิชาบริหารรัฐกิจนี้ น่าจะแปลมาจากคำฝรั่งที่ว่า **Public Administration** ท่านว่าเป็นคำที่ค่อนข้างใหม่สำหรับเมืองไทย (ผมว่าไม่ใช่ค่อนข้างใหม่หรอกครับ ดูจะใหม่เอี่ยมจริง) จะแปลหรือให้คำจำกัดความของคำนี้ให้เหมาะสมจะยังไม่ได้ เอากันกว้าง ๆ พอเข้าใจทั่ววิชาการบริหารรัฐกิจนี้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งเกี่ยวกับการคิดค้นสร้างระบบและวิธีการบริหาร รวมทั้งการใช้ความรู้ทางวิชาการอุปกับความรู้ความชำนาญ เพื่อบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบาย ผมและกรรมการบางท่านเรียนหนังสือมาก่อนศาสตร์แขนงนี้จะมีสอน มีรู้กันในเมืองไทย กัง ๆ เพราะท่านได้อธิบายไว้อย่างดีมากกว่าจริง ก็ดูจะยังไม่แจ่มแจ้งสำหรับผมนัก แต่เอาเป็นที่รู้กัน อย่างนั้นก็แล้วกันนะครับ

ที่นี้ การบริหารรัฐกิจก็พอจะรู้กันพอเปรี้ยว ๆ แล้วว่ากว้างขวางมาก กว้างขวางใหญ่โตมโหฬารจริง ๆ การที่จะสอบการบริหารรัฐกิจทั้งหมดก็น่าจะไม่เกิดประโยชน์ต่อทางราชการ และผู้เข้าสอบประการใด จึงได้ยื่นข้อติงแคะเข้ามาให้สอบเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชาและความรู้เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ที่อยู่ในวงเล็บ ๒ ประการนั้นแล

ไหน ๆ ก็ได้เป็นม้านัดสนามแหกรั่วเตลิดออกนอกวงกลมไปแล้ว ก็เลยวิ่งเริดไปโดยปราศจากข้อกักละว่า วิชาการบริหารรัฐกิจนั้น ฝรั่งเขาเรียกว่า “Public Administration” ก็พอจะคล่องอย่างหน้าเฉยตาเฉยอันเป็นลักษณะของผมที่ผมเห็นว่าเด่นแท้ แน่นนอน ละว่า ก็คงจะเป็นกลวิธีในการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพ ไม่เกี่ยวกับองค์การอื่นใดที่นอกเหนือไปจากทางราชการ ส่วนความรู้เกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชา (Supervision) นั้น

ก็คงจะเป็นเรื่องกลวิธีว่าจะปกครองบังคับบัญชาอย่างไรถึงจะให้ได้ทั้งงานและน้ำใจของผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

หากจะพิจารณาในลักษณะใหญ่ ๆ ก็น่าจะแบ่งออกได้เป็น ๓ ประการดังนี้

๑. ลักษณะการปกครองบังคับบัญชาของไทย

๒. ขอบเขตอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎ หรือระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

๓. แนวความคิดในการปกครองบังคับบัญชาตามหลักวิชาการบริหารรัฐกิจ

ส่วนความรู้เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) นั้น เป็นวิชาการที่เกี่ยวกับวิธีการจูงใจคนให้ทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผู้ทำงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้นด้วย เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือลักษณะของคน คนนั้นเป็นยังไง คนนั้นเป็นยังไง ทำยังไงจึงจะปรับปรุงหรือพัฒนาให้คนนั้นเป็นยังไง คนนั้นเป็นยังไง เพื่อให้เงินดีขึ้น อะไรนี่แหละ วิชานี้มีขอบเขตกว้างและมีความเกี่ยวพันกันมากกับวิชาจิตวิทยา ปรัชญา ศาสนา และสังคมวิทยา ฯลฯ

พูดไปเขียนไปชักจะเลอะไม่ได้ความ เอาบังคับแล้วกัน ผมจะขอเสนอตัวอย่างข้อสอบคัดเลือกชั้นโทของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ออกมาแล้วมาให้ดูพอเป็นสังเขปจะได้ถึงบางอ้อกันเสียที

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑. การที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือร่วมใจทำงานอย่างเต็มความสามารถนั้น การรู้จักบำรุงขวัญ (Morale) ของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นส่วนสำคัญยิ่งอันหนึ่ง

ขวัญดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับอะไรบ้าง จงอธิบายให้เข้าใจ

๒. ในสังคมประชาธิปไตยถือว่า "การเกลี้ยกล่อม (Persuasion) เป็นเครื่องมือที่จำเป็นของสังคม แต่มนุษย์อยู่ในสังคมย่อมประสบกับความยุ่งยากและความขัดแย้งกันนานาประการ วิธีการในการเกลี้ยกล่อมมีบทบาทสำคัญอยู่มากในการที่จะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความราบรื่น

ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องประโยชน์และความสำคัญของการเกลี้ยกล่อมนี้อย่างไรบ้าง อธิบาย

๓. คุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ในการเป็นผู้นำที่ต้นนี้มีอะไรบ้าง จงอธิบาย

กรมโยธาเทศบาล

๔. การปกครองบังคับบัญชาตามหลักการบริหารรัฐกิจ เหตุใดจึงต้องประการด้วย พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาทธรรม ๔ สังคหัตถธรรม ๔

ให้อธิบายในหลักใหญ่ ๆ ว่าจำเป็นแก่ผู้มีตำแหน่งผู้บังคับบัญชา กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างไร

๕. ขนาดของงาน ลักษณะพิเศษของงาน สิ่งแวดล้อม มีความสำคัญแก่การปฏิบัติราชการอย่างไร โดยเฉพาะการสั่งงาน

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

๖. “ความสำเร็จของ การบริหาร อยู่ที่การรู้จักเลือกคนให้เหมาะกับงาน” ให้วิจารณ์

๗. หัวหน้างานควรใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ประการใดบ้าง เพื่อประโยชน์แก่การงาน และการบังคับบัญชา

๘. ขวัญ (Morale) หมายความว่าอะไร ผู้บังคับบัญชามีวิธีสร้างขวัญให้ได้อย่างไร

๙. การฝึกอบรม (Training) เป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ ให้อธิบายพร้อมเหตุผล

๑๐. “หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาคือตรวจงาน มอบหมาย มอบความก้าวหน้า กับรับผิดชอบ และตัดสินใจ” ให้อธิบาย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๑๑. ท่านเข้าใจคำว่า “บริหารรัฐกิจ” อย่างไร มีหลักการสำคัญ ๆ อะไรบ้างที่ควรทราบ เขียนมาให้ละเอียดพอสมควร

๑๒. การบำรุงขวัญ เป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน ท่านคิดว่าจะมีวิธีการบำรุงขวัญผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของท่านอย่างไรบ้าง อธิบายให้ละเอียด

๑๓. ความต้องการขั้นพื้นฐานในทางจิตใจของมนุษย์เรามีอะไรบ้าง อธิบายความสำคัญของแต่ละประเภทอย่างถ่องแท้ด้วย

กรมอนามัย

๑๔. การบริหารที่ต้นนี้ จะต้องทำตน “ผู้น้อยรักใคร่ และให้ผู้นับถือนับถือ” นั้น ท่านเข้าใจว่าอย่างไร

๑๕. Human Relations และ Human Relationship ต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร

๑๖. บัณฑิตสำคัญในการบริหารงานมีอะไรบ้าง จงบอกมา ๘ อย่าง

๓๗. การบริหารงานโดยทั่วไป และการบริหารงานสาธารณสุข ต่างกันอย่างไร

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

๓๘. ศิลปะของการเข้ากับเพื่อนร่วมงานในระดับเดียวกันมีอะไรบ้าง ให้แยกอธิบายเป็นข้อๆ

๓๙. มนุษยสัมพันธ์คืออะไร

๔๐. การบำรุงรักษาน้ำใจของผู้ใต้บังคับบัญชานั้นมีอะไรบ้าง ควรปฏิบัติอย่างไร

กรมสหกรณ์ที่ดิน

๔๑. “ผู้บังคับบัญชาที่ดีคือผู้ที่ผู้นำ (Leader) ไม่ใช่ผู้ที่เป็นนาย (Boss)” อธิบายและวิจารณ์

๔๒. ผู้เป็นหัวหน้างานพึงประพฤติปฏิบัติอย่างไร จึงจะสามารถเรียกร้องความภักดีและความร่วมมือร่วมใจจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้

๔๓. (ก) ถ้าข้าราชการผู้น้อยที่อยู่ในบังคับบัญชาของท่านเป็นผู้ที่ผู้ใหญ่ชอบพอเป็นส่วนตัว และข้าราชการผู้นั้นมักกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ท่านจะมีการแก้ไขประการใด

(ข) คนรุดและคนงานมีเวลาว่างมาก มักจะใช้เวลาว่างมั่วสุมกันเล่นการพนันหรือคุยกัน ควรจะแก้ไขอย่างไร

๔๔. (ก) การประสานงาน (Coordination) แตกต่างจากการร่วมมือกัน (Cooperation) อย่างไร

(ข) “มนุษยสัมพันธ์” มีความสำคัญต่อการบริหารรัฐกิจอย่างไร

กรมทะเบียนการค้า

๔๕. มนุษยสัมพันธ์คืออะไร มีบทบาทสำคัญอย่างไร

๔๖. จงกล่าวถึงหลักการของการเป็นผู้นำที่ดีมาโดยสังเขป

๔๗. กรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม มีบทบาทสำคัญต่อสภาพของบุคคลอย่างไร จงอธิบายมาโดยละเอียด

๔๘. หลักความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ มีอะไรบ้าง จงกล่าวมาโดยสรุป พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบมาด้วยว่า ผู้บังคับบัญชาควรจะทำกรเช่นใด เพื่อให้สอดคล้องและส่งเสริมความต้องการขั้นมูลฐานของผู้ใต้บังคับบัญชา

ยังมีอีกฉบับ...

บทสนทนาภาษาอังกฤษ

ประวิน สุจริตกุล M.A. (Oxon)

ตอนที่ 1.1

*Tanit Tanatsorn and Rung Rukriem
meet once again.....*

ชนิด ถนัดสอน พบกับ รุ่ง รักเรียน
อีก.....

T: Hi, Rung.

ธ: ไหว รุ่ง

R: Hi, Tanit. Let's talk about homes
te-day.

ร: ไหว ชนิด วันนี้เรามาคุยกันเรื่องบ้านเรื่อง
ข้อดีกันนะ

T: O.K. But not Thai homes, 'cause we
both know very well what homes in
Thailand are like.

ธ: ดกลง แต่อย่าคุยกันเรื่องบ้านคนไทยเลย
นะ เพราะเรารู้กันดีอยู่แล้วว่า บ้านใน
เมืองไทยเป็นยังไง

R: Right. Tell me something about a
typical English or American home then,
Tanit. You've been to both England
and America, haven't you?

ร: จริงอย่างแถวๆ ถิ่นเค้าเรื่องบ้านที่แบบ
แบบฉบับของอังกฤษหรืออเมริกาให้กัน
ฟังบ้างก็แล้วกันนะ ชนิด แก่ไปทั้งอังกฤษ
และอเมริกามาแล้ว ไช้ไหมละ?

T: Well, a typical English or American
house consists of two storeys, standing
a little way back from the road, and
in front of it there is a small garden.

ธ: เดียวนี้ดูก่อน โดยทั่วไปบ้านคนอังกฤษ
หรืออเมริกันก็มักจะมี ๒ ชั้น อยู่ห่างจาก
ถนนเล็กน้อย หน้าบ้านจะมีสวนเล็กๆ

R: Isn't there any path leading to the house?

ร: ไม่มีทางเข้าไปถึงบ้านหรือหะ?

T: Of course, there is. I haven't finished
my description yet. A path leads from
the gate of the garden to the front

ธ: มีสิ! ก็นับบรรยายให้แกฟังยังไม่ทันจบ
เลย จากประตูสวนก็มีทางเล็กๆ เข้าไป
ถึงประตูหน้าบ้านเลยทีเดียว แล้วทั้งสอง

door of the house. Then, on each side of this footpath there is a smooth, level lawn of grass and there may also be a few rose bushes or beds of other flowers.

R: From what you describe, it must be a very nice place to live in.

T: It certainly is. That's why Englishmen and Americans are very proud of their homes.

R: Now, will you teach me the names of the various rooms in an English or American home?

T: Very well. To start with, the room in which meals are served is called the dining rooms..... You probably know this already..... Then you may have learnt the word "drawing-room" which is the place where visitors are received.

R: What about the room reserved for quiet reading and thought?

T: It's the library or the study, the latter being more generally used.

ข้างทางเดินจะมีสนามหญ้าเรียบเสมอกันหมด นอกจากนั้นก็อาจจะมียุบลานเป็นกอๆ หรือไม้ดอกไม้ประดับอื่นๆ อยู่ในที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ

ร: จากที่แควตภาพให้ฟังนี้ บ้านที่ว่าจะน่าจะอยู่มากเชียวนะ

ท: น่าอยู่มากทีเดียวละ เพราะยังงั้นเอง ทั้งคนอังกฤษและคนอเมริกันถึงได้ภาคภูมิใจในบ้านเรือนของเขา

ร: ที่นี้ อยากจะให้แกช่วยสอนเรื่องชื่อห้องต่าง ๆ ภายในบ้านของชาวอังกฤษหรืออเมริกันให้หน่อย

ท: ได้ซี ถ้าแกอยากรู้ เริ่มต้นทีเดียว ห้องที่เสิร์ฟอาหาร เรียกว่า "dining room"... ซึ่งแกอาจจะรู้อยู่แล้วก็ได้ ต่อไปก็..... แกอาจจะเรียนคำว่า "drawing room" ซึ่งเป็นห้องสำหรับต้อนรับแขก หรือผู้มาเยี่ยมเยียน แล้วก็ได้

ร: ห้องที่สงวนไว้สำหรับอ่านหนังสือหรือใช้ความคิด โดยไม่มีใครรบกวนล่ะ?

ท: ก็ห้องสมุดหรือห้องทำงานนะซี ซึ่งคำหลังเขานิยมใช้กันมากกว่า

R: Thanks. And now, there is a kind of room I have heard mentioned by people several times and I don't quite grasp the meaning of it.

T: What's the word, then?

R: It's "sitting room".

T: That's easy. In fact the name suggests the meaning. The sitting room is used as a general room by all the members of the family and sometimes by friends and relatives too. literally, it's a room for sitting around.

R: Thanks a lot, professor.

T: You're welcome. Now, we mustn't forget the room where we cook our meals. It's the kitchen.

R: I know that. But where is the meat stored and the bread kept?

T: The meat is stored in the larder and the bread is kept in the pantry. Both the larder and the pantry are in the kitchen.

ร: ขอบใจมาก/ ที่น มีห้องอยู่ประเภทหนึ่ง ที่กันได้ยินใคร ๆ เขาเอ่ยถึงหลายครั้งแล้ว แต่กันก็ยังจับความหมายไม่ค่อยจะได้

ธ: ใช้คำว่ายังไงล่ะ?

ร: คำที่ใช้ก็คือ "sitting room"

ธ: นั้นยังง่ายนี่ อันที่จริง ชื่อก็แนะนำความหมายให้อยู่ในตัวแล้ว ห้องที่ว่า ใช้เป็นห้องกลาง สำหรับ สมาชิก ทั้งหลาย ของครอบครัวได้ใช้สอย และบางทีเพื่อนฝูงญาติพี่น้องอาจจะใช้ห้องนี้ด้วยก็ได้ ถ้าพูดตามลายลักษณ์อักษรละก็ หมายถึงห้องสำหรับนั่งเล่น

ร: ขอบพระคุณมากครับ ท่านศาสตราจารย์

ธ: ไม่เป็นไรหรอก เรื่องเล็ก มาถึงตอนนี้เราไม่ควรจะลืมห้องที่เราหุงต้มอาหาร ซึ่งได้แก่ "kitchen" คือห้องครัว

ร: คำนันรู้แล้วละ ว่าแต่เขาเก็บเนื้อและขนมปังไว้ที่ไหนกันนะ

ธ: เนื้อเก็บไว้ในตู้เก็บเนื้อที่เรียกว่า "larder" แล้วก็ขนมปังเก็บไว้ในตู้ ซึ่งทำเป็นชั้นสำหรับใส่อาหารและวางขนมปังโดยเฉพาะ เรียกว่า "pantry" ที่เก็บทั้งสองชนิด คือทั้ง "larder" และ "pantry" ต่างก็อยู่ภายในครัวนั่นเอง

R : Oh, by the way the other day I came
across the word "scull....." some-
thing or other.

T : You mean "scullery".

R : That's right, Tanit. What is it actually?

T : It's where the dishes are washed up.
It's adjoining the kitchen. And now,
what do we have left ?..... Oh, yes
we have the bedrooms upstairs where
members of the family sleep, the
bathroom where they have a bath and
lastly the nursery which is the children's
room.

R : Thank you very much, Tanit. I've
just learnt a lot from you, as always.

T : Don't mention it.

ร : เออ นี่ เมื่อวันก่อน กันเจอคำ "scull..."
อะไรก็ไม่รู้จำไม่ได้

ช : อ้อ "scullery" ใช่ไหมละ ?

ร : ใช่ คำนี้ละ มันอะไรกันแน่นะ ?

ช : ที่สำหรับล้างชามยังงี้ละ ติดกับครัวเลย
ที่เต็กว คราวนี้ยังเหลืออะไรอีกละ ?.....
อ้อ นึกได้แล้ว ห้องนอนซึ่งอยู่ชั้นบน
ซึ่งเป็นห้องสำหรับสมาชิกในครอบครัว
หลับนอนกัน แล้วก็ห้องน้ำสำหรับไว้
อาบน้ำ อันตบสุดท้ายได้แก่ "nursery"
ซึ่งเป็นห้องสำหรับเด็ก

ร : ขอบใจมากที่เดี๋ยวละ ชนิด คราวนี้ก็
เหมือนกับคราวที่แล้วๆ มาทุกครั้ง คือ
กันได้เรียนรู้อะไรต่ออะไรจากแกมากมาย
ทีเดียว

ช : ไม่เป็นไรหรอก

๕. เก็บตก

เรื่องของนักสูบบุหรี่

นักสูบบุหรี่คนหนึ่งแวะเข้าไปที่ฝรั่งเพื่อขอค่อบุหรี่

นักสูบบุหรี่ : "May I continue your cigarette."

ฝรั่ง (งง) : You may have it.

(ฝรั่งยื่นบุหรี่ให้นักสูบบุหรี่แล้วเดินเลยไป เพราะเข้าใจว่าชายไทยผู้นั้น
จะสูบบุหรี่ของเขาต่อจากที่เขาสูบบุหรี่อยู่)

"B"

ปัญหาการพัฒนาสังคมชนบท

โดย

สนิท สัมตรการ

สังคมชนบท (Rural Society or Community) โดยทั่วไปมี

ลักษณะที่สำคัญอย่างใดบ้าง เราจะต้องทำการพัฒนาชนบทอย่างไร
และการพัฒนาชนบทมีปัญหอะไรบ้าง คำถามเหล่านี้คือสาระ
สำคัญที่จะกล่าวถึงในบทความนี้

เราอาจมองดูสังคมชนบทได้หลายทาง และเราอาจให้คำนิยามหรือกำหนดลักษณะ
ของสังคมชนบทได้แตกต่างกัน ทั้งนี้แล้วแต่พื้นฐานและความต้องการของแต่ละกลุ่มบุคคลผู้ที่
ประสงค์จะทำการเกี่ยวข้องกับชนบทเป็นราย ๆ ไป อาทิ ชาวกรุงซึ่งไม่เคยชินกับสภาพของสังคม
ชนบทอาจวาดภาพของสังคมชนบทไปในลักษณะที่เป็นท้องถื่นทุรกันดาร มีโจรผู้ร้ายชุกชุม ไม่มี
ความสะดวกสบายบางประการ คนที่อาศัยอยู่ในชนบทต่างก็ถูกเรียกว่าเป็น “คนบ้านนอก” ผู้ที่
โรงเรียนและขาดการศึกษาอบรม เป็นต้น อันที่จริงสังคมชนบทแม้ว่าจะมีลักษณะทุกอย่างตามที่
ชาวกรุงมองเห็น แต่ก็ยังมีลักษณะอื่น ๆ ที่ชาวกรุงมองข้ามไปอยู่อีก เช่น มีอากาศบริสุทธิ์ มี
ความกว้างขวางของพื้นที่ต่อปริมาณคน ไม่แออัดเยียดกันเหมือนเมืองใหญ่ ๆ ผู้ที่ถูกเรียกว่า
“ชาวบ้านนอก” นั้น มีความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations) ต่อกันในลักษณะที่แตกต่าง
ไปกว่าที่ชาวเมืองมีอยู่ตอกัน ลักษณะต่าง ๆ อันเป็นองค์ประกอบของสังคมชนบทนั้น เราจะมอง
เห็นได้ดียิ่งขึ้น ถ้าเราได้มองโดยอาศัยหลักวิชาทางสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา เพราะเป็นการ
มองอย่างกลาง ๆ พยายามหลีกเลี่ยงจากการใช้ความคิดเห็นเฉพาะตัว (Value Judgement) มาก
ที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่จะทำอย่างนี้ได้ นักสังเกตการณ์ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาจะต้อง
ได้รับการฝึกฝนอบรมทางด้านทฤษฎีพอสมควร และเป็นความมุ่งหมายของข้อเขียนนี้จะนำเอา
หลักการทางด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการพัฒนาสังคมชนบทเข้า
มาสู่การพิจารณาของผู้สนใจในเรื่องของการพัฒนา

สังคมมนุษย์ทุกสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมชนบทหรือสังคมเมืองจะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ ดังต่อไปนี้ :-

๑. คน ซึ่งจะต้องมีทั้งสองเพศ และมีความสมบูรณ์สามารถสืบพันธุ์สร้างลูกหลานสืบต่อกันไปได้ โดยนัยนี้กลุ่มของคนอย่างเช่น ทีมฟุตบอล, โรงทหาร, โรงเรียน จึงไม่มีลักษณะครบเป็นสังคม แต่อาจเป็นส่วนย่อยๆ ส่วนหนึ่งของสังคมได้

๒. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Physical Environment) อันได้แก่ที่ดิน, แม่น้ำ, อาหาร, ภูเขา และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เป็นต้น

๓. สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) อันได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี, กฎหมาย, กฎข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ที่คนเราสร้างขึ้นมาเพื่อผูกพันกลุ่มคนในสังคมให้อยู่รวมกันได้โดยปกติสุข และเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต

ส่วนประกอบทั้งสามประการนี้มีบทบาทอันสำคัญต่อกันในการที่จะสร้างสังคมที่แตกต่างกันขึ้นในโลกนี้ อย่างเช่นกลุ่มคนที่อยู่ในท้องถิ่นที่ทุรกันดารแบบทะเลทราย จำเป็นจะต้องย้ายที่อยู่บ่อย ๆ เพราะเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และอาชีพที่จำกัด ส่วนมากก็มักจะเป็นการล่าสัตว์ ซึ่งจะต้องใช้เวลาติดตามและการเคลื่อนย้ายที่รวดเร็ว ต้องมีล่าตา และประสาทที่ไว คนพวกนี้ซึ่งในภาษาอังกฤษเรียกว่า Normal จึงมีลักษณะและขนบธรรมเนียมประเพณีพิเศษแตกต่างไปจากพวกที่อยู่เป็นหลักแหล่งในที่อุดมสมบูรณ์และทำมาหาเลี้ยงชีพทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งรวมเรียกว่า "Sedentary" พวก Normal เนื่องจากต้องล่าสัตว์และเคลื่อนย้ายอยู่บ่อย ๆ ก็จำเป็นต้องมีความว่องไว หูดี ตาดี มีความอดทนต่อความทุรกันดาร และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของคนพวกนี้ก็ต้องสร้างขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับการที่ต้องเคลื่อนย้ายบ่อย ๆ ด้วยเหตุนี้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนด หรือขยายสิ่งแวดล้อมในทางสังคม ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกรวมๆ ว่า "วัฒนธรรม" ของคนแต่ละกลุ่ม แต่จะกำหนดหรือขยาย "วัฒนธรรม" ของคนได้แค่ไหนเพียงไรนั้น นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยายังถกเถียงกันอยู่ เพราะมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ซึ่งไม่จำเป็นต้องนำมากล่าว

สาระสำคัญที่ประสงค์จะกล่าวเน้นในบทความนี้ก็คือว่า "วัฒนธรรม" หรือ "สิ่งแวดล้อมทางสังคม" ของมนุษย์นั้น เป็นสิ่งที่มนุษย์เราได้สร้างขึ้นตามความเหมาะสมกับสภาพของสิ่ง

แวดลอมทางธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์แต่ละสังคมจำเป็นต้องพึ่งพิงเกี่ยวกับการดำรงชีพ ฉะนั้น “สิ่งแวดล้อมทางสังคม” หรือ “วัฒนธรรม” ของแต่ละสังคมจึงอาจแตกต่างกันไป เมื่อคนมีการติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้น การติดต่อและเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรมก็อาจเป็นไปได้ “วัฒนธรรม” ใดที่คนในสังคมเห็นว่ามีความค่าสูงกว่า คนก็มีความโน้มเอียงที่จะยอมรับเอาวัฒนธรรมนั้นเข้ามาสู่การปฏิบัติของตนง่ายขึ้น การติดต่อและเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรมของคนในสังคมต่าง ๆ ย่อมเป็นไปได้ทั้งในยามสงครามและยามสงบ การส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีหรือแม้แต่ชาวต่างประเทศหรือคนต่างท้องถิ่นพลัดเข้าไป ในอีกท้องถิ่นหนึ่งก็อาจเป็นเหตุให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ นอกจากการติดต่อกับวัฒนธรรมอื่นแล้ว วัฒนธรรมของแต่ละสังคมก็อาจพัฒนาไปได้โดยตัวของมันเอง ซึ่งถือว่าการเปลี่ยนแปลงภายใน อย่างเช่น เมื่อคนในสังคมหนึ่งประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ และคนในสังคมนั้นเห็นว่าดีนำเอาออกใช้กันแพร่หลาย ความเปลี่ยนแปลงในทางความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่คนมีอยู่ต่อกันก็อาจเกิดขึ้นได้ อย่างเช่น เมื่อมีผู้ค้นพบว่า การทำนาจะให้ได้ข้าวมากขึ้นนั้น ควรเป็นการทำแบบที่เรียกว่า “นาดำ” โดยมีการเพาะแปลงกล้าข้าวเสียก่อน แล้วถอนมาปลูกใหม่ในเนื้อที่ซึ่งได้เตรียมไว้เป็นพิเศษมีน้ำพอสมควร การค้นพบวิธีนี้อาจเป็นโดยบังเอิญหรือโดยตั้งใจและอาจจะเป็นไปโดยคน ๆ เดียวหรือหลายคนก็ได้แล้วแต่ หากว่าได้ทำการทดลองเห็นผลและมีคนนิยมเลื่อมใสแล้ว ความเปลี่ยนแปลงก็อาจเกิดขึ้นได้และแพร่หลายขยายไปได้เร็ว เราไม่รู้ว่าใครเป็นคนแรกที่ค้นพบวิธีการทำนาดำขึ้น แต่การที่มนุษย์ทำนาดำมากขึ้นอาจมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ทางสังคมในด้านอื่น ๆ ของชาวนาได้ เพราะการทำนาดำต้องใช้เวลามากกว่าการทำนาหว่าน ทำให้ชาวนาต้องลดเวลาซึ่งเคยทำอย่างอื่นลง การได้ข้าวมากขึ้นอาจส่งผลให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น ทำให้ชาวนาดำต้องติดต่อกับพึ่งพิงกับพ่อค้าต่าง ๆ มากขึ้นก็เป็นได้ อย่างนี้เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรมนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางจิตใจและในทางสังคมด้วย เพราะมนุษย์เราที่เกิดมาอยู่ในสังคมนั้น มาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานและอาชีพต่าง ๆ กัน อันนี้เสริมสร้างให้คนมีจิตใจและบุคลิกภาพต่าง ๆ กัน แม้ว่าจะอยู่ในวัฒนธรรมเดียวกัน การที่คนจะตัดสินใจทำอะไรลงไปนั้น พื้นฐานทางจิตวิทยามีส่วนกำหนดอยู่ไม่น้อย แต่จะมากน้อยแค่ไหน

ไหนนั้นเป็นเรื่องที่พิสดารมาก และไม่อาจจะนำมากล่าวได้อย่างเพียงพอ ณ ที่นี้ แต่อยากจะสรุป
รวมความเอาง่ายๆว่า ความประเพณีของคนเรานั้นมีทางพิจารณาศึกษาได้อยู่ ๓ ระดับ คือหนึ่ง
ระดับจิตวิทยา (Psychological Level) ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นรายกรณีไป สอง
ระดับสังคมวิทยา (Sociological level) คือ เป็นการศึกษาถึงการตัดสินใจของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป
ที่จะริเริ่มความสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน ตัวอย่างเช่น นายแดงกับนายดำช่วยกันหามเสา เป็น
ความประเพณีทางสังคม หรือนาย ก. กับ นางสาว ข. นังคุยกัณฑ์เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทาง
สังคม แต่นายแดงกับนายดำหามเสาไปโดยวิธีอย่างไร และ นาย ก. กับ นางสาว ข. คุยกัณฑ์
ที่ไหนและท่าทางนังคุยกัณฑ์ทำอย่างไรนั้น เป็นเรื่องของระดับที่สาม คือระดับวัฒนธรรม (Cultural
Level) ซึ่งเป็นความประเพณีหรือการปฏิบัติที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งทำตามแนวเดียวกัน เพื่อ
ให้เห็นชัดยิ่งขึ้นจะขอยกตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่ง การที่นาย ก. กับ นางสาว ข. ทักทายกันเป็น
ความประเพณีทางสังคม แต่การที่ นาย ก. กับ นางสาว ข. ทักทายกันโดยจับมือกัน ยกมือไหว้
กันหรือเอามือถูกกันนั้น เป็นเรื่องของวัฒนธรรม

ก่อนที่จะกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรมต่อไป ใครจะขอย้อนกลับมาถึง
เรื่องของสังคมชนบทอีกสักหน่อยเสียก่อน ในตอนต้นได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญสามประการ
ของสังคมแล้วว่า ประกอบด้วยคน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือ
วัฒนธรรม สังคมมนุษย์ทุกสังคมจะตั้งอยู่โดยปราศจากวัฒนธรรมไม่ได้ เช่นเดียวกันก็จะขาดสิ่ง
แวดล้อมทางธรรมชาติหาได้ไม่ สังคมในชนบทและสังคมในเมืองก็ประกอบด้วยธาตุอย่างเดียวกัน
เว้นเสียแต่ว่า ในเมืองถ้าพิจารณาเผินๆ คนจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคม
มากกว่าในชนบท เพราะในเมืองคนได้สร้างอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสบายให้แก่การดำรง
ชีพได้มากกว่าในชนบท ซึ่งคนมักจะต้องพึ่งพิงและอยู่ภายใต้ความเมตตากรุณาของธรรมชาติ
มากกว่า แต่ถ้าพิจารณาโดยลึกซึ้งแล้ว ไม่ว่าคนในเมืองหรือคนในชนบทต่างก็ถูกวัฒนธรรม
หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของคนแต่ละกลุ่มไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเท่าใดนัก
เว้นเสียแต่ว่าคนในเมืองมีเครื่องมือในการควบคุมธรรมชาติได้ดีกว่าคนในชนบทเท่านั้นเอง อันนี้
สำคัญเพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่สร้างเครื่องมือ (Man is a tool maker) มนุษย์เป็นสัตว์ที่รู้จักรักษา
เครื่องมือ (Man is a tool saver) และในขณะเดียวกันมนุษย์ก็เป็นสัตว์ที่รู้จักพัฒนาเครื่องมือด้วย

เครื่องมือมากขึ้น อัตราส่วนแห่งการพัฒนาในทางวัฒนธรรมก็เพิ่มมากขึ้นด้วย นี่คือข้อสังเกตการณ์ของศาสตราจารย์ Leslie A. White นักมานุษยวิทยาคนสำคัญคนหนึ่งของอเมริกา ปัจจุบัน ความแตกต่างกันในเครื่องมือเครื่องใช้ของคนในกลุ่มต่าง ๆ แสดงถึงระดับแห่งการพัฒนาทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคมด้วย เช่น คนที่อยู่ในสังคมที่ยังใช้ไถไม้และวัวควาย เป็นเครื่องมือในการทำไร่ทำนา จะให้เขาได้เห็นความสำคัญของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับรถแทรกเตอร์ได้อย่างไร ในเมื่อเขาเหล่านั้นอาจจะไม่เคยเห็นรถแทรกเตอร์เลยก็ได้ หรือเคยพบเห็นบ้างก็ไม่คุ้นเคยและมีความรู้จักและเข้าใจเท่ากับไถไม้และวัวควาย ซึ่งเขาคลุกคลีมาแต่เล็กแต่น้อย จนแทบจะกลายเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตของเขาได้ อย่างนี้เป็นต้น

คนในสังคมชนบทถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษาน้อยตามแนวทางการศึกษาสมัยใหม่ แต่เขาหาได้เป็นคนโง่เขลาตั่งที่คนในเมืองเคยเข้าใจไม่ เขาอาจจะไม่ใคร่เข้าใจและไม่ใคร่รู้เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นอุปกรณ์ของสังคมชาวเมืองก็จริง แต่เขารู้มากกว่าชาวเมืองและเจนจบในการรักษาและใช้เครื่องมือเครื่องใช้ของเขา เขายังเข้าใจถึงลักษณะของดินฟ้าอากาศได้มากกว่าคนชาวเมืองที่คอยอาศัยแต่ข่าวพยากรณ์อากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาอยู่ก็ได้ สรุปรวมความอย่างง่าย ๆ ก็คือว่า สังคมชนบทมีลักษณะและวัฒนธรรมของตนเอง สังคมในเมืองก็มีลักษณะและวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป การที่แตกต่างออกไปก็เพราะเครื่องมือเครื่องใช้และการประสมส่วนแห่งส่วนประกอบทั้งสามอย่างของแต่ละสังคมมีอัตราและประวัติการขยายตัวไม่เท่ากัน คนในเมืองถ้าเอาไปเลี้ยงอยู่ในบ้านนอกแต่เด็ก ๆ เมื่อโตขึ้นมาจะมีความประพฤติกิริยาและความรู้สึกนึกคิดเหมือนคนบ้านนอกมากกว่าเด็กที่เติบโตขึ้นมาในเมืองอย่างไม่ต้องสงสัย ในทางกลับกันถ้าเอาเด็กบ้านนอกมาเลี้ยงไว้ในเมืองแต่เล็ก ๆ ผลที่ได้ก็คือเด็กบ้านนอกคนนั้นจะเป็นชาวเมืองเหมือนชาวเมืองอื่น ๆ มากกว่าชาวบ้านนอกซึ่งเป็นต้นกำเนิดของเขา จุดสำคัญที่ใครจะชี้ให้เห็นในตอนนี้นักคือว่า การที่เราจะพัฒนาสังคมชนบท ถ้าเรายังไม่สามารถเข้าใจถึงสาเหตุต่าง ๆ อันครอบคลุมและกำหนดแนวความประพฤติกิริยาของคนในสังคมชนบทอยู่โดยแจ่มแจ้งแล้ว การพัฒนาสังคมชนบทให้ไปสู่ระดับที่เราตั้งเข็มไว้ก็จะไม่ได้ผลเท่าที่คาดคิด แต่ก่อนนี้เราเคยกล่าวกันอยู่เสมอว่า ที่เราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเขาได้ เพราะพวกเขาโง่เขลามีการศึกษาต่ำ แต่ความจริงแล้วเรายังไม่เข้าใจเขาดีพอมากกว่า เราจะเข้าใจเขาไม่ได้ถ้าเราเอาสายตาของคนชาวเมืองและความรู้สึกนึกคิดของชาวเมืองไปพิจารณาตัดสินเขา โดยเหตุนั้นนักมานุษยวิทยาทาง

สังคมจึงใช้เวลาเป็นปีๆเข้าไปใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับคนชนบทตามที่ต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อที่จะเข้าใจ แนวความคิด และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของชาวชนบทตามที่อื่นต่าง ๆ งานของนักมานุษยวิทยาทางสังคมเหล่านั้นได้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจถึงทัศนคติ และพฤติกรรมของชาวชนบทตามที่เป็นจริงมากขึ้นทุกที และผลงานเหล่านั้นได้มีส่วนช่วยนักพัฒนาชนบททั้งหลายให้ทำงานได้ผลมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นทุกทีในต่างประเทศ

บางท่านอาจจะสงสัยว่านักมานุษยวิทยามีวิธีการสังเกตและศึกษาคนอย่างไรถึงจะสามารถเข้าใจถึงแนวความคิดและเหตุต่าง ๆ ที่ครอบคลุมความประพฤติของคนแต่ละกลุ่มได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด การที่จะตอบข้อสงสัยนี้จำเป็นจะต้องใช้เวลาที่ยาวมากซึ่งไม่อาจจะกระทำได้นั้น อย่างไรก็ตาม วิธีการสำคัญง่าย ๆ ที่เป็นหลักในการศึกษาของนักมานุษยวิทยาทางสังคม (Social Anthropologist) ได้แก่การศึกษาแบบที่เรียกว่า "การสังเกตการณ์แบบร่วมทำ" (Observation - Participation) คือแทนที่จะนั่งศึกษาสังเกตพฤติกรรมของคนแบบคนภายนอก นักมานุษยวิทยาทางสังคมกลับเอาตัวเองเข้าไปพัวพันโดยถือเสมือนหนึ่งว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ถ้าชาวบ้านเขาไปวัดก็ไปกับเขา เขาทำอะไรกันที่วัดก็พยายามทำกับเขา เขาไปงานแต่งงานก็ไปดู งานศพก็ไป เขาทำงานในไร่นาอย่างไรก็ออกไปลองดู ใหม่ว่าทำอะไรจะอะไรและไม่เข้าใจเป็นธรรมดา เพราะนักมานุษยวิทยาเป็นคนต่างวัฒนธรรม แต่นาน ๆ ไปก็จะเคยชิน ในขณะที่เดียวกันก็พยายามสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้พบได้เห็นมาทุกวันแล้วบันทึกไว้ในสมุดบันทึกเมื่อกลับมามีบ้าน พยายามเป็นมิตรกับชาวบ้านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แรก ๆ แม้จะความระแวงสงสัยก็ย่อมมีอยู่บ้างเป็นของธรรมดา แต่นานเข้าความเข้าใจซึ่งกันและกันก็เกิดมากขึ้น ผู้คนก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมือตอบปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น ผลที่สุดนักมานุษยวิทยาก็สามารถเข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญหน้าของคนแต่ละกลุ่มได้ เพราะอาศัยความอดทนลำบากต่าง ๆ นาๆ ประการ นอกจากนั้นจะต้องวางตนเป็นกลางโดยยึดถือหลักสำคัญ ๆ เหล่านี้ไว้ด้วย คือ

๑. จะต้องไม่ลำเอียง เข้าข้างวัฒนธรรมของตนเอง (Ethnocentric) คือต้องไม่คิดว่าวัฒนธรรมของตนสูงหรือดีกว่าวัฒนธรรมอื่น

๒. ต้องคิดว่าวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคมต่าง ๆ ในโลกนี้เป็นของที่ขึ้น ๆ ลง ๆ ได้ (Relative) ไม่มีวัฒนธรรมใดในปัจจุบันที่ดีว่าถูกหรือดีที่สุด (Absolute) ฉะนั้น จึงไม่ควรคิดว่าวัฒนธรรมนั้นดี วัฒนธรรมอื่นไม่ดี เพราะ วัฒนธรรมของแต่ละสังคมก็คือแนวทางดำเนินชีวิตของสังคมนั้น และการที่สังคมนั้นดำรงอยู่ได้ อย่างน้อยวัฒนธรรมของเขาจะต้องมีความเหมาะสมและดีพอสมควร การที่วัฒนธรรมแตกต่างกันเป็นเพราะความจำเป็นและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติต่างกันมากกว่าอย่างอื่น

๓. ต้องตั้งสมมติฐานว่า มนุษย์มีจิตใจตั้งอยู่บนพื้นฐานอันเดียวกัน (Psychic unity of mankind) หรือพูดง่าย ๆ ก็คือว่าคนเราไม่ว่าเชื้อชาติใดภาษาใดมีระดับความฉลาดพอ ๆ กัน แต่ที่ทำให้คนเราประพฤติปฏิบัติต่างกันทุกวันนี้เป็นเพราะคนมีวัฒนธรรมต่างกันมากกว่าอย่างอื่น

(ยังมีต่อ)

๕. เก็บตก

เงินคลังในกับเงินคลังนอก

กรรมการ
ผู้เข้าสอบ

เมื่อคราวสอบคัดเลือกพนักงานบัญชีเงินตรา สองสามวันที่แล้วมานี้ กรรมการได้สัมภาษณ์ผู้เข้าสอบคนหนึ่ง

“เงินคลังในกับเงินคลังนอก หมายความว่าอย่างไร”

“เงินคลังใน หมายความว่า เงินที่เวลาเงินเดือนออกต้องนำไปมอบให้เมียเต็มจำนวนหมดทันทีโดยไม่ชักช้า เรียกว่าเงินคลังในครับ และเงินคลังนอกก็คือ เงินที่เมียจ่ายให้ก่อนไปทำงานเพื่อกินข้าวแกงตอนกลางวัน ๆ วันละ ๒ บาทเป็นประจำ เรียกว่า เงินคลังนอก ครับ”

ผู้เข้าสอบคนนั้นตอบกรรมการยังไม่ทันจะสิ้นคำพูดดี จะเป็นด้วยความเข้าใจหรือคับแค้นใจอะไรก็ไม่ทราบ ได้ยกมือขึ้นเช็ดหน้าตา พร้อมทั้งสะอึกสะอื้นปนคำพูดออกมาอีกว่า

“สองบาทเท่านั้น ค่าน้ำแข็งเปล่าก็ไม่จ่ายให้ ต้องกินน้ำเปล่าทุกวัน”

ในเวลาเดียวกันนั่นเอง จะเป็นด้วยหวั่นวิตกอันเดียวกันกับผู้เข้าสอบหรืออย่างไรก็ไม่ทราบอีกเหมือนกัน ปรากฏว่ากรรมการผู้นั้น ได้สะอึกสะอื้นร้องให้ออกมาด้วยอีกคนหนึ่ง.

สมาชิกส่งมา

คำคู่ (HOMOPHONES)

สมทรง ลิ้มทรง

B.A., M. Litt., M. Ed. (Pittsburgh)

คำที่จัดเป็นคู่ ๆ ต่อไปนี้ เป็นคำที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Homophones” คือ เป็นคำ ๒ คำที่มีความหมายต่างกัน แต่การออกเสียงของ ๒ คำนั้นเหมือนกันไม่มีผิด (Words with identical sounds) คำเหล่านี้ก็มีในภาษาไทย อาทิเช่น รัด-รัดน์ ซึ่งอ่านออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน

วิชาอ่านนั้นจะอยู่ในวงเล็บ โปรดสังเกตว่า สำหรับคำที่มีมากกว่า ๑ พยางค์ขึ้นไป เวลาอ่านต้องเน้นเสียงหนักที่สุดตรง พยางค์ที่ขีดเส้นใต้

(ต่อจากฉบับก่อน)

Coarse — Course (คอร์ซ)

Coarse (adjective) แปลว่า หยาบ, หยาบคาย

The sand at this beach is rather coarse.

ทรายที่หาดนี้ค่อนข้างหยาบ

Course (noun) แปลว่า หลักสูตร, ชุดอาหาร, วิถีทาง

This semester I am taking a course in English.

เทอมนี้ฉันเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

Colonel — Kernel (เคอร์ — เนล)

Colonel (noun) แปลว่า พันเอก ส่วน **Lieutenant Colonel** คือ พันโท

Kernel (noun) เป็นส่วนที่กินได้ และนุ่มของผลไม้เปลือกแข็ง เช่น ลูกเกด — — — — คำนี้อาจจะแปลอีกอย่างมีความหมายว่า หัวใจของเรื่อง โครงการ หรือ แผนการ ก็ได้

Complement — Compliment (คอม — พลีเมื่อนท)

Complement (noun) ในภาษาไวยากรณ์หมายถึงคำซึ่งประกอบ verb "to be" ให้ประธาน เพื่อให้ประธานของประโยคมีความหมายบริบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น

She is my sister. เป็น complement ขยาย **She**

Compliment (noun) แปลว่า คำยกยอ

He paid you a high compliment.

เขายกยอเธออย่างสูง

Die — Dye (ดาบ)

Die (verb) แปลว่า หยุต หรือ ดาบ

He died from a wound.

เขาสิ้นชีวิตด้วยบาดแผลที่เขาได้รับ

Dye (noun หรือ verb) แปลว่า ข้อมผ้า หรือ สีย้อมผ้า

This cloth dyes easily.

ผ้าข้อมติดสีง่าย

Dyeing — Dying (ดาบ—อิง)

Dyeing เป็น present participle ของ Dye

I am dyeing my skirt.

ฉันกำลังย้อมกระโปรงของฉัน

Dying เป็น present participle ของ Die

He is dying.

เขาจะตาย

Fair — Fare (แฟร์)

Fair เป็นได้ทั้ง adjective และ noun

ถ้าเป็น adjective แปลว่า สวย หรือยุติธรรม เช่น

The weather is fair to-day.

วันนี้อากาศแจ่มใส (คือฝนไม่ตก และไม่มีพายุ)

เป็น noun แปลว่า งาน เช่น งานวัด งานการกุศล งานกาชาด (Red Cross Fair)

หรืองานตลาดนัด

Fare (noun) แปลว่า ราคาโดยสาร เช่น

The taxi-fare from Rajprasong Shopping Center to the Ministry of Education is 8 baht.

ค่ารถแท็กซี่จากศูนย์การค้าราชประสงค์ถึงกระทรวงศึกษาธิการ ๘ บาท

Find — Fined (ฟายนด์)

Find (v.t.) แปลว่า หา คำนี้เป็น verb ที่ต้องการกรรม เช่น

I am too busy these days. I can't even find time to read that book.

หมุ่นผมยุ่งเหลือเกิน หาเวลาอ่านหนังสือเล่มนั้นไม่ได้สักที

Fined (v.t.) เป็น past participle ของ verb to find แปลว่า ถูกปรับ

He is fined a hundred baht for going through red light this afternoon.

เมื่อบ่ายนี้ เขาถูกปรับ ๑๐๐ บาทเพราะเหตุที่ขับรถผ่านไฟแดง

Flower — Flour (ฟลาว—เออะรี)

Flower แปลว่า ดอกไม้ เช่น

Audrey Hepburn played the role of a flower-girl in "My Fair Lady"

ออเดรีย เฮปเบิร์น แสดงบทบาทเป็นหญิงขายดอกไม้ ในภาพยนตร์ เรื่อง "บอมบาร์นิทาง"

Flour เป็นแป้งบดละเอียดแล้ว ถ้าเป็นแป้งข้าวเจ้า ก็เรียก rice-flour; ถ้าเป็นแป้งสาลีก็เรียก wheat-flour เช่น

This recipe of apple pie calls for 2 cups of wheat-flour.

ส่วนผสมแอ็ปเปิ้ลพายอันนี้กำหนดให้ใช้แป้งสาลี ๒ ถ้วยตวง

Forth — Fourth (ฟอธ)

Forth เป็น adverb ;โดยมากมักได้ขึ้นเป็น phrase ใน back and forth แปลว่า ไป ๆ มา ๆ เช่น

The man who is walking back and forth is my former boss.

ผู้ชายคนที่เดินไปมานั้นเคยเป็นผู้บังคับบัญชาของผม

Fourth เป็น adjective แปลว่า ที่สี่ เช่น

The Fourth of July is the U.S. anniversary of Declaration of Independence.

วันที่ ๔ กรกฎาคมเป็นวันคล้ายวันประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา

Foul — Fowl (ฟาวล์)

Foul เป็น adjective แปลว่า ไม่ยุติธรรม สกปรก หยาบคาย เรามักได้ยิน
เป็น phrase ใน foul play แปลว่า การเล่นที่ไม่ยุติธรรม เช่น

He is foul-mouthed.

เขาพูดไม่เพราะเลย (คือ ใช้ภาษาหยาบคายและไม่สุภาพ)

Fowl (noun) ถ้าใช้เป็นคำเดี่ยวโดด ๆ แปลว่า สัตว์จำพวกไก่ แต่ถ้าใช้กับ
คำอื่น เช่น guinea fowl หรือ jungle fowl หรือ wild fowl จะหมายถึงสัตว์
ประเภทนกที่กินได้ เช่น

He's gone out hunting for wild fowl.

เขาออกไปล่านก

Gilt — Guilt (กิลท์)

Gilt (noun) แปลว่า แผ่นทองคำเปลว

The Buddha-images are usually overlaid with gilt.

โดยปกติพระพุทธรูปมักจะปิดด้วยแผ่นทองคำเปลว

Guilt (noun) แปลว่า ความผิด หรือ การทำความผิดที่ผิดกฎหมาย เช่น

One should learn to confess one's guilt.

คนเราควรจะรู้จักยอมรับสารภาพความผิดที่ตัวเองทำไว้

(ยังมีต่อ)

"Experience is the name everyone gives to their mistakes"

OSCAR WILDE

กฎหมาย

พระราชบัญญัติ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘

เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า พุทธศักราช ๒๔๘๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้แบ่งเป็นชั้น นามและจำนวนดังต่อไปนี้

สำหรับพระราชทานฝ่ายหน้า

ชั้นที่ ๑

ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ ไม่จำกัดจำนวน อักษรย่อ ป.จ.ว.

ปฐมจุลจอมเกล้า ๓๐ ดวง อักษรย่อ ป.จ.

ชั้นที่ ๒

ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ๒๐๐ ดวง อักษรย่อ ท.จ.ว.

ทุติยจุลจอมเกล้า ๒๕๐ ดวง อักษรย่อ ท.จ.

ชั้นที่ ๓

ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ๒๕๐ ดวง อักษรย่อ ต.จ.ว.

ตติยจุลจอมเกล้า ๒๕๐ ดวง อักษรย่อ ต.จ.

ตติยานุจุลจอมเกล้า ๑๐๐ ดวง อักษรย่อ ต.อ.จ.

สำหรับพระราชทานฝ่ายใน

ชั้นที่ ๑

ปฐมจุลจอมเกล้า ๒๐ ดวง อักษรย่อ ป.จ.

ชั้นที่ ๒

ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ๑๐๐ ดวง อักษรย่อ ท.จ.ว.

ทุติยจุลจอมเกล้า ๑๐๐ ดวง อักษรย่อ ท.จ.

ชั้นที่ ๓

ตติยจุลจอมเกล้า ๒๕๐ ดวง อักษรย่อ ต.จ.

ชั้นที่ ๔

จตุตถจุลจอมเกล้า ๑๕๐ ดวง อักษรย่อ จ.จ."

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๓ วันที่ ๑๒ เม.ย. ๒๕๐๘

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดการเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อ

สำหรับปริญญา ในคณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘

เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดการเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อสำหรับปริญญา ในคณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ของมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๘๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดการเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อสำหรับปริญญาในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อสำหรับปริญญา ในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้กำหนดดังนี้

(๑) ผู้ได้ปริญญาตรี เรียกว่า “ศิลปศาสตรบัณฑิต” ระบุชื่อสาขาวิชาในวงเล็บต่อท้าย ใช้อักษรย่อว่า “ศส.บ.”

(๒) ผู้ได้ปริญญาโท เรียกว่า “ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต” ระบุชื่อสาขาวิชาในวงเล็บต่อท้าย ใช้อักษรย่อว่า “ศส.ม.”

(๓) ผู้ได้ปริญญาเอก เรียกว่า “ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ระบุชื่อสาขาวิชาในวงเล็บต่อท้าย ใช้อักษรย่อว่า “ศส.ด.”

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๕ วันที่ ๑๘ เม.ย. ๒๕๐๘ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ เนื่องจากได้มีการจัดตั้งคณะศิลปศาสตร์ขึ้นในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปัจจุบันนี้ มีผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรชั้นปริญญาแล้ว แต่การเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อสำหรับปริญญา ในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่ได้กำหนดไว้ ฉะนั้น จึงสมควรกำหนดการเรียกชื่อปริญญาและการใช้อักษรย่อสำหรับปริญญา ในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขึ้นไว้

พระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะ
ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘
เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรกำหนดคดีตามคณะของคณะศิลปศาสตร์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๔) ของมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐

“(๔) ศิลปศาสตร์ สี่แสด”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ.— พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๕ วันที่ ๑๕ เม.ย. ๒๕๐๘ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่ได้กำหนดคดีตามคณะไว้ จึงสมควรกำหนดคดีตามคณะของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขึ้นไว้

พระราชกฤษฎีกา

ตั้งอำเภอพญาไท

พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘

เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรตั้งอำเภอพญาไทขึ้นในท้องที่จังหวัดพระนคร เพื่อประโยชน์ในการปกครองและความสะดวกของราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอพญาไท พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แยกตำบลเพชรบุรี ตำบลทุ่งพญาไท ตำบลถนนพญาไท ตำบลมักกะสัน และตำบลสามเสนใน ออกจากการปกครองของอำเภอดุสิต และตำบลบางกะปิ ตำบลห้วยขวาง ออกจากการปกครองของอำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร จัดตั้งเป็นอำเภอขึ้นเรียกว่า “อำเภอพญาไท” โดยมีเขตการปกครองตามเขตเดิมของตำบลดังกล่าว

มาตรา ๔ ให้อำเภอพญาไทขึ้นอยู่ในความปกครองของจังหวัดพระนคร

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๐๘

ระเบียบ

ที่ สร ๐๑๐๓/ว. ๓๗

สำนักนายกรัฐมนตรี

๖ พฤษภาคม ๒๕๐๕

เรื่อง รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

เวียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง หนังสือกรมตรวจราชการแผ่นดิน ที่ ว. ๔๔๔๘/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ตามที่กรมตรวจราชการแผ่นดินได้ขอความร่วมมือมายังกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เพื่อให้รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่ใช้จ่ายเงินเกินงบประมาณ เฉพาะประเภทที่มีหนี้สินค้างชำระไปให้ทราบปีละ ๔ งวด ตามแบบที่กำหนด และได้รับความร่วมมือด้วยดีตลอดมา นั้น

บัดนี้ กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ได้กรณารายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแบบ สร. ๐๑ และ สร. ๐๒ ให้ทราบตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๑๐๗/ว. ๑๐๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ อยู่เป็นประจำแล้ว การปฏิบัติตามหนังสือกรมตรวจราชการแผ่นดินดังกล่าวข้างต้นย่อมหมดความจำเป็น ควรที่จะงดเสียได้

จึงเวียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลเอก เนตร ชะมะโยธิน

(เนตร ชะมะโยธิน)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

ด่วนมาก

ที่ สร. ๐๑๐๑/ว. ๒๓๖๒

เรื่อง การฉลองปีข้าวสากล

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

ด้วยกระทรวงเกษตรแจ้งว่า ในโอกาสที่ทางราชการได้กำหนดให้ปี ๒๕๐๘ เป็นปีข้าวสากล และให้มีสัปดาห์ข้าวแห่งชาติ ในระหว่างวันที่ ๕-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ เพื่อส่งเสริมการผลิต การสี และการบริโภคข้าวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กรมการข้าวใคร่ขอความร่วมมือจากกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ทำการโฆษณาคำขวัญและวัตถุประสงค์ของการฉลองปีข้าวสากล ลงในหนังสือวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ หากส่วนราชการใด มีรายการทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนต่างๆ ขอให้ช่วยโฆษณาปีข้าวสากลให้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ รายละเอียดในการโฆษณาตามแบบอย่างดังที่ได้แนบมาพร้อมบันทึกฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและให้ความร่วมมือตามที่กระทรวงเกษตรร้องขอต่อไป

(ลงชื่อ) ภูษงค์ มุนานาค

รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยปลัดสำนักฯ สังกัดราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๘

คำขวัญ และวัตถุประสงค์ ปีข้าวสากล

วัตถุประสงค์

๑. ให้ประชากรของโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้าว
๒. ให้ทุกประเทศช่วยกันส่งเสริมการผลิตข้าวให้มีผลผลิตสูงขึ้น
๓. หาวิธีการเก็บรักษา บั๊องกันคุณภาพของข้าวไว้ให้ยาวนานปราศจากโรคและแมลงทำลาย
๔. ปรับปรุงอุตสาหกรรมโรงสีข้าวให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น
๕. ส่งเสริมการบริโภคข้าวให้ถูกต้องก่อนนึ่ง
๖. ส่งเสริมการค้าข้าวเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

(คำขวัญร้อยกรอง) จำนวนที่ ๓

๒๕๐๘	ปีข้าวสากล
เร่งเพิ่มผลผลิต	ปรับปรุงการสี
แปรรูปรักษา	ขายค้าถูกวิธี
ออมข้าวให้มี	เลี้ยงชนพื้นหัว

สำนวนที่ ๒

ถึงชาวไทยทุกคนไม่จนข้าว
แต่ชาวโลกอีกมากยากขัดสน
จะหุงกินทั้งขว้างโปรดทิ้งวอด
สงสารคนอดที่ไม่มีกิน

๒๕๐๘ ปีข้าวสากล

สำนวนที่ ๓

ประชากรกว่าครึ่งโลก
เร่งผลิตให้ทัน

บริโภคข้าวทุกวัน
กินข้าวหมดคอยยากเอ๋ย
๒๕๐๘ ปีข้าวสากล

(คำขวัญร้อยแก้ว)

- พ.ศ. ๒๕๐๘ ปีข้าวสากล ข้าวเป็นพืชสำคัญที่สุดของประเทศ จงช่วยกันเพิ่มปริมาณการผลิต
พ.ศ. ๒๕๐๘ ปีข้าวสากล จงร่วมมือกันแปรสภาพข้าวด้วยประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
พ.ศ. ๒๕๐๘ ปีข้าวสากล จงช่วยกันบริโภคข้าวด้วยความประหยัด อย่างทั้งขว้างให้สูญเสียดังโดยเปล่าประโยชน์
พ.ศ. ๒๕๐๘ ปีข้าวสากล ปรับปรุงที่ดินนาของตนให้อุดมสมบูรณ์ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไป
พ.ศ. ๒๕๐๘ ปีข้าวสากล ช่วยกันส่งเสริมการค้าข้าว เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ
พ.ศ. ๒๕๐๘ ปีข้าวสากล ชาวนาคือผู้ผลิตข้าวเลี้ยงประชากรกว่าครึ่งโลก
๘-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ สัปดาห์ข้าวแห่งชาติ เพื่อระลึกถึงข้าวอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ

ไทย

- ๘-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ สัปดาห์ข้าวแห่งชาติ จงช่วยกันเก็บรักษาข้าวอย่าให้สูญเสียดังโดยศัตรูทุกระยะ
๘-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ สัปดาห์ข้าวแห่งชาติ ช่วยกันเพิ่มปริมาณการผลิตข้าว โดยเพิ่มผลผลิตต่อไป
๘-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ สัปดาห์ข้าวแห่งชาติ การทำนาด้วยวิธีการเกษตรแผนใหม่จะให้ผลดีที่สุด
๘-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ สัปดาห์ข้าวแห่งชาติ บริโภคข้าวถูกหลักอนามัย
๑๒-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๘ เป็นวันชุมนุมผู้นำกลุ่มชาวนาทั่วประเทศครั้งที่ ๔ ที่กรุงเทพฯ นับเป็นส่วนหนึ่ง

แห่งการฉลองปีข้าวสากล

ความประพฤติของสังคม

บัญชา ตันตินันท์

เรียน คุณนิศยา

ดิฉันได้อ่านข้อคิดเห็นของคุณนิศยาเกี่ยวกับความประพฤติของสังคม ซึ่งลงใน “วารสารข้าราชการ” ฉบับเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๘ แล้ว ดิฉันรู้สึกสนใจเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติของสังคม ในการวางนโยบายโครงการพัฒนาสังคม การเมือง การบริหารงานบุคคล ดังกล่าวมาก

ดิฉันเห็นด้วยที่ว่า สังคมแต่ละแห่งย่อมมีแนวความประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันไป เช่นแนวความประพฤติในการเลือกตั้ง การสอบแข่งขันคัดเลือกเข้ารับราชการ การเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งนโยบายโครงการที่เขียนไว้ในกระดาษอาจเป็นอย่างหนึ่ง แต่การประพฤติปฏิบัติกันจริงๆ ในสังคมกลับเป็นอีกอย่างหนึ่ง และดิฉันเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ว่า ในการวางโครงการเพื่อพัฒนาสังคมที่ดี การเมืองที่ดี หรือการบริหารงานบุคคลที่ดี ผู้วางนโยบายโครงการควรจะได้คำนึงถึงความประพฤติของสังคมนั้นไว้ประกอบการพิจารณาด้วย

แต่ดิฉันยังสงสัยอย่างยิ่งที่ว่า ถ้าหากวางนโยบายหรือโครงการไปแล้ว ขัดกับการประพฤติปฏิบัติของสังคม ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนส่วนใหญ่ เพราะประชาชนส่วนใหญ่พากันประพฤติปฏิบัติไปในแนวตรงกันข้ามหมด คงมีแต่ผู้วางนโยบายหรือโครงการผู้เดียวเท่านั้นที่ปฏิบัติ หมายความว่า คุณนิศยาต้องการให้ผู้วางนโยบายโครงการต่างๆ จัดวางนโยบายและโครงการสอดคล้องกับความประพฤติของสังคมใช่หรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น ในการสอบแข่งขันคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ เมื่อทราบว่าสังคมชอบประพฤติปฏิบัติกันในงานอดิเรกเล่นพวกเล่นพ้องกัน แม้จะวางนโยบายวิธีการให้มีการสอบแข่งขันคัดเลือก ก็คงจะหลีกเลี่ยงการเล่นพวกเล่นพ้องเสียมิได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความประพฤติปฏิบัติของสังคม ก็เลยยกเลิกการสอบแข่งขันคัดเลือกกันเสียเลย ให้ผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งเลือกพวกพ้องของตนบรรจุแต่งตั้งเอาตามความพอใจ เช่นนั้นใช่หรือไม่

ขอแสดงความนับถือ

น.ส. ปณิธาน นิตินันท์

เรียน คุณปณิธาน

ดิฉันขอถือโอกาสนำจดหมายของคุณปณิธานลงในวารสารข้าราชการเสียด้วย ดิฉันเข้าใจว่า ยังคงมีผู้อ่านอีกหลายท่านที่ยังข้องใจเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของดิฉันดังกล่าว จึงใคร่ขอชี้แจงแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติของสังคมดังกล่าวต่อไปอีกตามความจำเป็น หวังว่าคงไม่เป็นการรบกวนหน้ากระดาษของผู้อ่านจนไร้อรรถประโยชน์เสียทีเดียว

ดิฉันขอขอบคุณที่คุณปณิธานสนใจเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติของสังคม ในการวางนโยบายโครงการพัฒนาสังคม การเมือง ตลอดจนการบริหารงานบุคคล ซึ่งดิฉันเข้าใจว่า เมื่อประชาชนคนไทยได้ให้การสนใจต่อข้อคิดเห็นในด้านการพัฒนาประเทศเช่นคุณปณิธานเช่นนี้แล้ว การพัฒนาชาติไทยก็คงจำสำเร็จสมเจตนารมณ์ของคณะรัฐบาลปัจจุบันเป็นแน่แท้

การวางนโยบายหรือโครงการให้สอดคล้องกับความประพฤติของสังคมนั้น มิได้หมายความว่า เมื่อประชาชนหรือสังคมประพฤติปฏิบัติกันอย่างไร ก็ปล่อยให้ประพฤติปฏิบัติกันไปเช่นนั้นตามสบายตามความพอใจ ถ้าเช่นนั้นก็คงไม่ต้องการวางนโยบายโครงการอะไรให้เสียเวลา ควรจะเรียกว่าปล่อยให้เป็นไปตามเรื่องตามราวตามธรรมชาติมากกว่า

การวางนโยบายโครงการให้สอดคล้องกับความประพฤติของสังคมนั้น หมายถึง จะต้องวาง เลือกรับ คัดแปลง แก้ไข นโยบายโครงการให้สอดคล้องเหมาะสมกับความประพฤติปฏิบัติของสังคม เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการโดยเร็วที่สุดหรือโดยมีประสิทธิภาพสูง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าอันแรกที่สุดจะต้องมีจุดหมายปลายทางเสียก่อน แล้วจึงค่อยวางนโยบายโครงการให้สอดคล้องเหมาะสมกับความประพฤติปฏิบัติของสังคม เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางที่ต้องการโดยมีประสิทธิภาพ เช่นเกี่ยวกับด้านการเมือง เราต้องการประชาธิปไตยใช่หรือไม่ ประชาธิปไตยก็คือจุดหมายปลายทางของเรา เราจึงต้องจัดวางนโยบายโครงการโครงร่างในทางการเมืองการบริหารวิธีการต่างๆ ในการดำเนินงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับความประพฤติปฏิบัติของสังคม เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางคือการเป็นประชาธิปไตย เกี่ยวกับ

การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการก็เช่นเดียวกัน จุดหมายปลายทางคือเราต้องการให้ทุกคนได้รับความเป็นธรรมในการแข่งขันคัดเลือก และต้องการได้คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่สุดเข้ารับราชการใช้หรือไม่ เมื่อเรามีจุดหมายปลายทางเช่นนี้แล้ว เราจะปล่อยให้มีการเล่นพวกเล่นพ้อง โดยยกเลิกวิธีการสอบแข่งขันคัดเลือก เพื่อให้ผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งเลือกพวกพ้องของตนตามความพอใจได้อย่างไร

การสอบแข่งขันคัดเลือกจึงจำต้องมีอยู่ แต่นโยบายโครงการวิธีการในการสอบแข่งขันคัดเลือกต่างหากเล่า ที่จะต้องดัดแปลงแก้ไขให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปฏิบัติของสังคม เมื่อเราทราบว่าสังคมมีแนวโน้มที่จะเล่นพวกเล่นพ้องกัน เราก็จะต้องวางโครงการวิธีการในการสอบแข่งขันคัดเลือกอย่าให้มีการเล่นพวกเล่นพ้องกันได้ เช่นกำหนดวิธีการในการสอบแข่งขันคัดเลือก ให้ตอบคำถามเป็นลายลักษณ์อักษร และให้คณะกรรมการให้คะแนนจากคำตอบดังกล่าว ผู้ใดได้คะแนนสูงสุดก็ได้รับการคัดเลือกเข้ารับราชการ ทั้งนี้ เพราะคำตอบที่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้น อาจทำการตรวจสอบได้ในภายหลัง ยากที่คณะกรรมการคัดเลือกจะช่วยพวกพ้องของตนซึ่งตอบไม่ถูกต้องได้ ซึ่งดีกว่าการตอบคำถามด้วยวาจาอย่างการสอบสัมภาษณ์ทางวาจา ซึ่งหลังจากการสอบแล้วก็ยากแก่การที่จะตรวจสอบว่า ผู้ตอบตอบได้ดีเพียงใดหรือไม่ จึงง่ายแก่การที่จะเล่นพวกเล่นพ้องเป็นต้น นอกจากนั้น เพื่อบริ่งกันการเล่นพวกเล่นพ้อง ก็อาจตั้งกรรมการชุดหนึ่ง มีหน้าที่รับคำร้องอุทธรณ์เกี่ยวกับกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการสอบแข่งขันคัดเลือก ให้มีหน้าที่สอบสวน ได้สวน และชี้ขาด โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจและเป็นอิสระเช่นเดียวกับศาลหรือตุลาการ เพื่อจะได้ตัดสินชี้ขาดด้วยความเป็นธรรมเป็นต้น

ขอแสดงความนับถือ

น.ส. นิตยา เก่งตำรา

ถ้าพึงเห็นสุขอันไพบูรณ์ เพราะขอมเสิบสละสุขส่วนน้อย
ผู้มีปัญญาถึงเห็นสุขอันไพบูรณ์ ก็ควรสละสุขส่วนน้อยเสีย
พุทธศาสนสุภาษิต

เกิด.....วินัย

วันนั้นบรรยากาศในที่ทำงานของผมค่อนข้างอบอ้าว ก็หลังจากที่ทราบว่าท่าน ฯ ได้ประชุมโต้เถียงเรื่องเกี่ยวกับการจะลงโทษนายถึง กันอย่างคร่ำครึยครามาแล้วในตอนเช้า ลูกน้องสาว ๆ ของท่านที่กำลังจับกลุ่มคุยกันอยู่เรื่อง คุณปึก ก็รีบเข้านั่งประจำโต๊ะในท่าลำรวมกว่าปกติ ส่วนลูกน้องหนุ่ม ๆ ที่กำลังอ่านหนังสือพิมพ์ กำลังอยู่ก็รีบเก็บใส่ลิ้นชักโต๊ะไว้ก่อน และในขณะเดียวกันที่ท่านเดินออกจากห้องตรงมายังผม

“นี่คุณ ช่วยเอาเรื่องนั้นไปทำที่เถอะ ตามที่ผมบันทึกไว้”

นิ้วชี้ของท่านจึงไปบนตัวอักษรขยุกขยิก มีอาการสั่นเทา ลักษณะเช่นนั้นหมดไม่ ต้องบอก ผมก็รู้ว่าท่านหัวเสียมาก ใบหน้าของท่านหรือครับ สีอะไรไม่ต้องถาม ผมไม่กล้ามองหรือ

อ่านข้อความนั้นแวบหนึ่ง และพอจะเข้าใจเรื่องตลอด เพราะผมทำเรื่องนั้นมาด้วยมือเอง แล้วก็อ้าปากเรียนท่านโดยพยายามทำเสียงให้เรียบร้อย แต่เสียงเจ้ากรรมก็ไม่วายแตกพร่าเหมือนกับคนเป็นบาทยักษที่คอหอย ว่า

“ท่านครับ เรื่องนี้ ข้อเท็จจริงก็ชัดอยู่แล้วว่านายถึงแก่อำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แล้วเราจะสั่งให้ออกฐานหย่อนความสามารถ ตามมาตรา ๓๗ ซึ่งไม่ใช่เป็นการลงโทษ จะไม่ชอบมาพากลนะขอรับ เพราะผมอ่านตัวบทมาตรา ๕๓ ที่คุณอรรถวิชัยเขียนข่าไว้ในวารสารข้าราชการ จำได้คร่าว ๆ ว่าผู้บังคับบัญชาคนใดไม่จัดการลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ทำผิดวินัย ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชานั้นทำผิดวินัยด้วย.....”

“คุณไม่ต้องเลิกเซอร์ ผมทราบแล้ว แต่นั่นมันมติที่ประชุม เข้าใจไหม? แล้วก็อย่าตัวอย่างที่คุณว่า ผู้บังคับบัญชาใจบุญ จะถูกลงโทษเพราะไม่เอาเรื่องกับลูกน้องที่ทำผิดวินัยนั้นนะ มันอยู่ที่ไหน เอามาให้ผมดูที่เถอะ”

ผมอยากจะเรียนท่านไปตามตรงว่าหากจะใช้ผมให้ไปงมเข็มในมหาสมุทร ยังจะง่ายกว่าให้หาตัวอย่างที่ว่ามันเป็นไหน ๆ - แต่มานึกถึงว่าเรายังไม่ควรจะตายอย่างปลาหมอกก็เลยนิ่งเสีย.

“บ. ไปม่”

การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ✓ โดยระบบจำแนกตำแหน่ง

ชาญชัย อังภากรณ์

(ต่อจากฉบับก่อน)

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าเสียดายว่า ระบบจำแนกตำแหน่งในราชการพลเรือนของประเทศไทยในครั้งนั้น มิได้มีโอกาสเจริญออกจามานานพอที่จะพิสูจน์คุณค่าให้ปรากฏ เพราะเพียงอีก ๓ ปีต่อมา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ได้เปลี่ยนระบบการกำหนดเงินเดือนข้าราชการจากที่เคยกำหนดตามตำแหน่ง มากำหนดตามชั้นซึ่งกำหนดให้มีประจำตัวข้าราชการ ดังเหตุผลปรากฏในคำอธิบายพระราชบัญญัติปี ๒๔๗๕ ของสำนักงานโฆษณาการว่า การที่ข้าราชการได้รับเงินเดือน ตามตำแหน่งที่ดำรงอยู่ ไม่อำนวยความสะดวกแก่ข้าราชการเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีความจำเป็นต้องย้ายข้าราชการให้มารับราชการอีกแห่งหนึ่ง แม้ในกรมเดียวกัน ก็ไม่อาจทำได้ง่ายนัก เพราะอัตราเงินเดือนของตำแหน่งนั้นกำหนดไว้ตายตัวในพระราชกฤษฎีกา และถ้าย้ายไปในตำแหน่งต่ำกว่า ก็เท่ากับเป็นการลดตำแหน่ง^๕

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลทางเศรษฐกิจติดตามมาด้วยอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือ อุปสรรคเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน ดังที่ทราบกันอยู่ทั่วไปแล้วว่า สมัยนั้น ประเทศไทยต้องเผชิญกับ

^๕ ผู้เขียนเข้าใจว่า ตามความหมายทั่วไป การโยกย้ายข้าราชการ หมายถึงการแต่งตั้งข้าราชการจากตำแหน่งหนึ่งให้ไปดำรงตำแหน่งอีกตำแหน่งในชั้นหรือระดับเดียวกัน แต่อยู่ต่างกรมกองกัน โดยปกติการโยกย้ายอาจเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านหน้าที่ แต่ไม่เปลี่ยนระดับความรับผิดชอบ เป็นแต่เพียงเปลี่ยนกรมกองหรือเปลี่ยนผู้บังคับบัญชา ในบางกรณีการโยกย้ายอาจกระทำในหน่วยงานเดียวกันก็ได้ โดยเปลี่ยนแปลงเฉพาะหน้าที่ของตำแหน่ง แต่มิได้เปลี่ยนแปลงระดับความรับผิดชอบให้สูงกว่าตำแหน่งเดิม

ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สภาผู้แทนราษฎรอนุมัติงบประมาณเพื่อจ่ายเงินเดือนให้เพียง ๓ ใน ๔ ของจำนวนที่เคยได้รับในภาวะปกติ เนื่องจากการจ่ายเงินเดือนไม่อาจทำได้สำหรับทุกราย และบางครั้งก็มีผู้สมควรได้เลื่อนเท่า ๆ กัน จึงเป็นการยากที่จะวินิจฉัยว่าข้าราชการผู้ใดควรหรือไม่ควรได้เลื่อนเงินเดือน^๕

เมื่อพิจารณาอย่างพิถีพิถัน ผู้เขียนรู้สึกว่เหตุที่น่ามากล่าวอ้างข้างต้นยังเลื่อนลอย ชยู่เป็นอันมาก จริงอยู่ หลักการบริหารงานบุคคลยอมรับว่าการย้ายโอนข้าราชการเพื่อความเหมาะสมบางประการ ควรจะเปิดช่องทางให้กระทำได้โดยมีความยืดหยุ่นตามสมควร แต่เพราะเหตุใดเล่าจึงจำเป็นต้องย้ายโอนข้าราชการในตำแหน่งที่มีอัตราเงินเดือนสูงกว่าให้ไปดำรงตำแหน่งที่มีอัตราเงินเดือนต่ำกว่า ซึ่งเท่ากับเป็นการลดตำแหน่งโดยตรง ระบบจำแนกตำแหน่งถือว่าตำแหน่งที่มีอัตราเงินเดือนสูงกว่า ย่อมประกอบด้วยหน้าที่ที่มีระดับความรับผิดชอบสูงกว่า ตำแหน่งที่มีอัตราเงินเดือนต่ำกว่า การย้ายโอนข้าราชการในลักษณะข้างต้นจึงเป็นการสูญเสียกำลังคน หรือใช้คนไม่ถูกต้องงาน กล่าวโดยทั่วไป วิธีการเช่นนี้ก็ไม่นิยมกระทำกันในการพลเรือนอยู่แล้ว หรือมีกันอยู่บ้าง ทั้งนี้ ยกเว้นในกรณีที่เป็นกรณีการดำเนินการทางวินัยซึ่งไม่มีทางเลือกเป็นอย่างอื่นแล้วเท่านั้น การลดตำแหน่งหรือแม้แต่การตัดเงินเดือนหรือลดอันดับเงินเดือน ไม่ว่าจะในระบบจำแนกตำแหน่งแบบขั้นยศหรือในแบบที่ถือหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นเกณฑ์ ควรจะนำมาใช้อย่างระมัดระวังเฉพาะในกรณีพิเศษที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจากรายงานการศึกษาติดตามพฤติกรรมของข้าราชการผู้ต้องวินัยในลักษณะนี้ ตามองค์การหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปรากฏผลตรงกันอยู่ประการหนึ่ง กล่าวคือ การย้ายโอนเพื่อหวังผลทางวินัย ส่วนมากมีความโน้มเอียงที่จะทำให้ข้าราชการเกิดความรู้สึกหมดหวัง หรือไม่ก็ปฏิบัติงานแบบขอไปทีผ่านไปเพียงวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น^๖ ส่วนเหตุขัดข้องของการเลื่อนเงินเดือนเพราะเงินขาดแคลน อันเป็นผลเนื่องมาจากเศรษฐกิจตกต่ำ ไม่ว่าการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนจะเป็นไปตามระบบขั้นยศหรือตามระบบจำแนกตำแหน่ง ผลกระทบกระเทือนและความยุ่งยากในการตัดสินใจก็คงจะไม่แตกต่างกันแต่อย่างใดเลย

^๕ ประวิติ ก.พ. และการร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ในคำนำ หน้า ๓๑

^๖ Nigro, Felix A., *Public Personnel Administration*, Henry Holt and Company, Inc., 1959

เพราะเหตุนี้ จึงไม่น่าประหลาดใจที่รัฐบาลกำลังมีดำริที่จะนำเอาระบบจำแนกตำแหน่ง กลับมาพิจารณาโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ว่าสมควรจะนำมาใช้ในราชการพลเรือนของประเทศไทย เพียงใดหรือไม่ ซึ่งขณะนี้ก็ได้มอบให้สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการสำรวจตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทั่วประเทศสำหรับเป็นมูลฐาน เพื่อสร้างแผนจำแนกตำแหน่ง (Classification Plan) เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

แผนจำแนกตำแหน่งที่สำนักงาน ก.พ. กำลังดำเนินการอย่างขะมักเขม้นอยู่ในขณะนี้ ถือ หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งเป็นหลัก และตัวบุคคลเป็นรอง โดยมีมุ่งหมายที่จะกำหนด ๕ ชื่อตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบ คุณสมบัติและคุณสมบัติขั้นต่ำ ตลอดจนอัตราเงินเดือน ๕ ขั้นต่ำสุดของแต่ละตำแหน่งไว้ล่วงหน้าให้เป็นธรรมเนียมได้ระดับกันทุกส่วนราชการ ซึ่งอาจแบ่งการ ๕ ดำเนินงานกว้าง ๆ ออกได้ตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ ๑ สำรวจตำแหน่งต่าง ๆ ในราชการพลเรือนว่า ๕ หน้าที่และความรับผิดชอบตาม ๕ ความเป็นจริงอย่างไร โดยส่งแบบสอบถามให้ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งกรอก นอกจากนั้น ยัง ๕ แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากบางตำแหน่งโดยวิธีการอย่างอื่น เช่น สัมภาษณ์ หรือสังเกต ๕ การปฏิบัติงานอีกด้วย

ขั้นที่ ๒ จัดตำแหน่งต่าง ๆ เข้ากลุ่มอาชีพตามชนิดหรือลักษณะของงาน โดยนำเอา ๕ ตำแหน่งที่มีชนิดหรือลักษณะของงานเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน รวมเข้าไว้ในประเภทหรือ ๕ กลุ่มอาชีพเดียวกัน เช่น บัญชี แพทย์ กฎหมาย ข้าราชการ เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ วิเคราะห์และเปรียบเทียบงานในหน้าที่ของตำแหน่งในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อ ๕ จักขยจัดตำแหน่งเหล่านั้นเข้าชั้น ตามระดับความยากง่ายหรือระดับความรับผิดชอบของหน้าที่ ๕ ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งปฏิบัติ

การจัดระดับหรือจัดชั้นของตำแหน่งในกลุ่มอาชีพแต่ละประเภท จะกระทำโดยนำเอา ๕ “องค์ประกอบสำหรับจัดระดับตำแหน่ง” (Allocation Factors)^๗ มาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์แยก

^๗ การจัดระดับตำแหน่งโดยวิธีวิเคราะห์และเปรียบเทียบขององค์ประกอบที่สำคัญของตำแหน่งที่เรียกว่า “Factor Comparison” โดยทั่วไปนิยมนำเอาองค์ประกอบเหล่านี้มาเป็นหลักในการพิจารณาเปรียบเทียบ คือ (๑) การบังคับบัญชา และการตรวจความแน่นอนที่ตำแหน่งนั้นได้รับจากตำแหน่งที่สูงกว่า (๒) การบังคับบัญชาและการตรวจความแน่นอนที่ ๕ ตำแหน่งนั้นกระทำต่อตำแหน่งที่ต่ำกว่า (๓) ความรู้ความสามารถที่พอเหมาะสำหรับปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น (๔) ความรับผิดชอบสำหรับการใช้ดุลพินิจหรือตัดสินใจ (๕) การวิเคราะห์ปัญหาด้วยความคิดในทางสร้างสรรค์ (๖) การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และ (๗) สภาวะในการปฏิบัติหน้าที่

และให้เห็นชัดว่าตำแหน่งต่าง ๆ ในกลุ่มอาชีพหนึ่ง ๆ ควรจะมีระดับ และตำแหน่งที่มั่งงานชนิดใด มีความรับผิดชอบอย่างไร ควรอยู่ในระดับชั้นใด ทั้งนี้ โดยเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง ๆ ของตำแหน่งทุกตำแหน่งในกลุ่มอาชีพเดียวกัน และกับตำแหน่งอื่น ๆ ในกลุ่มอาชีพที่ต่างกันทุกประเภทอีกด้วย

ขั้นที่ ๔ กำหนดชื่อตำแหน่ง หน้าที่ และความรับผิดชอบ คุณวุฒิและคุณสมบัติขั้นต่ำที่ต้องการสำหรับตำแหน่ง รวมทั้งอัตราเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของตำแหน่งทุกระดับในทุกกลุ่มอาชีพให้เหมาะสมและเป็นธรรม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนใน “มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง” (Class Specifications)

เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ตำแหน่งทั้งหมดในราชการพลเรือนก็จะได้รับการกำหนดไว้ล่วงหน้า ได้ระดับและเป็นมาตรฐานทุกกระทรวงทบวงกรม ในกรณีที่มีการขอตั้งตำแหน่งใหม่ ก็จะต้องถือเอา “แผนจำแนกตำแหน่ง” ซึ่งเป็นที่รวมของมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเป็นหลักสำคัญในการจำแนกตำแหน่ง และถ้าบังเอิญลักษณะงานของตำแหน่งที่ขอตั้งใหม่ ผิดแปลกแตกต่างไปจากที่ได้เคยกำหนดไว้แต่เดิม ก็จะได้จัดทำ “มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง” สำหรับตำแหน่งนั้นเพิ่มขึ้นในแผนจำแนกตำแหน่งต่อไป สำหรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในภายหลัง เพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้นจากที่ได้กำหนดไว้แต่เดิมใน “มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง” ถ้ามีเหตุผลสมควรหรือมีความจำเป็นอย่างแท้จริง ก็อาจกระทำได้วิธีการเช่นนี้ จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้แผนจำแนกตำแหน่งทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศอยู่เสมอ

ระบบจำแนกตำแหน่งโดยถือหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งเป็นหลัก เป็นวิธีการที่หลายประเทศนำไปใช้ดำเนินการทางด้านการบุคคลในราชการพลเรือนได้ผลดีมาแล้ว สำหรับประเทศไทย ถ้านำเอาวิธีการเช่นนี้มาปรับใช้บ้าง ก็น่าจะได้รับประโยชน์หลายประการ

๑. การขอตั้งตำแหน่งใหม่ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น ส่วนราชการต่าง ๆ ย่อมทราบดีว่าตนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง และมีงานหรือโครงการอะไรที่จะต้องทำเพิ่มขึ้น ในการนี้ส่วนราชการต่าง ๆ จำเป็นต้องแต่งตั้งตำแหน่งใหม่เพิ่มขึ้น แต่การขอตั้งตำแหน่งใหม่เท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ สั้นเปลือง ลำบาก สับสน และไม่มีหลักประกัน

คำศัพท์ภาษาไทยที่ถอดมาจากภาษาอังกฤษตามที่ใช้อยู่ในบทความนี้ เกิดขึ้นจากความพยายามร่วมกันของข้าราชการหลายท่านแห่งสำนักงาน ก.พ. บางคำก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ ไม่ยุติลงได้ ผู้เขียนจึงขอให้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกำกับไว้ด้วยไปพลางก่อน เพื่อท่านผู้อ่านจะได้กรุณาเสนอแนะคำศัพท์ภาษาไทยที่เห็นว่าใกล้เคียงความหมายที่สุด

ที่แน่นอนว่าจะได้ตำแหน่งและตัวบุคคลที่เหมาะสมกับงานเสมอไป เพราะมีผู้พิจารณาหลายฝ่าย แต่ละฝ่ายมีความเข้าใจตำแหน่งไปคนละทาง ทำให้ส่วนราชการที่ขอตั้งตำแหน่งจำเป็นต้องชี้แจงรายละเอียดหลายครั้ง แทนที่จะชี้แจงในเรื่องเดียวกันเพียงครั้งเดียว และการพิจารณาก็สุดแล้วแต่ผู้พิจารณาตำแหน่งแต่ละฝ่ายจะกำหนดมาตรฐานและแนวทางพิจารณาไว้อย่างไรกัน เป็นเหตุให้การขอตั้งตำแหน่งใหม่มีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่เสมอ ไม่ทันกับความต้องการของส่วนราชการ ถ้าได้ทำการจำแนกตำแหน่งไว้เป็นมาตรฐานล่วงหน้าแล้ว การขอตั้งตำแหน่งใหม่ก็จะเป็นไปได้โดยสะดวกรวดเร็วกว่าเดิม และตรงกับความต้องการของส่วนราชการยิ่งขึ้น เพราะการจำแนกตำแหน่งย่อมช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งไปในทางเดียวกัน เพียงแต่ชี้แจงว่าความประสงค์จะขอตั้งตำแหน่งอะไร มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง ผู้พิจารณาทุกฝ่ายก็สามารถวินิจฉัยถึงความจำเป็นและความต้องการของส่วนราชการต่าง ๆ ได้ถูกต้องแน่นอนและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๒. การบรรจุและแต่งตั้ง เมื่อจำแนกตำแหน่งแล้ว ตำแหน่งทุกตำแหน่งที่มีอยู่ในส่วนราชการที่ใช้ระบบนี้ จะกำหนดคุณวุฒิและคุณสมบัติขั้นต่ำของผู้ที่สมควรได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้งไว้ด้วย ทั้งนี้ โดยถือหน้าที่และความรับผิดชอบของงานเป็นหลัก มิใช่ถือคุณวุฒิส่วนบุคคล อาวุโส หรือเหตุผลส่วนบุคคลอื่น ๆ แต่เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งเป็นสำคัญ ตำแหน่งที่มีลักษณะงานชนิดเดียวกัน และมีความยากง่ายอยู่ในระดับเดียวกัน จะต้องเรียกชื่ออย่างเดียวกัน และต้องบรรจุจากผู้มีคุณวุฒิและคุณสมบัติระดับเดียวกัน ไม่ว่าตำแหน่งนั้นจะอยู่ในส่วนราชการใด จึงเป็นการสร้างกรอบให้มีการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาปฏิบัติงานในตำแหน่ง การแต่งตั้งผู้มีความรู้และคุณสมบัติอย่างหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งที่ต้องการคุณวุฒิคุณสมบัติอีกอย่างหนึ่ง ดังที่มติด้อยอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็จะหมดไป การคัดเลือกบุคคลผู้ที่มีความรู้คุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งก็เป็นไปได้โดยสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และอาจใช้การคัดเลือกเพียงครั้งเดียว เพื่อบรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งได้ในทุกส่วนราชการที่มีตำแหน่งเช่นเดียวกันว่างอยู่

๓. การกำหนดอัตราเงินเดือน หลักที่ว่า "ตำแหน่งที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเท่ากัน ควรได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน" ย่อมส่งเสริมขวัญและกำลังใจของข้าราชการ และช่วยให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ งานและเงินจะเท่ากันได้ก็ต่อเมื่อได้มีการเปรียบเทียบงานในชนิดหรือประเภทเดียวกัน เช่น งานบัญชีก็เปรียบเทียบกับงานบัญชี ทั้งในหน่วยงานเดียวกันและในหน่วยงานอื่น ๆ แล้วแบ่งออกเป็นระดับตามความยากง่ายของงานพร้อมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือน ให้สัมพันธ์กับหน้าที่และระดับความยากง่ายของงานแต่ละประเภท ถ้าขาดระบบจำแนกตำแหน่ง

ที่แล้ว การกำหนดอัตราเงินเดือนในหน่วยงานขนาดใหญ่ ดังเช่น ราชการพลเรือนให้เป็นธรรมย่อมยากที่จะเป็นไปได้

๔. ความรับผิดชอบ ในปัจจุบัน มักจะมีการกล่าวกันอย่างเลื่อนลอยอยู่เสมอว่า “ข้าราชการรับแต่ชอบ ไม่รับผิดชอบ” การจำแนกตำแหน่งจะช่วยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และมาตรฐานการทำงานของตำแหน่งแต่ละตำแหน่งให้แน่นอนขึ้นเป็นอันมาก จึงส่งเสริมให้มีการมอบอำนาจดำเนินงาน ตลอดจนการวินิจฉัยสั่งการให้เป็นส่วนสัดสมเหตุสมผลยิ่งขึ้น ผู้บังคับบัญชาที่อาจตรวจสอบความรับผิดชอบและผลงานได้ ทำให้สามารถบ่งชี้ให้เห็นความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมยิ่งขึ้น ทั้งยังป้องกันมิให้มีการ “มัดมือ” หรือ “ขอประทานเสนอเพื่อโปรดพิจารณา” เป็นการแก้ปัญหางานค้างค้ำอันเกิดจากการที่ข้าราชการไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเองเท่าที่ควร ต้องรอเรื่องให้ผู้ใหญ่สั่งการเสียก่อนทุกเรื่องไป

๕. การเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้าย ระบบจำแนกตำแหน่งจัดแบ่งตำแหน่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามกลุ่มอาชีพ ในกลุ่มอาชีพแต่ละประเภทจะมีขั้นหรือระดับของตำแหน่งกำหนดไว้ และมีข้อกำหนดไว้ชัดเจนด้วยว่า ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง จะต้องมีความรู้และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอย่างใด มีคุณวุฒิคุณสมบัติและประสบการณ์อย่างไร การขอปรับอัตราเงินเดือนให้เป็นขั้นสูงขึ้น เพราะเหตุผลเพียงแต่ว่าผู้ครองตำแหน่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นแล้วเช่นที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันก็จะหมดไป เท่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ การเลื่อนตำแหน่งมักจะกระทำกันอยู่ภายในวงแคบ ๆ เป็นต้นว่า แผนกหรือกองใดตำแหน่งว่าง ก็เลื่อนคนในแผนกหรือกองนั้นขึ้นมา ซึ่งผู้ที่เลื่อนอาจจะไม่ใช่คนที่ดีที่สุดในวงงานเดียวกันก็ได้ แต่เมื่อมีการจำแนกตำแหน่งแล้ว การแข่งขันในการเลื่อนตำแหน่งอาจจะมีมากขึ้น เพราะอาจกำหนดได้ว่า ข้าราชการประเภทเดียวกัน ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ในส่วนราชการเดียวกันหรือต่างกัน อาจสมัครเข้าแข่งขันเพื่อรับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างลงได้ วิธีการเช่นนี้ ย่อมช่วยส่งเสริมวิชาชีพของข้าราชการให้ก้าวหน้ามั่นคง และส่งเสริมให้มีการโยกย้ายข้าราชการระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและเหมาะสมยิ่งขึ้น

๖. การฝึกอบรม การจำแนกตำแหน่งโดยถ้อยหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งเป็นหลักช่วยให้สามารถกำหนดได้สมเหตุสมผลยิ่งขึ้นว่า ตำแหน่งใด ต้องการบุคคลผู้มีความรู้หรือคุณสมบัติและประสบการณ์อย่างไร ดังนั้น จึงช่วยให้ส่วนราชการทราบความจำเป็น และสามารถวางแผนงานที่ถูกต้องในด้านการฝึกอบรมข้าราชการ

๗. การวางแผนงานและจัดอัตรากำลัง วิธีการในการกำหนดตำแหน่งในปัจจุบัน ไม่สามารถทราบได้อย่างแน่ชัดว่า งานอย่างใดต้องการบุคคลชนิดใด ระดับใด เพราะชนิดและ

ระดับของตำแหน่งมักจะขึ้นอยู่กับคุณวุฒิและคุณสมบัติส่วนบุคคล ต่อเมื่อได้มีการจำแนกตำแหน่งแล้ว จึงจะสามารถวินิจฉัยได้โดยถูกต้องยิ่งขึ้นว่า โครงการหรือแผนงานที่กำหนดขึ้นนั้น ต้องการบุคคลชนิดใด ระดับใด เป็นจำนวนเท่าใด ทำให้สามารถจัดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ทั้งโครงการเก่าและโครงการใหม่ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถเปรียบเทียบผลงานของโครงการต่าง ๆ ได้ด้วยว่า แต่ละโครงการต้องใช้งบประมาณสำหรับจ่ายเป็นเงินเดือนหรือค่าบริการของเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนเท่าใด ผลงานเป็นอย่างไร การเปรียบเทียบเช่นนี้ ย่อมมีส่วนช่วยให้ทราบว่าทีมงานเข้าซ้อนกันอยู่หรือไม่

๘. ขวัญหรือกำลังใจของข้าราชการ ระบบจำแนกตำแหน่งตามหน้าที่และความรับผิดชอบก่อให้เกิดความเสมอภาคและการแข่งขันกันทำงานตามหลักการของระบบคุณธรรม ช่วยให้ข้าราชการได้ทราบว่า ทางก้าวหน้าในสายอาชีพของตนมีอยู่อย่างไร สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งเสริมขวัญหรือกำลังใจของข้าราชการเป็นส่วนรวม ซึ่งจะยังผลให้การปฏิบัติราชการเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ก่อนจบบทความนี้ ผู้เขียนขอเรียนขอความเข้าใจว่า ที่ได้พรรณนาความมาข้างต้นแล้ว บทความนี้มุ่งหมายที่จะเสนอปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหบางประการตามที่ผู้เขียนรู้สึกว่าจะมีส่วนช่วยให้สถานการณ์ในราชการพลเรือนดีขึ้น การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนของไทยในอนาคต จะดำเนินไปในทิศทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับประเด็นที่ควรได้รื้อรองสองประการ คือ ประการแรก ระบบใดจะเหมาะสมกับกาลเวลาหรือสถานการณ์ของประเทศในระยะเวลาหนึ่ง ๆ มากที่สุด และประการที่สอง ผู้ใช้ระบบ รู้จักเลือกใช้ระบบที่เหมาะสมให้เป็นประโยชน์ หรือจะยอมทอดตัวลงเป็นทาสของระบบใดระบบหนึ่งตลอดไป

การจำแนกตำแหน่ง (ต่อ)

เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว

จำเป็นต้องอาศัย

การจำแนกตำแหน่ง

การจำแนกตำแหน่ง

คือ

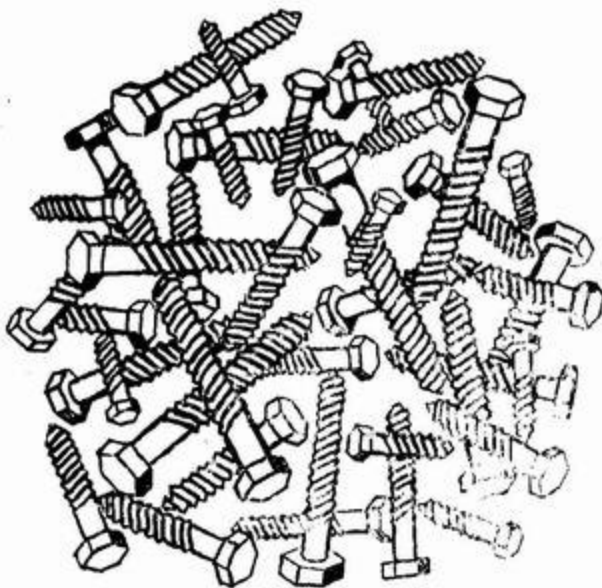
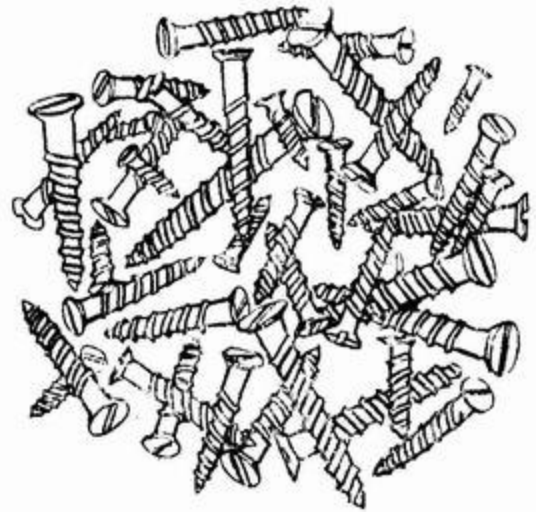
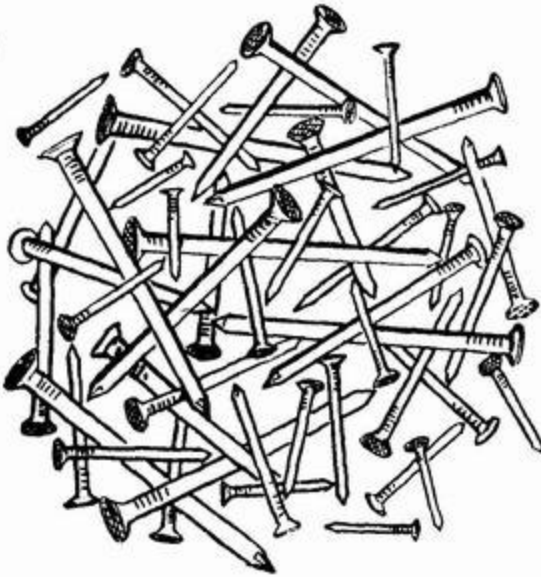
- วิธีการจัดแยกตำแหน่งออกเป็นประเภทตามหลักวิชา โดยอาศัยองค์ประกอบเหล่านี้เป็นหลัก
 - ชนิดของงาน
 - ระดับความยากง่ายของงาน
 - คุณวุฒิขั้นต่ำ
- ตำแหน่งที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับความยากง่าย และคุณวุฒิขั้นต่ำ เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน
 - จะอยู่ในชั้นเดียวกัน
 - มีชื่อตำแหน่งเช่นเดียวกัน
 - การบรรจุหรือแต่งตั้งอาจใช้วิธีการสอบหรือวิธีการคัดเลือกอย่างเดียวกัน
 - ได้รับเงินเดือนในระดับเดียวกัน

กองตะปูไว้ในลักษณะนี้ย่อมยากแก่การหยิบใช้จั่นใด ตำแหน่งที่ยัง
ไม่ได้รับการจำแนกก็ย่อมสร้างความยุ่งยากสับสนให้แก่ราชการจั่นนี้

เมื่อจัดตะปูไว้เป็นพวก ๆ ตามชนิดและขนาด จะหยิบใช้
ก็ย่อมทำได้สะดวกรวดเร็ว

ตำแหน่งก็เช่นเดียวกัน ถ้าได้จำแนกไว้ถูกต้องตามหลักวิชา
ย่อมอำนวยความสะดวกแก่ทางราชการ

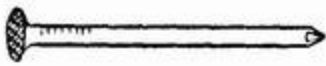
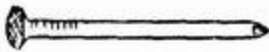
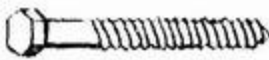
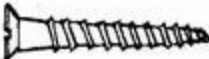
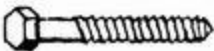
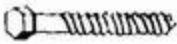
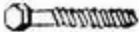

- การตั้งตำแหน่ง
- การบรรจุ แต่งตั้ง
- การเลื่อนเงินเดือน ฯลฯ

ย่อมเป็นไปได้โดยสะดวก รวดเร็ว
สมเหตุสมผลยิ่งขึ้น

การจัดตะปูไว้ตามชนิดหรือประเภท เปรียบเสมือนการ
 จำแนกตำแหน่งไว้ตามชนิดของงาน

การจัดตะปูไว้ตามขนาด เปรียบเสมือนการจำแนกตำแหน่ง
 ไว้ตามระดับความยากง่ายของงาน

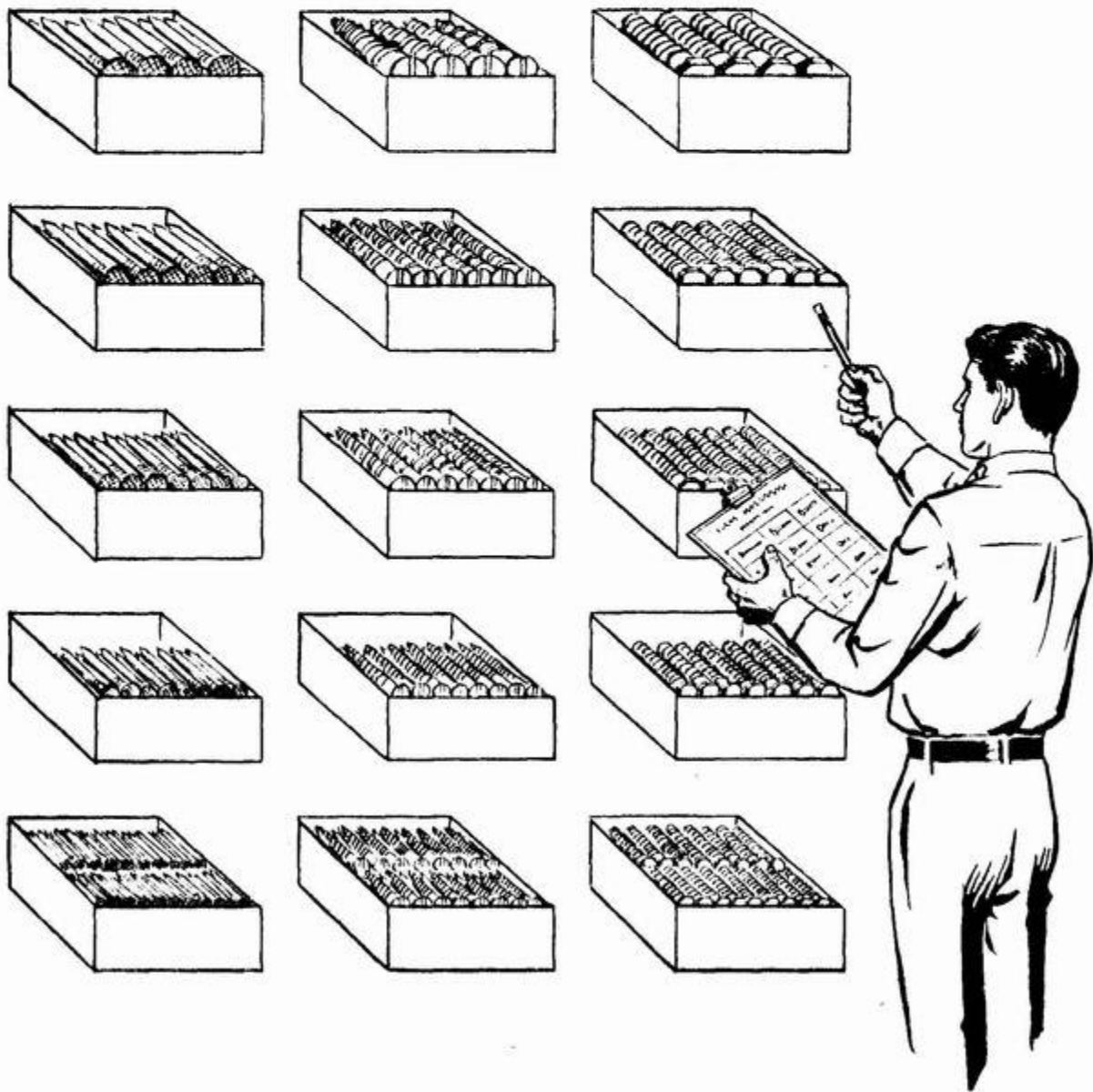
		
		
		
		
		

การจัดตะปูตามชนิดและขนาด

เมื่อมีชนิดและขนาดของตาปูจัดไว้เป็นมาตรฐานแล้ว
การจำแนกตะปูออกเป็นพวก ๆ เพื่อเก็บไว้ใช้ ย่อมทำได้
โดยง่ายและสะดวกรวดเร็ว

ทำนองเดียวกัน

ถ้าได้จัดทำมาตรฐานกำหนดชั้นของตำแหน่งขึ้นไว้แล้ว
การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับตำแหน่ง ก็ย่อมทำได้โดย
สะดวกและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

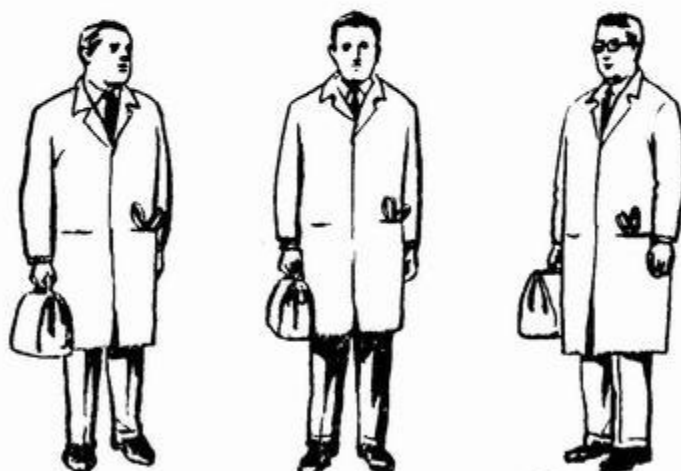
วิธีดำเนินการแจกตำแหน่ง

- จัดตำแหน่งที่มีงานชนิดเดียวกันรวมไว้เป็นพวกเดียวกัน
- จัดตำแหน่งแต่ละพวกเข้าชั้นต่าง ๆ ตามระดับความยากง่ายของงาน
- กำหนดชื่อตำแหน่ง
- กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงานในตำแหน่ง
- กำหนดอัตราเงินเดือนให้เป็นธรรม

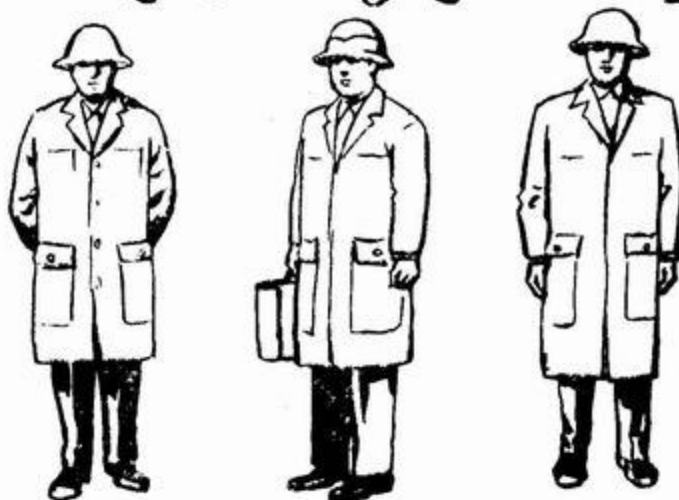
ชนิดของงาน

จัดตำแหน่งที่ทำงานชนิดเดียวกัน
รวมไว้เป็นพวกเดียวกัน

แพทย์

วิศวกรรม

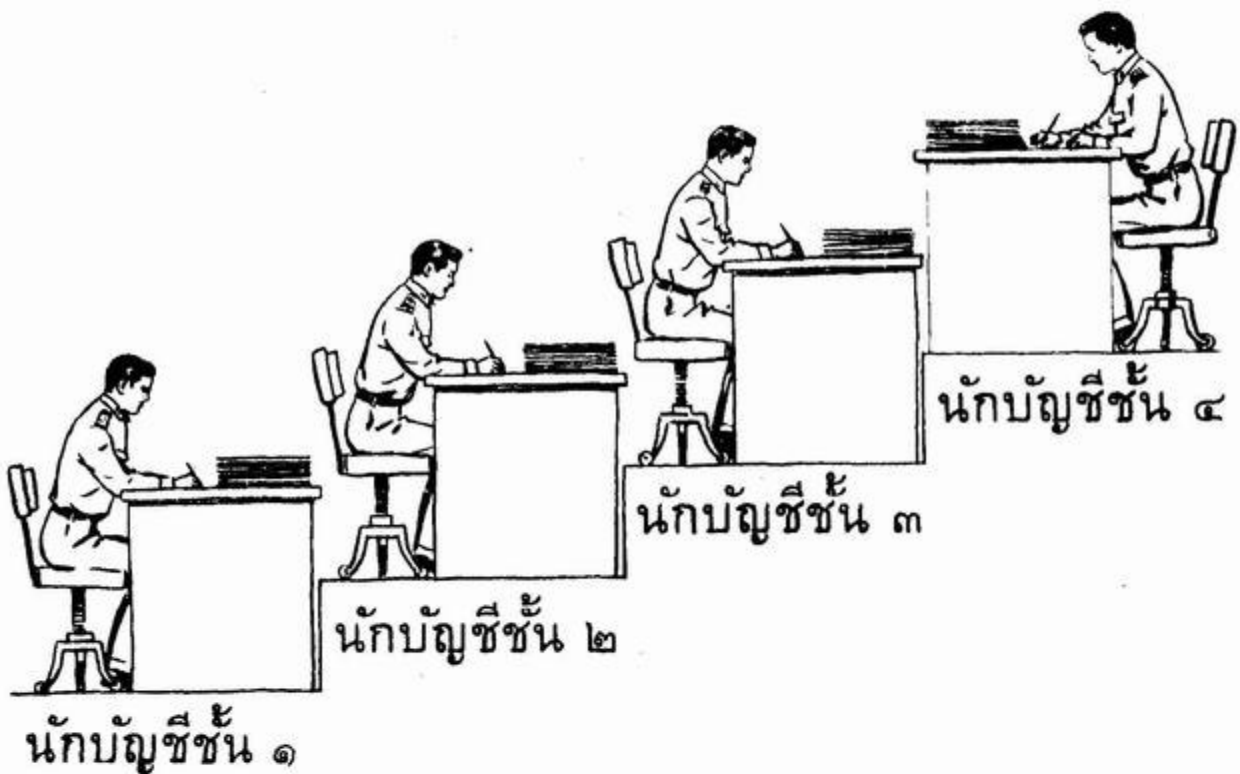

กลไกกรรม

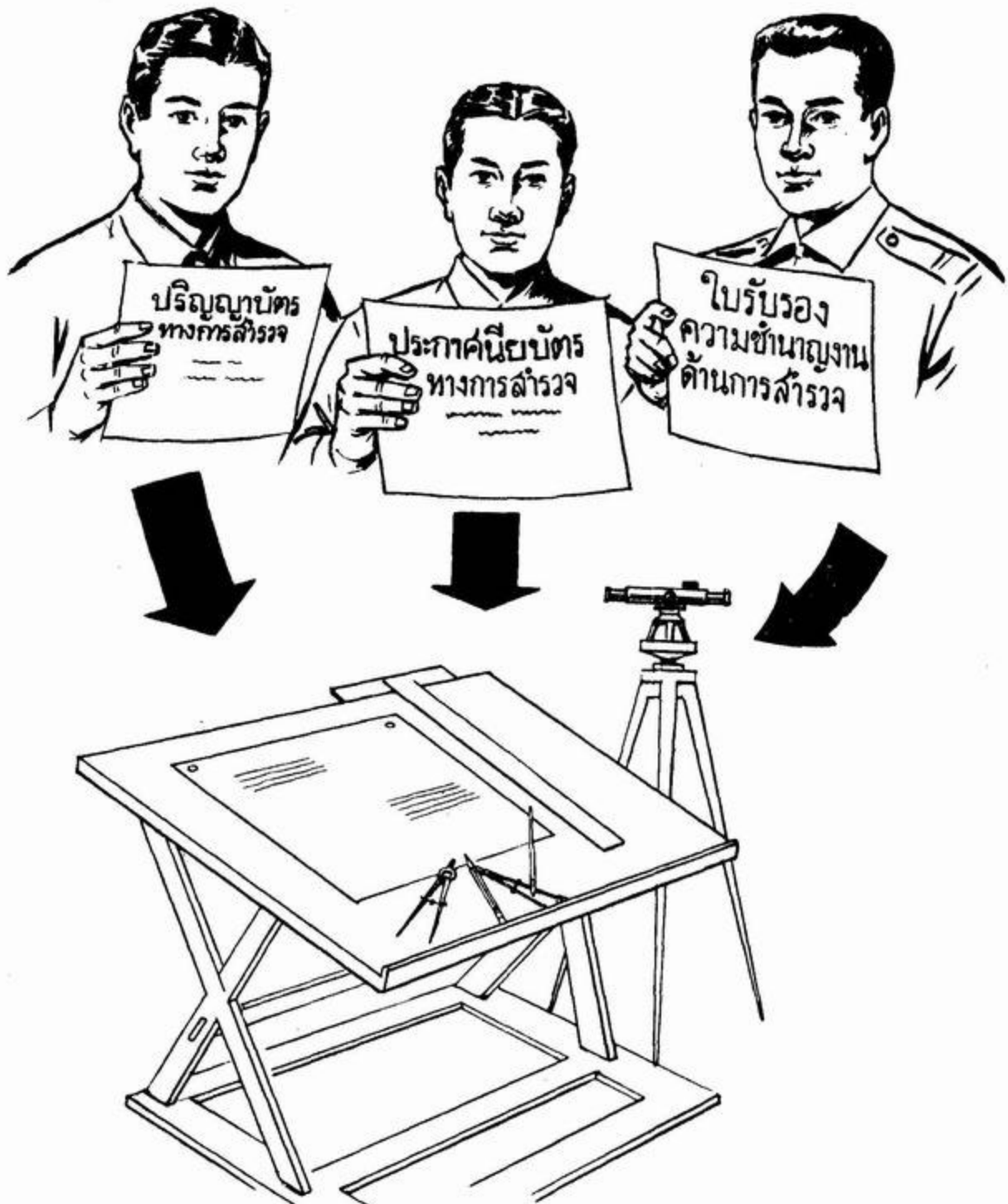
ระดับความยากง่ายและความ รับผิดชอบของงาน

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง
เป็นเครื่องกำหนดคุณวุฒิและระดับชั้นของตำแหน่ง

คุณวุฒิ

กำหนดให้เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง

ตำแหน่งช่างสำรวจ

(ยังมีต่อ)

ปัญหา: เบียบัตรราชการพลเรือน

ตอบโดย

สมศักดิ์ เจริญกุล บุคลากรเอก กองระเบียบข้าราชการ
สายบัว พุ่มแดง เลขานุการ สำนักงาน ก.พ.
ธงชัย วาณิชกะ หัวหน้าแผนก ๔ กองทะเบียนประวัติ
ฤทัย รัชการการ หัวหน้าแผนกทะเบียน กองระเบียบข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ปัญหาสมาชิก

ตอบคุณจำนงค์ แก้วศรี

ถาม สมมติว่า นาย ก. เป็นพลตำรวจสมัคร เข้ารับราชการเป็นตำรวจ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ กินเงินเดือน ๗๒ บาท อยู่ในโรงเรียนพลตำรวจอยู่ ๗ เดือน นาย ก. ก็สำเร็จการฝึกอบรม แล้วทางโรงเรียนพลตำรวจก็จัดส่งออกไปปฏิบัติงาน โดยได้รับอัตราเงินเดือนพลตำรวจสมัคร ๔๕๐ บาท ในปัจจุบันนี้ นาย ก. ได้รับอัตราเงินเดือน ๔๗๕ บาท นาย ก. รับราชการเป็นตำรวจมาจนกระทั่งถึงบั้นเก็บ ๓ ปีแล้ว ไม่เคยถูกลงทัณฑ์ เพราะกระทำผิดวินัยเลย แต่ นาย ก. ได้ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรที่มีกำหนดเวลาการศึกษา ต่อจากมัธยมศึกษาอีก ๓ ปี ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง แผนกช่างไม้และก่อสร้าง มีคุณวุฒิที่จะได้รับตามอัตรา ๖๒๕ บาท จะมีวิธีไหนบ้างที่จะได้ขอปรับตามคุณวุฒิที่เรียนมาได้

ตอบ ถ้าทราบใดคุณยังคงรับราชการอยู่ ณ ที่เดิม เห็นว่าการปรับคุณวุฒิของคุณดูออกจะยากสักหน่อย แต่ถ้าคุณหาโอกาสย้ายไปหน่วยงานที่อาจจะมีทางใช้คุณวุฒิอย่างของคุณ เช่น กองตำรวจดับเพลิง ซึ่งมีแผนกช่างอยู่ด้วย ก็อาจจะได้รับการพิจารณาด้วยดี

ตอบคุณอำนาจ มากบุญ

ถาม ผมเริ่มเข้ารับราชการเป็นผู้คุมตรี (วิสามัญ) ที่เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ต่อมาสอบผู้คุมชั้น ๒ (สามัญ) ได้ที่กรมราชทัณฑ์ และกรมฯ ได้มีคำสั่งบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญชั่วคราวทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้คุมชั้น ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๐๖ กรมฯ ได้มีคำสั่งบรรจุเป็นผู้คุมชั้น ๒ เต็มตัว ปัจจุบันนี้ผมก็ยังดำรงตำแหน่งเป็นผู้คุมชั้น ๒ ได้รับเงินเดือน ๖๐๐ บาท (งบประมาณปี ๒๕๐๘) คุณวุฒิของผมสำเร็จชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์ ผมจึงมีปัญาที่จะเรียนตามตงัน คือ

๑. ณ วัน เดือน ปี ไต ผมจึงจะมีอายุราชการที่จะมีสิทธิ์สมัครสอบแข่งขันข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีที่กรมฯ อื่น ๆ เขาเบ็ดรับสมัครสอบทั่วไปได้
๒. ถ้าสมมุติว่าในบึงงบประมาณ ๒๕๓๐ ผมได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนชั้นออก ๒ ชั้น เป็น ๖๕๐ บาท (คำสั่งเงินเดือนออกประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๐๘ และ จ. ๑๘ จะตรวจเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๐) แสดงว่าผมจะมีสิทธิ์ในการสอบแข่งขันก่อนที่จะมีอายุราชการ ครบ ๕ ปี ใช่หรือไม่ ถ้าใช่ ขอท่านได้โปรดกะประมาณว่าผมจะมีอายุราชการใช้สิทธิ์ในการสอบแข่งขันได้ในประมาณ เดือนใด ปีใด
๓. ผมจะมีอายุราชการใช้สิทธิ์ในการสอบคัดเลือกชั้นตรีในกรมฯ ของผม ณ วัน เดือน ปี ไต

ตอบ ตามคำถามของคุณขอตอบรวมกันว่า โดยปกติแล้วคุณจะมีสิทธิ์สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรีของทุกกระทรวงทบวงกรม ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นไป แต่ถ้าในบึงงบประมาณ ๒๕๓๐ คุณได้เงินเดือนชั้น ๒ ชั้น เป็น ๖๕๐ บาท คุณก็จะมีสิทธิ์ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นไป

ตอบนายบุญธรรม กลับน่วม

๑. ถาม นาย ก. รับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา สังกัดกรมการปกครอง สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี กรมที่ดิน ได้ เมื่อถึงคราวบรรจุถึง

ลำดับที่ของ นาย ก. กรมที่ดินจะออกคำสั่งบรรจุโดยมิต้องโอน นาย ก. จากกรมการปกครอง
จะได้หรือไม่ ?

ตอบ ได้

๒. ถาม ถ้า นาย ก. ได้รับการบรรจุตามข้อ ๓ แล้ว จึงให้ นาย ก. ลาออกจากกรมการ
ปกครองเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น และ นาย ก. รับราชการมานานประมาณ ๓๗ ปี เมื่อลาออก
จากกรมการปกครองแล้ว จะขอรับบำเหน็จหรือบำนาญได้หรือไม่ ?

ตอบ คงจะได้รับเฉพาะบำเหน็จเท่านั้น เพราะตามข้อเท็จจริง ไม่เข้าอยู่ในข่ายที่จะ
ได้รับบำนาญ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๔๐๔

ถาม ด้วยข้าพเจ้ามีความข้องใจเกี่ยวกับการปรับปรุงเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน
สมมติว่า ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๐๘ เงินเดือน ๕๐๐ ปี ๒๕๓๐ ไม่ขึ้นเงินเดือน ถึงปีปรับปรุง
เงินเดือนจะได้รับเงินเดือนเท่าใดครับ สมมติว่า ข้าราชการปี ๒๕๐๘ เงินเดือน ๔๗๕ บาท
ปี ๒๕๓๐ ขึ้นหนึ่งขั้นเป็น ๕๐๐ บาท ถึงปีปรับปรุงเงินเดือนจะได้รับเงินเดือนเท่าใดครับ และ
สองขั้นเป็น ๕๒๕ บาท และเงินเดือนที่ปรับปรุงใหม่นี้จะเริ่มใช้ เดือน พ.ศ. ไດ

ตอบ เนื่องจากขณะนี้ ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยเรื่องการปรับปรุงอัตราเงินเดือนของ
ข้าราชการใหม่ จึงยังไม่อาจตอบชี้แจงปัญหาข้อข้องใจของคุณได้ โปรดรอไปอีกเล็กน้อย เพราะ
คณะกรรมการกำลังพิจารณาอยู่อย่างเร่งรีบแล้ว เข้าใจว่าคงจะออกมาบังคับใช้ทันงบประมาณ
ปี ๒๕๓๐ นี้

ตอบคุณณรงค์ รัษฎพันธ์

ถาม นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท ตำแหน่งพนักงานอนามัยโท กรม
อนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทางราชการกรมอนามัยส่งไปศึกษาวิชาสุขศึกษา ที่คณะสาธารณสุข

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เป็นเวลา ๓ ปี (ได้รับอนุปริญาสุชาภิบาลมาแล้ว) ได้รับ
ปริญญา วท. บ. (สุศึกษา) และมีสัญญาทำงานกรมอนามัยไม่น้อยกว่า ๒ ปี เพราะระหว่าง
เรียนรับเงินเดือนกรมอนามัย เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ทางคณะกรรมการสุศาสตร์ ประสงค์
จะขอโอน นาย ก. ไปรับราชการที่คณะกรรมการสุศาสตร์ แต่ในระหว่างที่ทางคณะกรรมการสุ
ศาสตร์ ยังไม่มีมติรับโอน จึงมีความประสงค์ขอยืมตัว นาย ก. ไปปฏิบัติงานทางคณะกรรมการ
สุศาสตร์ โดยรับเงินเดือนทางกรมอนามัยไปก่อนจนกว่ามีมติรับโอนไปได้ถูกต้องตาม
กฎหมาย เช่นนี้จะกระทำหรือไม่ ถ้าทำไม่ได้ มีเหตุผลอย่างไร ถ้าทำได้โดยอาศัยกฎหมาย
หรือระเบียบว่าด้วยอะไร มาตราใด ข้อใด

ตอบ เรื่องการยืมตัวในระหว่างส่วนราชการด้วยกันนั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายใด
บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ในทางปฏิบัติ เพียงแต่ส่วนราชการของทั้งสองฝ่ายจะทำความตกลงกันเป็น
การภายในเท่านั้น สำหรับเรื่องการโอนข้าราชการกรมอื่นมาบรรจุในมหาวิทยาลัยนั้น ได้มี
บัญญัติไว้ในข้อ ๓๕ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยกรมหรือกระทรวงเจ้าสังกัด และมหา
วิทยาลัย ทำความตกลงยินยอมในการโอนนั้น

ตอบคุณอุทาน เพียรพร้อม

๑. ถาม สมมุติว่า นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้นจัตวา ใน กรม ข.
รับเงินเดือน ๕๐๐ บาท ต่อมา นาย ก. ไปสมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้น
จัตวา อันดับ ๓ ในกรม ค. นาย ก. สอบได้และได้บรรจุในกรม ค. ถามว่า จะนับอายุราชการ
จากกรม ข. ให้ติดต่อกับกรม ค. ได้หรือไม่ ดำเนินการอย่างไร

ตอบ นับอายุราชการต่อกันได้ โดยวิธีโอนไปบรรจุตามมาตรา ๓๐ แห่ง พ.ร.บ.
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

๒. ถาม สิทธิในการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือน ชั้นตรี โดยนับอายุราชการ
จากกรมอื่นที่รับราชการมา นับติดต่อกับกรมที่รับราชการปัจจุบันได้หรือไม่

ตอบ ได้ แต่ขณะที่สมัครสอบแข่งขันฯ ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้น
จัตวา

๓. ถาม นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ชั้นจัตวา รับราชการมาแล้ว ๑๘ ปี
เงินเดือน ๘๐๐ บาท ต่อมา นาย ก. ไปสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้นจัตวา
ได้บรรจุ รับเงินเดือน ๔๕๐ บาท ถามว่าจะมีสิทธิสอบแข่งขันเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้
หรือไม่เพียงใด โดยนับอายุราชการขณะที่เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญมารวมด้วย และผู้นี้
ก็ได้รับบำเหน็จไปแล้ว

ตอบ นับเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ รวมด้วยได้ แต่
ในขณะที่สมัครสอบแข่งขันฯ ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา

๔. ถาม นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้นจัตวา ได้รับเงินเดือน ๕๐๐ บาท
ในกรมราชทัณฑ์ ต่อมา นาย ก. สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑
ชั้น ๔๕๐ บาท ในกรมที่ดินได้ และได้บรรจุ ถามว่าจะขอรับบำเหน็จหรือเงินทดแทนจากกรม
ราชทัณฑ์ ซึ่งรับราชการอยู่เพียง ๔ ปี เท่านั้น จะได้หรือไม่ และจะนับอายุราชการที่รับบำเหน็จ
แล้วมารวมเพื่อสิทธิในการสอบชั้นตรีได้หรือไม่เพียงใด

ตอบ ขอนี้แยกตอบเป็น ๒ ประเด็น คือ

๔.๑ การออกจากราชการเพื่อไปรับบรรจุในกรมอื่น และจะขอรับ
บำเหน็จ จะต้องนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์

๔.๒ ถ้าหากออกจากราชการโดยมีสิทธิรับบำเหน็จ และได้รับบำเหน็จ
ไปแล้ว ก็อาจนับเวลาราชการที่ได้รับบำเหน็จไปแล้วนั้น มารวมเพื่อประโยชน์ในการสมัครสอบ
แข่งขันฯ ได้

สำหรับกรณีนี้ควรจะโอนไปบรรจุในกรมที่ดิน โดยอาศัยมาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๒
แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ เพื่อมิให้เวลาราชการสำหรับคำนวณ
บำเหน็จบำนาญเสียไป

ตอบคุณจำลอง ศรีประสาธน์

๑. ถาม ข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ใช้สิทธิในการเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีสมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และถ้าจะอาศัยสิทธิเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีที่ทำราชการมาครบ ๕ ปี สมัครสอบได้หรือไม่

ตอบ ก.พ. เคยลงมติว่า ผู้สมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ต้องมีพจนานุกรมที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓๕๐ (พ.ศ. ๒๕๐๐) กรณีนี้จึงไม่มีสิทธิสมัครสอบแข่งขัน แต่ถ้าไม่มีพจนานุกรมที่กำหนดไว้ก็จะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. เป็นรายๆ ไปตามข้อ ๔. แห่งกฎ ก.พ. ดังกล่าว

๒. ถาม กรมหนึ่ง ไม่มีตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี ถ้าอธิบดีมีราชการด่วนมากและลับมาก ต้องเดินทางไปราชการต่างจังหวัดหลายวัน แต่ไม่ทันได้ตั้ง หรือแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ผู้รักษาราชการแทน ในกรณีดังนี้ จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร จึงจะมีให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารงานของกรมขึ้นเกิดขัดข้องขึ้น (ผมมีความเห็นว่าให้เลขาธิการกรมทำหน้าที่แทน หรือรักษาราชการแทนไม่ได้เลย)

ตอบ ในกรณีที่อธิบดีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และถ้ากรมนั้นไม่มีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะต้องแต่งตั้งปลัดกระทรวง หรืออธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีในกระทรวงเดียวกัน หรือหัวหน้ากองในกรมนั้น เป็นผู้รักษาราชการแทน จะให้เลขาธิการกรมของกรมนั้นรักษาราชการแทนไปเลย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมิได้แต่งตั้งนั้นมิได้

๓. ถาม ในกรณี นายกรัฐมนตรี ร.ม.ต. ปลัดกระทรวง และอธิบดี ไม่อยู่โดยไปตรวจราชการต่างจังหวัด กับกรณีที่อยู่ แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ทั้ง ๒ ประการนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งใด จะเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน และกรณีดังกล่าวข้างต้น ถ้าทำเป็นหนังสือภายนอกติดต่อราชการ จะใช้คำหรือข้อความอย่างไร ได้ชื่อของผู้ลงนามแทน

ตอบ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ปลัดกระทรวง และอธิบดี ไปตรวจราชการต่างจังหวัด เป็นกรณีเดียวกันกับกรณีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ สำหรับการรักษาราชการแทนนั้น เป็นไปตามนี้

๓) เมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีผู้ใดคนหนึ่งรักษาราชการแทน

๔) เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือมี แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

๕) เมื่อปลัดกระทรวง หรืออธิบดี ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกระทรวง หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง รองอธิบดี หรือผู้ช่วยอธิบดี แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้าไม่มีรองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือรองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี จำต้องดำเนินการตามข้อ ๓

สำหรับการลงชื่อในหนังสือราชการ โปรดดูคำตอบในข้อ ๕

๔. ถาม ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่น นักสถิติโท ถือว่าเป็นตำแหน่งบังคับบัญชาเหมือนกับตำแหน่งหัวหน้าแผนกหรือไม่ มีอำนาจบังคับบัญชาส่วนราชการหรือไม่

ตอบ ไม่ถือเป็นตำแหน่งบังคับบัญชา

๕. ถาม คำว่า ทำการแทน รักษาการแทน ลงนามแทน สั่งราชการแทน จะใช้ในกรณีอย่างไร

ตอบ โดยที่คำถามข้อนี้มีสมาชิกสงสัยและถามกันมาก จึงขอคัดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลงชื่อในหนังสือราชการ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาลงพิมพ์ไว้อีกครั้งหนึ่ง

ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๘๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๓ กันยายน ๒๕๐๗

เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลงชื่อในหนังสือราชการ พ.ศ. ๒๕๐๗

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น

โดยที่ได้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๐๖ แล้วสมควรมีระเบียบเกี่ยวกับการลงชื่อในหนังสือราชการในกรณีที่ผู้ลงชื่อมิใช่เจ้าของหนังสือโดยตรง ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๗ คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติให้วาง

ระเบียบเกี่ยวกับการลงชื่อในหนังสือราชการ โดยให้ลงตำแหน่งและอำนาจในการลงชื่อไว้เหนือตำแหน่งเจ้าของหนังสือนั้นไว้ เพื่อให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถือนำปฏิบัติต่อไป ดังสำเนา
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้นำมาพร้อมนี้

จึงขอขึ้นย่นมา.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธี
(นายมนูญ บริสุทธี)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม.

(สำเนา)
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการลงชื่อในหนังสือราชการ
พ.ศ. ๒๕๐๗

โดยที่ได้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลงนามลงนาม พ.ศ. ๒๕๐๖ แล้ว สมควร
มีระเบียบเกี่ยวกับการลงชื่อในหนังสือราชการในกรณีที่ผู้ลงชื่อมิใช่เจ้าของหนังสือโดยตรง คณะ
รัฐมนตรีจึงได้ลงมติให้วางระเบียบเกี่ยวกับการลงชื่อในหนังสือราชการ โดยให้ลงตำแหน่งและ
อำนาจในการลงชื่อไว้เหนือตำแหน่งเจ้าของหนังสือ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี ไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ มาตรา ๓๕ วรรค ๓
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๘
มาตรา ๕ มาตรา ๓๖ วรรค ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕
หรือมาตรา ๒๒ วรรค ๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๕ ให้ใช้คำว่า “รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาการแทน”
“รองปลัดกระทรวง รักษาการแทน” หรือ “รองอธิบดี รักษาการแทน” แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒. ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี ได้มอบหมายให้ รัฐมนตรีช่วยว่าการ รองปลัดกระทรวง หรือรองอธิบดี แล้วแต่กรณี สั่งการหรือปฏิบัติราชการ แทนตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๓๕ วรรค ๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๔ มาตรา ๓๖ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ หรือ มาตรา ๒๒ วรรค ๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๕ ให้ใช้คำว่า “รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน ฯ” “รองปลัดกระทรวง สั่งราชการแทน” หรือ “รองอธิบดี ทำการแทน” แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓. ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรืออธิบดี ได้มอบอำนาจเกี่ยวกับอำนาจ ในการสั่งการอนุญาต การให้อนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการตามกฎหมายใด ถ้ากฎหมายนั้นมีได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น และได้ทำเป็นหนังสือ มอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรองอธิบดี แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำการแทนตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๓๕ วรรค ๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๔ มาตรา ๒๒ วรรค ๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๕ ให้ใช้คำว่า “รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน” หรือ “รองอธิบดี ทำการแทน” แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมอบอำนาจในกิจการตามที่กล่าวในวรรคก่อน ให้ ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ปลัดทบวง รองปลัดทบวง อธิบดี รองอธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ทำการแทนในนามรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรืออธิบดีมอบอำนาจตามที่กล่าว ในวรรคก่อน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำการแทนในนามอธิบดี ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกามอบ อำนาจพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๓๕ วรรค ๔ หรือ มาตรา ๒๒ วรรค ๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ แล้วแต่กรณี ให้ใช้คำว่า “ทำการแทน” ต่อจาก ตำแหน่งผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๔. ในกรณีที่หมิ่นทกกฎหมายระบุไว้ว่า อำนาจหน้าที่ใดเป็นอำนาจหน้าที่ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรืออธิบดี โดยเฉพาะนั้น การใช้ถ้อยคำดังกล่าวใน ข้อ ๑. ข้อ ๒. และข้อ ๓. จะต้องพึงระมัดระวังในการใช้เพื่อให้เกิดการสมบูรณ์ตามกฎหมายนั้น โดยให้ใช้คำว่า “รักษาราชการแทน” ส่วนคำว่า “ทำการแทน” นั้น จะสมบูรณ์ใช้ได้คือเมื่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวง หรืออธิบดี ได้ทำคำสั่งมอบอำนาจไว้เป็นหนังสือโดยชัดแจ้ง

ข้อ ๕. ในกรณีที่คำสั่งแต่งตั้งให้รักษาราชการในตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาตรา ๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๘ ให้ใช้คำว่า “รักษาราชการในตำแหน่ง.....” ตามตำแหน่งที่แต่งตั้ง

ข้อ ๖. คำว่า “ลงชื่อแทน” หรือ “ลงนามแทน” ที่ได้ใช้กันมาแต่เดิมนั้นให้ยกเลิกเสีย

ข้อ ๗. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๗

(ลงนาม) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

ไทยวิจิตร

เลขที่ ๒๖๔/๑ ถนนเพชรบุรี พระนคร

สถานติดต่อ—ทางไกล ชุดสากลสุภาพบุรุษ

แบบทรงนำสมัย เค้นในสังคม

โดยช่างผู้ชำนาญ ฝีมือประณีต ราคาเยา

ปัญหาศาล

ตอบโดย

วิเชียร ไม้เวียง ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ
สภิต เกษะศิริ เลขานุการกรม
เฉลิมชัย วสันต์ นิติกรเอก
วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๗ กองเงินเดือน

กรมบัญชีกลาง

ปัญหาสมาชิก

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๑๖

๑. ถาม ผมเข้าทำงานเป็นครูประจำโรงเรียนเมื่อ ๓๖ พ.ย. ๒๔๘๐ โดยการคัดเลือก ขณะเข้าทำงานมีอายุ ๓๘ ปีเศษ ความรู้สามัญ ม. ๓ ได้รับเงินเดือน ๓๔ บาท ในสมุทตะเบียนประวัติ ๓ พ.ค. ๒๔๘๓ ได้รับเงินเดือน ๓๐ บาท และยกฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน เมื่อ ๕ พ.ค. ๒๔๘๓ ฉะนั้น ผมจะเป็นสามัญตั้งแต่ ๓ ม.ค. ๒๔๘๕ โดยผลของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๔ และ ๕ ตามที่เข้าใจถูกต้องหรือเปล่า แต่ผมเคยสอบถามทางเจ้าหน้าที่สมุทตะเบียนประวัติ ๗ บอกว่าผมเป็นสามัญเมื่อ ๓ ม.ค. ๒๔๘๗ เพราะสอบได้วุฒิทางครู (วิชาชุด) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ ที่ถูกต้องผมเป็นสามัญเมื่อใดแน่ หากถูกต้องตามความเข้าใจของผม คือ ๓ ม.ค. ๒๔๘๕ จะคัดค้านเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไข และมีวิธีการเพื่อขอแก้ไขได้อย่างไร

ตอบ เป็นสามัญเมื่อ ๓ ม.ค. ๒๔๘๗

๒. ถาม การนับ สำหรับคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญของผม ตามข้อไหนที่ถูกต้อง
- ก. วันยกฐานะเป็นข้าราชการ (๕ พ.ค. ๒๔๘๓)
 - ข. วันเป็นข้าราชการสามัญ (ยังไม่ทราบแน่นอน)

ตอบ นับเวลาราชการให้ตั้งแต่วันที่ ๕ พ.ค. ๒๔๘๓

๓. ถาม ถ้าไม่นับตามข้อ ๒ ก. ระหว่างที่เป็นวิสามัญ จนถึงเวลาเปลี่ยนสภาพเป็นสามัญ มีสิทธิขอเงินทดแทนหรือเปล่า มีหลักการคิดขอเงินทดแทนอย่างไร ปัจจุบันยังมีสิทธิขอได้หรือไม่

ตอบ นับตามข้อ ๒ ก.

๔. ถาม ผมรับราชการอยู่จังหวัดเพชรบุรีตลอดมา ถ้านับเวลาทวิคูณจะนับได้กี่ครั้ง แต่ละครั้งตั้งแต่เมื่อใด ถึงเมื่อใด รวมเป็นเวลาเท่าไรของแต่ละครั้ง และรวมกันทุกครั้งเป็นเวลาทวิคูณได้เท่าไร ปัจจุบันมีเงินเดือน ๘๐๐ บาท ถ้าคิดคำนวณบำเหน็จได้เท่าไร และบำนาญได้เดือนละเท่าไร นับทั้งเวลาปกติและเวลาทวิคูณรวมกันด้วย (ระหว่างเวลาทวิคูณทุกครั้งไม่มีวันลา)

ตอบ นับเวลาทวิคูณในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ ๒ ครั้ง

ก. ตั้งแต่ ๗ ก.ย. ๐๐ ถึง ๘ ม.ค. ๐๓ = ๓ เดือน ๒๓ วัน

ข. ตั้งแต่ ๒๓ ต.ค. ๐๓ ถึง ๒๗ ต.ค. ๐๗ = ๗ ปี - ๘ วัน

รวม ๗ ปี ๕ เดือน ๒ วัน

ค. เวลาราชการนับถึงสิ้นเดือน ก.พ. ๐๘ มีเวลาราชการปกติ ๓๗ ปี ๘ เดือน ๒๗ วัน และเวลาทวิคูณอีก ๗ ปี ๕ เดือน ๒ วัน รวมเป็นเวลาราชการทั้งสิ้น ๔๕ ปี ๓ เดือน ๒๙ วัน

ง. ได้บำเหน็จ ๒๐,๐๐๐ บาท

จ. ได้บำนาญเดือนละ ๔๐๐ บาท

๕. ถาม ถ้าจะลาออกโดยเหตุรับราชการนาน หรือเหตุสูงอายุ และขอรับบำนาญ โดยเอาเงินเดือนเดือนสุดท้าย $\times$ เวลารับราชการ $\div$ ห้าสิบ ผมจะลาออกได้ตั้งแต่ พ.ศ. อะไร ปัจจุบันอายุ ๓๖ ปีบริบูรณ์

ตอบ ลาออกเหตุรับราชการนานได้แต่วันที่ ๓ มี.ค. ๐๘

ลาออกเหตุสูงอายุ ต้องมีอายุ ๕๐ ปีบริบูรณ์

ตอบสมาชิกจังหวัดนครราชสีมา

ผมรับราชการเมื่อ ๓ มี.ย. ๒๕๐๒ เป็นสามัญ ๓ มกราคม ๒๕๐๓ ผมมีความเดือดร้อนเกี่ยวกับครอบครัว คือ ผมมีภรรยาอยู่ที่ปากพนัง นครศรีธรรมราช ผมเริ่มรับราชการที่นคร

ข้าราชการ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๐๖ ผมถูกวางตัวเสียหายบ้าง และประกอบกับผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยพอใจผมด้วย จึงเป็นเหตุให้ผมอยู่ลำบาก จึงได้ขอความกรุณาจากทางราชการขอย้ายไปภาคอีสาน คือ นครราชสีมา ผมประจำอยู่ที่นครราชสีมาได้ปีเศษๆ ได้ขอความกรุณาทางราชการขอลดเลิกปากพนังหรือใกล้เคียง ทางราชการไม่อนุญาตให้ผมย้ายอีก เนื่องจากความเดือดร้อนแห่งครอบครัว ภรรยาและบุตร ๕ คนซึ่งไปอยู่ทางนครราชสีมากับผมได้ประสบกับความเดือดร้อน ผมและบุตรได้เจ็บป่วยบ้าง บ้านเช่าแพง บุตรที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ ๒ คน ภรรยาก็ไม่มีทางหารายได้ช่วยเหลือ ค่าเช่าบ้านก็ออกเอง ทางญาติฝ่ายภรรยาเห็นว่าครอบครัวผมเดือดร้อนมากจริง จึงได้ช่วยเหลือรับภรรยาและบุตรผมไปช่วยอุปการะทางปากพนัง ในเมื่ออยู่ใกล้กับการไปมาเยี่ยมเยียนกันก็ลำบากและแยกกันอยู่ไกลกัน การโยกย้ายทางการก็ไม่ยินยอม ครั้นจะรับครอบครัวมาอยู่ด้วยก็จะพบกับความเดือดร้อนอีก ผมจึงคิดจะขอลาออกจากราชการโดยลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอื่น (โดยมิใช่ขอลาออกเพราะป่วย)

ถาม ผมพอจะมีทางได้บำเหน็จหรือไม่ประการใด ขณะนั้นผมได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๖๕๐ บาท ผมก็คงจะมีสิทธิได้นับวันทั่วคุณในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกด้วย

ตอบ มีสิทธิได้รับบำเหน็จตามมาตรา ๓๗

ตอบสมาชิกเลขที่ ๕๐๑

ผมมีญาติคนหนึ่ง กำลังรับราชการอยู่แห่งเดียวกัน เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๕๐ เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๗ นับแต่เริ่มรับราชการมาวันลาตั้งนี้ ลาป่วย ๓๐๘ วัน ลากิจ ๓ วัน (มีวันลาป่วยรวม ๓๑๑ วัน ซึ่งจะต้องหักออกในเวลาใช้กฎอัยการศึก) จึงขอทราบว่

๑. ถาม จะครบเกษียณอายุใน วัน เดือน ปี ไດ

ตอบ ครบเกษียณอายุใน วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๐

๒. ถาม จะได้รับเงินบำนาญเดือนละเท่าใด และเดี๋ยวนี้เขาได้รับเงินเดือน ๆ ละ

๘๐๐ บาท ย.ช. ๕๐ บาท

ตอบ มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ จนถึงวันครบเกษียณอายุ ๓๗ ปี ๓๓ เดือน ๕ วัน บัดขึ้นเป็น ๓๘ ปี (วันลาป่วย ลากิจ ได้หักออกในเวลาทั่วคุณระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกแล้ว) จะได้รับบำนาญเป็นเงินเดือน ๆ ละ $\frac{๓๘ \times ๕๐๐}{๕๐} = ๗๖๐$ บาท

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๕๐๔

๑. ถาม ผมเกิดเมื่อวันที่ ๓๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ทางกรมจะปลดราชการเมื่ออายุ ๖๐ ปี เมื่อใด

ตอบ ปลดเกษียณอายุในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒. ถาม ผมเริ่มเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ (ติดต่อกัน) เมื่อมีอายุ ๖๐ ปี จะมีอายุราชการกี่ปี รวมกฏอัยการศึกด้วย

ตอบ มีเวลาราชการปกติรวม ๓๖ ปี ๕ เดือน ๒๘ วัน กับมีเวลาทวิคูณปี ๒๕๐๐ อีก ๓๗ วัน และเวลาทวิคูณปี ๒๕๐๓ อีก ๗ ปี ๘ วัน (ยังไม่ได้หักวันป่วย ลา ขาด) รวมเวลาราชการทั้งสิ้น ๔๓ ปี ๖ เดือน ๒๕ วัน

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๑๘

ถาม ข้าพเจ้าเกิดวันที่ ๒๓ พ.ย. ๒๕๕๐ จะครบเกษียณอายุราชการเมื่อ วัน เดือน ปี ไດ จะมีเวลาราชการปกติเท่าใด เวลาราชการทวิคูณเท่าใด ขอได้โปรดกรุณาตอบให้ทราบ ทางหนังสือวารสารข้าราชการ ประจำเดือนนี้ด้วย ก็จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง เพราะข้าพเจ้ามีเวลาเหลือน้อยแล้ว เพื่อเตรียมยื่นรายการขอรับบำนาญตามธรรมเนียมต่อไป

ตอบ คุณ จะครบเกษียณอายุในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ ส่วนเวลาราชการของคุณนั้น ตอบให้ทราบไม่ได้ เพราะคุณไม่ได้แจ้งไปว่าคุณเริ่มเข้ารับราชการเมื่อ วัน เดือน ปี ไດ

ตอบคุณบุญธรรม เขียวอยู่

ตามระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๘ ความตามข้อ ๓. (ก) ในกรณีเกิดดอกเบี่ยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ตามความใน (๓) ยอดเงินสะสมที่ยกมาจากปีงบประมาณที่แล้ว คิดดอกเบี่ยให้อัตราร้อยละ ๕ ของยอดเงินที่ยกมา

ข้อความดังกล่าวนี้ หมายถึงการคิดดอกเบี่ยสะสม เมื่อสิ้นปีงบประมาณของทุกๆ ปี นับตั้งแต่วันใช้ระเบียบนี้ คือตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๘ (งบประมาณปี ๒๕๐๘) เป็นต้นไป

ข้าพเจ้าใคร่ขอทราบว่า ครั้งแรกที่จะคำนวณดอกเบี่ยให้อัตราร้อยละ ๕ นั้น จะใช้ยอดเงินสะสมที่ยกมาจากปีงบประมาณ ๒๕๐๘ หรือ ยอดเงินสะสมที่ยกมาจากปีงบประมาณ ๒๕๐๙ ?

ตอบ การคิดดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบการหักเงินเดือน ข้าราชการได้เบิกเงินสะสม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘ ตามความใน (๓) ยอดเงินสะสมที่ยกมาหักงบประมาณแล้ว คิดดอกเบี้ยให้ในอัตราร้อยละ ๕ ของยอดเงินที่ยกมานั้น คือยอดเงินสะสมที่ยกมาหักงบประมาณ ๒๕๐๘ สำหรับการคำนวณดอกเบี้ยให้ ๕% ในครั้งแรก (โปรดดูแบบตัวอย่างข้างล่างนี้)

รายการเงินสะสมและดอกเบี้ย

(สมมติว่าออกจากราชการเมื่อ ๑ เม.ย. ๒๕๐๕)

พ.ศ.	เงินสะสมที่หักไว้แต่ละเดือน										รวมเงิน สะสม ทั้งสิ้น	ดอกเบี้ย เบี่ย	รวมทั้ง เงินสะสม และ ค.บ. ปกอน	รวมสะสม ในปีนั้น	รับรองถูกต้อง	
	ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ก.ย.				ผู้สะสม	หัวหน้าส่วน ราชการ
2505																
2506	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	15	463	86	295	86
2507	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	22	659	05	479	05
2508	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	31	873	81	681	81
2509	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	22	1,006	92	904	92
												1	1,030	71	1,030	71

เรื่องสอบ/ตรวจ/และควมรู้รอบตัว

ซึ่งรางวัลประจำฉบับเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๕

△

๓. ภาพสถานีรถไฟธนบุรี (บางกอกน้อย) อยู่ในสมัยรัชกาลที่ ๕
๔. คำว่า "ซ้องปากแตก" หมายถึงคนที่ปากมากพูดจาเกินขอบเขต พูดในเรื่องที่ไม่มีใครอยากฟัง ตามประเพณีโบราณของไทยเราเมื่อมีเรื่องมีข่าวอะไรก็ต้องใช้ของไปตีบอกกล่าวให้ชาวบ้านชาวเมืองรู้เรื่อง ผู้คนก็จะพากันมาฟัง แต่ถ้าเป็นซ้องปากแตกเสียงไม่ไพเราะ ดังอย่างนาราคาญู ซ้องปากแตกจึงใช้เรียกคนที่พูดไม่ดีพูดในสิ่งที่ไม่สมควร รู้เรื่องโตมาก็โพนทะนาผิด ๆ ถูก ๆ จนไม่มีใครอยากฟัง ส่วนคำว่า "หอกข้างแคร่" เกี่ยวเนื่องมาจากนักรบสมัยโบราณจะต้องมีดาบ ธนู หรือหอกเป็นอาวุธคู่มือ และมักเอาไวใกล้ตัวใกล้มือ เช่นวางไว้ที่แคร่พักผ่อน โดยปกติหัวหน้านักรบย่อมมีศัตรูบองร้าย คนใกล้ชิดจะถืออาวุธป้องกันอยู่ แต่ถ้าหากคนใกล้ชิดคิดร้าย ก็จะคว้าเอาหอกของหัวหน้าข้างแคร่นั้นทำร้าย คำว่า "หอกข้างแคร่" จึงกลายเป็นคำนวนหมายถึงอันตรายที่เกิดจากคนซึ่งได้รับความไว้วางใจและใกล้ชิดทำร้ายโดยไม่ทันรู้ตัว
๕. ชาวอเมริกันผู้นั้นคือ ดอกเตอร์ฟรานซิส บี. แลย์ร บุตรเขยประธานาธิบดีวิลสัน ได้รับราชการในกระทรวงการต่างประเทศของไทย และเป็นทูตไปเจรจากับต่างประเทศ เพื่อขอเปลี่ยนสัญญาทางพระราชไมตรี ซึ่งไทยเสียเปรียบมากจนได้ผลสำเร็จอย่างดี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาภักดีสถานไมตรี
๕. สัตว์นั้นคือปลาวาฬ
๕. คนใช้ตอบนายแพทย์ว่า "เอ๊ะ, หมอบ้าหรือไง ผมจะไปรู้ข้อความในจดหมายนี้ได้ไงกัน เมื่อผมยังไม่ได้รับจดหมายฉบับนั้นนะ"

ผลการตัดสิน มีผู้ตอบดีสมควรได้รับรางวัลรายละ ๓๕ บาท ๔ ราย คือ คุณแก้ว ศิรินันต์ คุณณรงค์ พาหุรัตน์ คุณมนั หิญาธิระนันท์ และคุณวีรพล จันทร์เดช

สอ.ชาวน / ละ: ความรู้รอบตัว

๑. ภาพข้างบนนี้เป็นภาพผู้ใดบ้าง ใครเป็นผู้วาด
 ๒. กลอนต่อไปนี้เป็นผู้แต่งเพลงและบทละครที่มีชื่อคนหนึ่งของเมืองไทยในยุคนั้น ท่านทราบไหมว่าเป็นผู้ใด กลอนนั้นมีความว่า
 “คนเห็นคน เป็นคน นั้นแหละคน คนเห็นคน ไม่ใช่คน ใช่คนไม่
 ถ้าเป็นคน ต้องเป็นคน ทุกคนไป จนหรือมี ผู้ใดไพร่ ไม่พ้นคน”
 ๓. “อหฺรอบ” หมายถึงอะไร
 ๔. fathom เป็นหน่วยสำหรับวัดอะไร และ 1 fathom เท่ากับเท่าไร
 ๕. ผัวเมียคนหนึ่ง มีบุตรชายวัย ๘-๑๐ ขวบอยู่สองคน เมื่อเวลากินอาหารจะกัดกันให้พ่อแม่ ซึ่งชรามากแล้วแยกไปกินเสียอีกทางหนึ่งโดยไม่สนใจปรนนิบัติ เมื่อเห็นพ่อแม่ไม่แสดงความกตัญญูต่อปู่ของตน ลูกชายทั้งสองก็เกิดความรำคาญไม่พอใจ วันหนึ่งถึงเวลากินอาหาร ลูกชายสองคนกลับไปจุดท่ทางอะไรชดอยู่ด้านหนึ่ง เมื่อพ่อแม่ไปตาม ท่านทราบไหมว่าเด็กคู่นั้นตอบว่าอย่างไร
- กติกา ให้ส่งคำตอบไปถึงบรรณาธิการวารสารข้าราชการ ภายในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๕ สมาชิกวารสารข้าราชการ ผู้ตอบถูกหมดและตอบดีที่สุด จะได้รับรางวัลเงิน ๕๐ บาท (โปรดเขียนชื่อและสถานที่อยู่ให้ชัดเจนด้วย)